

รายงานวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา

โดย

นายนารถพงศ์	สุนทรนนท์	หัวหน้าโครงการวิจัย
นายภักดี	เข้มขาว	นักวิจัย
นายธีรพงศ์	ไกรนรา	นักวิจัย
นายจักรชัย	สิงห์สุทธิ	นักวิจัย
นางสาวโศภิน	ใจเย็น	นักวิจัย
นายชวรัตน์	มณีโลกย์	นักวิจัย

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สนับสนุนทุนวิจัย โดยศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ
ความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) กระทรวงมหาดไทย
และกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชื่อเรื่อง การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา
โดย ทีมวิจัยจังหวัดพังงา
ปี 2549

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม (ทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน) ในพื้นที่จังหวัดพังงา เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กร ในการแก้ปัญหาความยากจน โดยทีมวิจัยได้กำหนดขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่าย จำนวน 11 ขั้นตอน ซึ่งสามารถกำหนดขั้นตอนดังกล่าว ออกเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ ได้แก่ (1) ขั้นตอนการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม (2) ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย จากการดำเนินการวิจัยได้ผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

1. สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มที่สมัครใจ เข้าร่วมพัฒนากลุ่มโดยจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงานกับกลุ่ม จำนวน 65 กลุ่ม
2. จัดตั้งเครือข่าย จำนวน 6 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เครือข่าย Home Stay พังงา เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เครือข่ายปุยพังงา เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา และเครือข่ายยางพาราพังงา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด ของสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) และศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ)

คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ นายวินัย บัวประดิษฐ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา กรุณาไปเป็นประธานพิธีเปิดตัวโครงการ และสนับสนุนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ทีมผู้ประสานงานกลาง นำโดย รองศาสตราจารย์จุฑาทิพย์ ภัทราวาท ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์และนางวรรณะ เสนทอง อดีตผู้เชี่ยวชาญพิเศษกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือกิจกรรมการวิจัย ตลอดจนหน่วยงานทางราชการ ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัดพังงา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพังงา และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ที่กรุณาให้บุคลากรเข้าร่วมงานวิจัย ทำให้งานสำเร็จได้ด้วยดี หากติดขัดที่หนึ่งทีใดแล้ว คงทำให้งานวิจัยชิ้นนี้ด้อยค่าลงไปเป็นแน่แท้ คณะผู้วิจัยใช้เวลาานนับปี การพรรณนาถึงผู้มีอุปการคุณไม่สามารถเอ่ยอ้างถึงได้ครบถ้วน ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้

คณะผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แม้นว่าตั้งใจจะทำงานให้ดีเพียงใด ก็ย่อมมีจุดด้อยอยู่บ้าง ไม่นมากก็น้อย หากท่านผู้อ่านได้โปรดชี้แนะ จักเป็นคุณูปการกับทีมวิจัย อย่างสูง

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2549

สารบัญ

	หน้าที่
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพังงา	1
1.2 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ก่อนการวิจัย	3
1.3 ข้อมูลพื้นฐานเครือข่ายพันธมิตรจังหวัดพังงาก่อนการวิจัย	6
บทที่ 2 บทสังเคราะห์ข้อมูลคนจนพื้นที่จังหวัดพังงา	7
2.1 แหล่งข้อมูลและวิธีจัดเก็บข้อมูล	7
2.2 ข้อมูลคนจนจดทะเบียนและการวิเคราะห์ข้อมูล	8
2.3 บทสรุป	14
บทที่ 3 ขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย	15
- สรุปผลการปฏิบัติตามงานขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย ของทีมวิจัย	40
บทที่ 4 เครือข่ายที่เกิดขึ้น	42
4.1 จำนวนเครือข่ายและรูปแบบเครือข่ายที่เป็นผลงานของทีมวิจัย	42
4.2 ประเด็นสำคัญของแต่ละเครือข่าย	53
บทที่ 5 บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน	80
5.1 ตัวแบบในการวิเคราะห์	80
5.2 สรุปผลการวิเคราะห์บทบาทเครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหา ความยากจน	86
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	88
6.1 สรุปผลการดำเนินงาน	88
6.2 ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ	89
6.3 ข้อเสนอแนะ	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้าที่
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	93
- รายชื่อกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย	94
- รายชื่อทีมวิจัย	97
- ภาพกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่าย	100
- คู่มือวิวัฒนาการกลุ่ม/องค์กร	103

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้าที่
1.1 จำนวนกลุ่มจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน ในจังหวัดพังงา	3
2.1 ข้อมูลประชากรทั้งหมดเปรียบเทียบกับจำนวน ประชากรจดทะเบียนคนจนรายอำเภอ	8
2.2 ปัญหาสังคมและความยากจนของจังหวัดพังงา จำแนกรายอำเภอ	9
2.3 จำนวนสมาชิก จำนวนสมาชิกที่จดทะเบียนคนจน ของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการวิจัย	10
5.1 ข้อมูลเครือข่าย กิจกรรมหลัก จำนวนกลุ่ม	81
5.2 การวิเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับแนวทางแก้ปัญหา ความยากจน	83

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้าที่
4.1 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา	43
4.2 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย Home Stay พังงา	45
4.3 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายข้าวสาร ฯ พังงา	47
4.4 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายน้ยพังงา	49
4.5 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย OTOP พังงา	51
4.6 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายยางพารา พังงา	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพังงา

จังหวัดพังงาเดิมเชื่อกันว่าชื่อ “เมืองงูงา” ตามชื่อเขาหรือเขาพังงา ซึ่งตั้งอยู่ในตัวจังหวัดพังงาในปัจจุบัน ในสมัยก่อนเมืองงูงาขึ้นอยู่กับเมืองนครศรีธรรมราช สมัยรัชกาลที่ 2 ชื่อของเมืองงูงาได้ปรากฏอยู่ในทำเนียบข้าราชการเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งน่าจะเป็นเมืองขึ้นฝ่ายกรมพระสุรัสวดีฝ่ายซ้าย เมืองงูงานี้อาจจะตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเมืองภูเก็ต และเหตุที่เมืองงูงากลายเป็นเมืองพังงา นั้น สันนิษฐานกันว่าน่าจะเนื่องมาจากเมืองงูงาเป็นเมืองที่มีแร่อุดมสมบูรณ์ มีชาวต่างชาติมาติดต่อซื้อขายแร่ดีบุกกันมาก และชาวต่างชาติเหล่านี้คงจะออกเสียงเมืองงูงาเป็นเมืองพังงาไป เพราะแต่เดิมชาวต่างชาติเขียนชื่อเมืองงูงาว่า Phunygá หรือ Pungá ซึ่งอ่านว่างูงาหรือพังงา หรือพังกาก็ได้

ตราประจำจังหวัด

เป็นรูปภูเขาช้างลูกยาวสูงใหญ่ มีรูปลักษณะช้างกำลังนอนหมอบอยู่ หันหัวไปทางอ่าวพังงา และอยู่ด้านหลังของศาลากลางจังหวัด มีความหมายว่าเมืองพังงา เป็นเมืองแห่ง ภูเขาโดยแท้ และเรือขุดมีความหมายว่าจังหวัดพังงามีแร่ดีบุกอุดมสมบูรณ์มากกว่าเมืองใดๆ เรือขุดเป็นเอกลักษณ์ของการขุดหาแร่ที่โดดเด่นทันสมัย และการหาแร่ถือเป็นอาชีพและรายได้หลักของชาวเมืองในอดีต

คำขวัญประจำจังหวัด

แร่หมื่นล้าน บ้านกลางน้ำ ถ้ำงามตา ภูเขาแปลก แมกไม้จำปูน บริบูรณ์ด้วยทรัพยากร

ดอกไม้ประจำจังหวัดพังงา

ดอกจำปูน

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นเทพทาโร

สภาพทั่วไป

จังหวัดพังงาเป็นจังหวัดชายฝั่งอันดามัน มีพื้นที่ประมาณ 4,170,885 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2.6 ล้านไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 788 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ จดจังหวัดระนอง

ทิศใต้ จดจังหวัดภูเก็ต

ทิศตะวันออก จดจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดกระบี่

ทิศตะวันตก จดทะเลอันดามัน

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่จังหวัดพังงาด้านตะวันออกเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ด้านตะวันตกเป็นชายฝั่งทะเลมีความยาวประมาณ 239.25 กิโลเมตร และมีหมู่เกาะต่าง ๆ ประมาณ 105 หมู่เกาะ เช่นหมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ เกาะยาว เป็นต้น

ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดพังงามีภูมิอากาศร้อนชื้นมี 2 ฤดูกาล คือฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม – เมษายน โดยได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย เข้าสู่ฝั่งตะวันตก ทำให้มีฝนตกน้อยและฤดูฝนซึ่งจะมีฝนตกชุกเกือบทั้งปี เริ่มเดือนพฤษภาคม - ธันวาคม โดยได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียเข้าสู่ทางภาคใต้ เนื่องจากเป็นลมที่พัดผ่านทะเล ซึ่งเป็นมวลอากาศที่มีความชื้นสูง เมื่อปะทะแนวภูเขาทางฝั่งตะวันตก ทำให้เกิดฝนชุกตลอดปี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3,470 มิลลิเมตร อุณหภูมิในแต่ละฤดูกาลไม่แตกต่างกันมากนัก คืออยู่ระหว่าง 29-34 องศาเซลเซียส

สภาพการปกครอง จังหวัดพังงา แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอคุระบุรี อำเภอทับปุด อำเภอตะกั่วทุ่ง อำเภอตะกั่วป่า อำเภอท้ายเหมือง อำเภอกะปง และอำเภอเกาะยาว แบ่งออกเป็น 48 ตำบล 320 หมู่บ้าน 2 เทศบาลเมือง 7 เทศบาลตำบล 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ 46 องค์การบริหารส่วนตำบล

สภาพทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีรายได้หลักจากเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดคือยางพารา รองลงมาคือปาล์มน้ำมัน เงาะ และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ด้านการประมงตลอดแนวชายฝั่งทะเล มีการทำประมงทั้งเชิงพาณิชย์และประมงทะเลชายฝั่งพื้นบ้าน มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งที่สำคัญ อาทิ เช่น กุ้งทะเล การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงหอยนางรม การเลี้ยงกุ้งมังกร และการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด นอกจากนี้ ยังมีรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดพังงาเพิ่มขึ้น

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทะเล น้ำตก ป่าเขา ถ้ำ หมู่เกาะ ศิลปกรรม และวัฒนธรรม จังหวัดพังงาได้มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างความสมบูรณ์ของทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติที่สวยงาม

กับกิจกรรมการท่องเที่ยวรวมไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่จังหวัดพังงาและ
 ประชากรในท้องถิ่นเกิด การเกื้อกูลกันระหว่างคน ธรรมชาติ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน
 ซึ่งจังหวัดพังงาได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศชั้นนำของโลกและเกษตรกรรม
 ก้าวหน้าฝั่งทะเลอันดามัน ”

1.2 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่ม /องค์กร/สหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดก่อนเข้าโครงการ

ผลจากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา (ยกเว้น
 อำเภอเกาะยาว) ปรากฏว่ามีกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ซึ่งได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงาน
 ราชการ และหน่วยงาน ต่างๆรวม 8 หน่วยงาน รวม 519 กลุ่ม ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
 ใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายและกลุ่มที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายหรือ
 สหกรณ์ภาคประชาชนรายละเอียดในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนกลุ่มจดทะเบียนและไม่จดทะเบียนที่ได้รับการสนับสนุนจาก
 หน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดพังงา

ที่	ชื่อหน่วยงานสนับสนุนกลุ่ม	จำนวน(กลุ่ม)		
		จดทะเบียน	ไม่จดทะเบียน	รวม
1	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา	85	21	106
2	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพังงา		173	173
3	สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา		137	137
4	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน		23	23
5	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดพังงา		4	4
6	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพังงา		52	52
7	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพังงา		13	13
8	สำนักงานประมงจังหวัดพังงา		11	11
		85	434	519

จากตารางที่ 1.1 กลุ่มที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายทุกกลุ่มอยู่ภายใต้การสนับสนุนและ
 ส่งเสริมของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา 85 กลุ่ม แบ่งออกเป็นสหกรณ์จำนวน 45 สหกรณ์
 และกลุ่มเกษตรกรจำนวน 40 กลุ่ม

กลุ่มที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายหรือสหกรณ์ภาคประชาชนได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 434 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา จำนวน 21 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มสตรี จำนวน 10 กลุ่ม กลุ่มสตรีและเยาวชนจำนวน 1 กลุ่มและกลุ่มอาชีพจำนวน 10 กลุ่ม

2) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพังงาจำนวน 173 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มสตรี จำนวน 10 กลุ่ม กลุ่มสตรีและเยาวชนจำนวน 1 กลุ่มกลุ่มอาชีพจำนวน 10 กลุ่มและกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 151 กลุ่ม

3) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา จำนวน 137 กลุ่ม เป็นกลุ่มแม่บ้านทั้งหมด จำนวน 137 กลุ่ม

4) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จำนวน 23 กลุ่ม เป็นกลุ่มอาชีพทั้งหมด จำนวน 23 กลุ่ม

5) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจำนวน 4 กลุ่ม เป็นกลุ่มผ้าบาติกทั้งหมด

6) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพังงา จำนวน 52 กลุ่ม เป็นกลุ่มอาชีพกลุ่มเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด

7) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพังงา จำนวน 13 กลุ่ม เป็นกลุ่มอาชีพ จำนวน 7 กลุ่ม และกลุ่มแม่บ้าน จำนวน 6 กลุ่ม

8) กลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากสำนักงานประมงจังหวัดพังงา จำนวน 11 กลุ่ม เป็นกลุ่มอาชีพด้านการประมงทั้งหมด

1.2.1 บทบาทภารกิจของกลุ่มองค์กรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา

จากข้อมูลกลุ่มจำนวน 519 กลุ่ม ซึ่งได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงาน ต่าง ๆ รวม 8 หน่วยงานนั้น บทบาทภารกิจของกลุ่ม สามารถจำแนกได้ 2 ด้าน ดังนี้

1) บทบาทภารกิจของกลุ่มด้านเป็นผลลัพธ์ของเป้าหมายตามภารกิจของหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมตามแผนงานที่ถูกกำหนดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ อาทิ เช่น กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

2) บทบาท ภารกิจของกลุ่มด้านการตอบสนองความต้องการของสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิเช่น สหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นต้น

1.2.2 บทวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่ม/องค์กร/สหกรณ์ในจังหวัดพังงา

จุดเด่นของกลุ่มในจังหวัดพังงา เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ จุดด้อยของกลุ่มในจังหวัดพังงา โดยเฉพาะกลุ่มสหกรณ์ภาคประชาชนเป็นกลุ่มที่จัดตั้งเพื่อตอบสนองนโยบายของหน่วยงานสนับสนุนเท่านั้น เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจการบริหารกลุ่มมักจะเกิดปัญหาส่งผลให้กลุ่มอ่อนแอและสุดท้ายกลุ่มจะหยุดการดำเนินกิจกรรม ส่งผลให้มีชื่อกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัดมากมายมีสมาชิกกลุ่มเดิมที่จะจัดตั้งกลุ่มใหม่เพื่อตอบสนองนโยบายหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป ทำให้สมาชิก 1 คนสังกัดกลุ่มหลาย ๆ กลุ่ม ทั้งกลุ่มที่มีเฉพาะชื่อแต่ไม่มีกิจกรรมและกลุ่มที่มีชื่อและมีกิจกรรม

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มสหกรณ์ภาคประชาชนมีดังนี้

- 1) สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้ ขาดการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- 2) แผนการดำเนินงานส่วนใหญ่จัดทำแผนโดยกรรมการ สมาชิกไม่ค่อยมีส่วนร่วมจัดทำแผนการดำเนินงาน หรือบางกลุ่มไม่มีแผนดำเนินงาน
- 3) การบริหารจัดการกลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้คณะกรรมการเพียงอย่างเดียว สมาชิกมักไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การจัดการประชุมคณะกรรมการบริหาร ไม่สม่ำเสมอ ไม่มีการประชุมใหญ่ของสมาชิกหรือจัดประชุมเฉพาะรูปแบบเท่านั้น
- 4) บทบาทหน้าที่ ส่วนใหญ่สมาชิกไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกที่มีต่อกลุ่ม คณะกรรมการบริหาร ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด
- 5) ผู้นำกลุ่ม ส่วนใหญ่ขาดการพัฒนา ไม่มีการสร้างผู้นำกลุ่มรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถขึ้นมาทดแทน
- 6) หน่วยงานส่วนใหญ่สนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มเพื่อสนองตอบตามเงื่อนไขที่หน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนเป็นผู้กำหนดฝ่ายเดียว และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาส่วนใหญ่กำหนดตามปีงบประมาณหน่วยงานสนับสนุนก็จะถอนตัวออกไป ส่งผลให้กลุ่มที่เพิ่มเริ่มก่อตั้งเริ่มอ่อนแอ และสุดท้ายหยุดกิจการกลุ่ม
- 7) วิสัยทัศน์และพันธกิจกลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมกัน ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มขาดเป้าหมายร่วมกัน การดำเนินงานของกลุ่มจึงไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงาน

1.3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเครือข่ายพันธมิตรที่มีอยู่เดิมในพื้นที่จังหวัดพังงา

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายพันธมิตรของกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดพังงา พบว่ามีสถานการณ์ของเครือข่ายในแนวทางต่าง ๆ ดังนี้

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งอยู่ในการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพังงา มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายระดับอำเภอทุกอำเภอ แต่เป็นการรวมตัวตามคำแนะนำของทางราชการ โดยยังไม่มี การดำเนินการเป็นเครือข่ายกันในทางการปฏิบัติ

2) กลุ่มสหกรณ์กองทุนสวนยาง ซึ่งอยู่ในการสนับสนุนและส่งเสริมของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา จำนวน 14 สหกรณ์ มีการรวมตัวเป็นเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน โดยมีสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเป็นผู้ผลักดันให้เกิดกิจกรรมเครือข่าย

3) กลุ่มอาชีพผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด อาทิ กลุ่มดอกไม้ศรีพังงา มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มผู้ผลิตดอกไม้ยางพาราของกลุ่มต่าง ๆ ภายในจังหวัดพังงา

4) ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรพังงา จำกัด เป็นการรวมกลุ่มของสหกรณ์ภาคการเกษตรจังหวัดพังงา จำนวน 8 สหกรณ์ การดำเนินกิจการไม่มีบทบาทในการเชื่อมโยงเครือข่าย เพราะการบริหารจัดการไม่ดีดูแลตนเองยังไม่ได้ต้องอาศัยสำนักงานของสหกรณ์การเกษตรตะกั่วป่า จำกัด เป็นจุดดำเนินกิจกรรมเงินสินเชื่อเท่านั้น

บทที่ 2

บทวิเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัดพังงา

ตามที่รัฐบาล ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี พตท. ทักษิณ ชินวัตร ได้กำหนดนโยบาย แก้ปัญหาความยากจน ในขั้นแรกได้ทำการสำรวจคนจนทั่วประเทศ โดยให้ประชาชนจดทะเบียน คนจนตามประเภทที่กำหนด 8 ประเภท ประกอบกับการดำเนินวิจัย โครงการวิจัยการพัฒนา ขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตร ระหว่างกลุ่ม องค์กรประชาชน และสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนา ศักยภาพคนและองค์กรในการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งทำให้ต้องเกี่ยวข้องกับการจัดหาข้อมูลคน จนจดทะเบียนในพื้นที่จังหวัดพังงา และคนจนจดทะเบียนในกลุ่มทะเบียนต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูล ในการวิเคราะห์ และตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการวิจัยตามโครงการ ทีมวิจัยจังหวัด พังงา จึงได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลคนจนจดทะเบียนทั้งในพื้นที่จังหวัด และกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมี รายละเอียดการดำเนินการดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลคนจนจดทะเบียนของทีมวิจัยจังหวัดพังงา ได้ดำเนินการ จัดเก็บข้อมูลใน 3 ระดับ ดังนี้

2.1.1 การจัดเก็บข้อมูลคนจนจดทะเบียนระดับจังหวัด โดยเก็บข้อมูลคนจน จดทะเบียนในภาพรวมทั้งจังหวัด แหล่งข้อมูลได้จากที่ทำการปกครองจังหวัด โดยการติดต่อ ประสานข้อมูลจากการรวบรวมผลการจดทะเบียนปัญหาสังคมและความยากจนของ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งผ่านการกลั่นกรองข้อมูล (Verity) โดยกระทรวงมหาดไทย

2.1.2 การจัดเก็บข้อมูลคนจนจดทะเบียนระดับอำเภอ จัดเก็บรายชื่อบุคคล เป็นข้อมูลรายอำเภอจากที่ทำการปกครองอำเภอทุกอำเภอ (ยกเว้นอำเภอเกาะยาว) โดยการ ทำหนังสือถึงอำเภอ และประสานงานขอรับข้อมูลโดยผู้ช่วยนักวิจัย

2.1.3 การจัดเก็บข้อมูลระดับกลุ่ม/องค์กรและสหกรณ์ โดยจัดเก็บข้อมูล รายชื่อสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 81 กลุ่ม และนำรายชื่อสมาชิกแต่ละกลุ่ม มาตรวจสอบกับข้อมูลคนจน ที่จดทะเบียนรายอำเภอเพื่อทราบว่าสมาชิกแต่ละกลุ่มจดทะเบียนคน จนจำนวนเท่าใด

2.2 ข้อมูลคนจนจดทะเบียนและการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลประชากรทั้งจังหวัดเปรียบเทียบกับจำนวนประชากร จดทะเบียนคนจน
รายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	ประชากรที่จดทะเบียนคนจน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เมือง	29,120	4,828	16.57
ทับปุด	23,275	4,123	17.71
ตะกั่วทุ่ง	36,111	5,036	13.94
ตะกั่วป่า	35,807	5,949	16.61
เกาะยาว	12,100	10.11	15.79
กะปง	11,952	1,448	12.16
คุระบุรี	21,190	3,760	17.74
ท้ายเหมือง	42,485	68.66	16.16
รวม	212,040	33,921	16.00

จากตารางที่ 2.1 พบว่าประชากรจังหวัดพังงา มีจำนวนทั้งหมด 212,040 คน จดทะเบียนคนจน จำนวน 33,921 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 โดยอำเภอท้ายเหมือง มีจำนวนคนจนจดทะเบียนมากที่สุด จำนวน 6,866 คน คิดเป็นร้อยละ 16.57 และอำเภอกะปงมีจำนวนประชากรจดทะเบียนคนจนต่ำสุด จำนวน 1,448 คน คิดเป็นร้อยละ 12.16 และเมื่อนำจำนวนประชากรเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรจดทะเบียนคนจน คิดเป็นอัตราร้อยละ อำเภอทับปุด มีอัตราจำนวนประชากรจดทะเบียนคนจนสูงสุดร้อยละ 17.71 และอำเภอกะปง มีอัตราจำนวนประชากรจดทะเบียนคนจนต่ำสุดร้อยละ 12.16

ตารางที่ 2.2 ปัญหาสังคมและความยากจนของจังหวัดพังงาจำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	สภาพปัญหา (จำนวน)									รวม
	ที่ดินทำกิน	คนเร่ร่อน	ประกอบอาชีพ ผิดกฎหมาย	นร.นศ ทำงาน	ต้องการ การดูแล	การถูก หลอกลวง	หนี้สิน	คนจนไม่มี ที่อยู่อาศัย	ปัญหาอื่น ๆ	
เมืองพังงา	1,990	1	93	25	29	741	1,715	2,982	7,576	
ตะกั่วป่า	2,363	5	13	147	18	636	1,882	2,984	8,048	
ตะกั่วทุ่ง	4,244	6	6	74	17	637	1,805	552	7,341	
ท้ายเหมือง	3,721	1	8	200	12	448	1,900	2,399	8,689	
ทับปุด	3,317	2	36	2	7	438	693	204	4,699	
กะปง	1,581	0	0	0	5	161	397	84	2,228	
คุระบุรี	3,764	1	12	69	27	632	1,515	266	6,286	
เกาะยาว	1,223	2	1	8	22	741	364	795	3,156	
รวม	22,203	18	169	525	137	4,434	10,271	10,266	48,023	

จากตารางที่ 2.2 พบว่าปัญหาสังคมและความยากจนของจังหวัดพังงามีจำนวนทั้งสิ้น 48,023 ปัญหา สามารถเรียงลำดับตามปัญหาที่มากที่สุดได้ ดังนี้ ปัญหาที่ดินทำกิน 22,203 ปัญหา ปัญหาคนจนไม่มีที่อยู่อาศัย 10,271 ปัญหา ปัญหาอื่น ๆ 10,266 ปัญหา หนี้สิน 4,434 ปัญหา ปัญหานักเรียนนักศึกษา ต้องการทำงาน 525 ปัญหา ปัญหาประกอบอาชีพผิด กฎหมาย 169 ปัญหา ปัญหาการถูกหลอกลวง 137 ปัญหาคนเร่ร่อน 18 ปัญหา เมื่อพิจารณาตามพื้นที่ เรียงลำดับตามจำนวนปัญหาที่มากที่สุด ได้ดังนี้ อำเภอท้ายเหมือง 8,689 ปัญหา อำเภอตะกั่วป่า 8,048 ปัญหา อำเภอเมืองพังงา 7,576 ปัญหา อำเภอตะกั่วทุ่ง 7,341 ปัญหา อำเภอคุระบุรี 6,286 ปัญหา อำเภอทับปุด 4,699 ปัญหา อำเภอเกาะยาว 3,156 ปัญหา และอำเภอกะปง 2,228 ปัญหา

ตารางที่ 2.3 จำนวนสมาชิก จำนวนสมาชิกที่จดทะเบียนคนจนของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

รายชื่อกลุ่ม	จำนวน	จำนวนสมาชิก	
	สมาชิก (ราย)	ที่ขึ้นทะเบียน (ราย)	ร้อยละ
รวมทั้งหมด	9,206	2,367	25.71
กลุ่มที่จดทะเบียน	5,892	1,468	24.92
1. กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางนายสี	95	4	4.21
2. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคอกแดง จำกัด	84	81	96.43
3. กลุ่มเกษตรกรทำสวนลำไย	153	54	35.29
4. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบงกช จำกัด	67	8	11.94
5. สหกรณ์กองทุนสวนยางลำแก่นพัฒนา จำกัด	92	91	98.91
6. สหกรณ์การเกษตรท้ายเหมือง จำกัด	1,321	207	15.67
7. สหกรณ์ปศุสัตว์พัฒนาท้ายเหมือง จำกัด	145	26	17.93
8. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านนาแฝก จำกัด	106	30	28.30
9. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จำกัด	162	45	27.78
10. สหกรณ์ออมทรัพย์กำนันผู้ใหญ่บ้านท้ายเหมือง จำกัด	152	65	42.76
11. กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่านา	238	36	15.13
12. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหล	225	20	8.89
13. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหมาะพัฒนาเหมาะ	240	56	23.33
14. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู่ จำกัด	196	30	15.31
15. สหกรณ์กองทุนสวนยางในโดน จำกัด	61	21	34.43
16. สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรพังงา จำกัด	139	29	20.86
17. สหกรณ์ประมงบ้านบางพัฒน์ จำกัด	45	29	64.44
18. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งคาโงก จำกัด	66	14	21.21
19. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด	88	57	64.77
20. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งต่อเรือ จำกัด	54	16	29.63
21. สหกรณ์การเกษตรทับปุด จำกัด	1,442	391	27.12
22. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคดำบ่อแสน	28	10	35.71

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

รายชื่อกลุ่ม	จำนวน	จำนวนสมาชิก	ร้อยละ
	สมาชิก	ที่ขึ้นทะเบียน	
	(ราย)	(ราย)	
24. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางวัน จำกัด	273	10	3.66
25. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควน จำกัด	42	7	16.67
26. กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล	56	35	62.50
27. กลุ่มเกษตรกรทำสวนโคกกลอย	27	0	0.00
28. กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่	154	49	31.82
29. สหกรณ์กองทุนสวนยางลำว่นอก จำกัด	62	31	50.00
30. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด	79	16	20.25
กลุ่มที่ไม่จดทะเบียน	3,314	899	27.13
1. กลุ่มผลิตน้ำแข็งชนิด	18	6	33.33
2. กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านน้ำเค็ม	10	6	60.00
3. กลุ่มเรืออนุรักษ์อันดามัน	17	17	100.00
4. กลุ่มทำลอบดักหมึก	17	4	23.53
5. กลุ่มเพาะเห็ด (ปลาตุก)	12	12	100.00
6. กลุ่มฝ้ายมัดข้อม	5	5	100.00
7. กลุ่มช่าง (ผลิตประตู่เหล็กม้วน)	0	0	0.00
8. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านหัวขวาน	18	10	55.56
9. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลำแก่นรวมพลัง	15	15	100.00
10. กลุ่มแม่บ้านไม้กวาดดอกอ้อบ้านบปุย	10	5	50.00
11. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองห้าง	66	61	92.42
12. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเก้าเจ้า	45	45	100.00
13. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาแฝก	247	29	11.74
14. กลุ่มแม่บ้านการเกษตรพฤษีพัฒนา	29	7	24.14
15. กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง	12	2	16.67

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

รายชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนสมาชิก ที่ขึ้นทะเบียน (ราย)	ร้อยละ
16. กลุ่มสตรีสหกรณ์รมณีย์	66	16	24.24
17. กลุ่มแม่บ้านฝ้ายท่า	21	3	14.29
18. กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมืองบ้านปากพู้	10	9	90.00
19. กลุ่มแม่บ้านเกษตรอำเภอกะปง	39	0	0.00
20. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำกะได	124	0	0.00
21. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อและโคนมบ้านสะพานเสื่อ	29	20	68.97
22. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านปากพู้	41	27	65.85
23. กลุ่ม 01-บาติก ตำบลนบปริง	20	0	0.00
24. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางเตยใต้	153	33	21.57
25. กลุ่มประมงเกาะเคี่ยม	25	5	20.00
26. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านผล	585	106	18.12
27. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ม.4 ต.ทับปุด	78	22	28.21
28. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ม.5 ต.โคกเจริญ	89	13	14.61
29. กลุ่มอาชีพสตรีบ้านเขาตำหนอน	26	16	61.54
30. กลุ่มสตรีบ้านลุ่มเกรียบ	40	12	30.00
31. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไทรมาศ	26	22	84.62
32. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ม. 1 ตำบลถ้ำทองหลวง	84	20	23.81
33. กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชังบางวัน	10	4	40.00
34. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวสวน- โชคอำนวย	195	31	15.90
35. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุ่งคาบทอง	72	31	43.06
36. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทรัพย์สวนใหม่	46	16	34.78
37. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ "บ้านบางวัน"	22	8	36.36
38. กลุ่มสตรีทำหวาย (กลุ่มจักสาน)	37	7	18.92

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

รายชื่อกลุ่ม	จำนวน	จำนวนสมาชิก	ร้อยละ
	สมาชิก	ที่ขึ้นทะเบียน	
	(ราย)	(ราย)	
39. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านหัวสวน	24	24	100.00
40. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางหว้า	63	32	50.79
41. กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำยารพารา	30	0	0.00
42. กลุ่มเกษตรกรกรบ้านโคกเหียง	71	34	47.89
43. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านปากช่อง	34	12	35.29
44. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู 3 กะไหล	155	57	36.77
45. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหนือ	24	10	41.67
46. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านชุมมุด	84	17	20.24
47. กลุ่มสงเคราะห์พัฒนาโตนดิน	90	28	31.11
48. กลุ่มมังคุดตำบลถ้ำ	31	21	67.74
49. กลุ่มดอกไม้ศรีพังงา	61	4	6.56
50. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านต้นม่วง	17	1	5.88
51. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามช่องเหนือ	271	14	5.17

จากตาราง 2.3 พบว่าจำนวนสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรและสหกรณ์ ที่เข้าร่วม โครงการ วิทยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา จำนวน 81 กลุ่ม รวม 9,206 คน มีจำนวน สมาชิกที่จดทะเบียนคนจนจำนวน 2,367 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่จดทะเบียนรวม 30 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 5,892 คน สมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 1,468 คน คิดเป็นร้อยละ 24.92 และกลุ่มไม่จดทะเบียน จำนวน 51 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 3,314 คน สมาชิกจดทะเบียนคนจน 899 คน คิดเป็นร้อยละ 27.13

2.3 บทสรุป

2.3.1 ประชากรจังหวัดพังงาทั้งหมดจำนวน 212,040 คน จดทะเบียนคนจนจำนวน 33,921 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 โดยสามารถจำแนกเป็น รายพื้นที่และรายปัญหา รายพื้นที่อำเภอท้ายเหมือง มีคนจนจดทะเบียนสูงสุด จำนวน 6,866 คน คิดเป็นร้อยละ 16.16 อำเภอกะปง มีจำนวนคนจนจดทะเบียนต่ำสุด 1,448 คิดเป็นร้อยละ 12.16 และรายปัญหา ปัญหาที่ดินทำกินเป็นปัญหาที่มีจำนวนสูงสุด 22,203 ปัญหา และปัญหาคนเร่ร่อนมีจำนวนต่ำสุด 18 ปัญหา

2.3.2 ประชากรกลุ่มที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 81 กลุ่ม จำนวนสมาชิกรวม 9,206 คน จำนวนสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 2,367 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 โดยจำแนกเป็นกลุ่มจดทะเบียน จำนวน 30 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 5,892 คน สมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 1,468 คน คิดเป็นร้อยละ 24.92 และกลุ่มไม่จดทะเบียน จำนวน 51 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 3,314 คน สมาชิกจดทะเบียนคนจน 899 คน คิดเป็นร้อยละ 27.13

บทที่ 3

ขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าของทีมวิจัย

การกำหนดขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่าในการวิจัยครั้งนี้ ทีมวิจัยพังงา ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการ เพื่อให้สามารถสร้างเครือข่ายคุณค่าที่เข้มแข็ง/ยั่งยืน โดยใช้แนวคิดดังนี้

3.1 การสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่เข้มแข็ง/ยั่งยืน จะต้องทำให้กลุ่มร่วมตัวจัดตั้ง เป็นเครือข่ายเข้มแข็งเสียก่อน **“เครือข่ายที่เข้มแข็ง มาจากกลุ่มที่เข้มแข็ง”**

3.2 การสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่เข้มแข็ง/ยั่งยืน จะต้องทำให้กลุ่มและแกนนำกลุ่มทำ ความรู้จัก มีความคุ้นเคย มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และรู้สึกเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน **“เพื่อนทำงานกับเพื่อน”**

จากแนวคิดดังกล่าว ทีมวิจัยได้นำมากำหนดเป็นขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่าย ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลชื่อกลุ่ม องค์กรต่างๆ ในจังหวัดพังงา (ยกเว้นอำเภอเกาะยาว)
2. จัดเวทีพบปะผู้นำกลุ่มเพื่อเชิญชวนกลุ่ม องค์กร เข้าร่วม โครงการวิจัยการพัฒนา ขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา
3. เปิดรับสมัครกลุ่มที่สนใจเข้าร่วม โครงการวิจัย ม จัดเก็บข้อมูลกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วม โครงการวิจัยและจัดเก็บข้อมูลคนจนจดทะเบียน
4. วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเพื่อพิจารณาศักยภาพของกลุ่มก่อนวางแผนการจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม
5. จัดทำแผนทิศทางการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม
6. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม แผนทิศทางการดำเนินงานกลุ่ม เพื่อทราบกิจกรรมที่กลุ่ม ดำเนินการในปัจจุบัน และกิจกรรมที่กลุ่มประสงค์จะดำเนินการตามแผนทิศทางการดำเนินงาน
7. จัดเวทีเสวนาเพื่อชี้แจงข้อมูลกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเปิดให้แต่ละกลุ่ม แสดงความคิดเห็น เพื่อเชิญชวนกลุ่มต่าง ๆ จัดตั้งเครือข่ายตามความสมัครใจ
8. การจัดตั้งเครือข่ายตามความสมัครใจ
9. เลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย
10. จัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย
11. การปฏิบัติตามแผนเครือข่าย /การหนุนเสริม/การติดตามประเมินผล

จากขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายที่กำหนดทีมวิจัยได้เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่เดือน กันยายน 2548 จนถึงปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดตาม ตารางที่ 3.1

สรุปผลการปฏิบัติตามงานขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายของทีมวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูล รายชื่อกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ในจังหวัดพังงา (ยกเว้นอำเภอเกาะยาว) รวบรวมได้ จาก 8 หน่วยงาน จำนวน 519 กลุ่ม
2. การจัดเวทีพบปะผู้นำเพื่อเชิญชวนกลุ่ม เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ จำนวน 2 ครั้ง
ครั้งที่ 1 วันที่ 6 ตุลาคม 2548 ณ ศาลาประชาคมอำเภอตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา
ครั้งที่ 2 วันที่ 8 ตุลาคม 2548 ณ วิทยาลัยเทคนิคพังงา มีผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา นายวินัย บัวประดิษฐ์ มาเป็นประธานในพิธี
3. การเปิดรับสมัครกลุ่มสนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ เก็บข้อมูลกลุ่มและข้อมูลคนจน มีกลุ่มสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 81 กลุ่ม จัดเก็บข้อมูลได้ จำนวน 80 กลุ่ม และข้อมูลคนจนจดทะเบียน จำนวน 80 กลุ่ม กลุ่มที่ไม่สามารถจัดเก็บได้ คือ กลุ่มช่าง (ทำประตูเหล็กตัด) เนื่องจากเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาเฉพาะกิจ
4. การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่ม ก่อนวางแผนการจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงาน จัดทำได้ครบ 80 กลุ่ม
5. การจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงาน จัดทำแผนทิศทาง ได้จำนวน 65 กลุ่ม ยังอีก 16 กลุ่ม ไม่ได้จัดทำแผนเนื่องจากได้นัดหมายแล้ว แต่ทางกลุ่มไม่พร้อม
6. การศึกษาข้อมูลกลุ่ม แผนทิศทางกลุ่ม เพื่อแผนกิจกรรมที่ดำเนินการในปัจจุบัน ประสงค์จะดำเนินการในอนาคต ศึกษาได้ จำนวน 65 กลุ่ม
- 7.การจัดเวทีเสวนาชี้แจงกิจกรรม เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดตั้งเครือข่าย เปิดเวทีเสนา จำนวน 1 ครั้ง เมื่อ 18 มิถุนายน 2548 ณ บ้านบางเตยใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
- 8.การจัดตั้งเครือข่ายสามารถหนุนเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายจำนวน 6 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เครือข่าย Home Stay พังงา เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เครือข่ายปุยพังงา เครือข่าย สินค้า OTOP พังงา และเครือข่ายยางพาราพังงา
9. การเลือกตั้งคณะกรรมการ เครือข่าย สามารถเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย ได้ ครบทั้ง 6 เครือข่าย
10. การจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย สามารถจัดทำแผนปฏิบัติงานได้ครบทั้ง 6 เครือข่าย
11. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน/การหนุนเสริม/การติดตามประเมินผล สามารถแบ่งวิวัฒนาการกลุ่มได้ 2 กลุ่ม คือ

11.1 กลุ่มที่ได้กำหนดแผนปฏิบัติงานและสามารถ ขับเคลื่อนตามแผน
ปฏิบัติงานได้แล้ว จำนวน 3 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เครือข่าย Home Stay พังงา
เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค

11.2 กลุ่มที่ได้กำหนดแผนปฏิบัติงานแล้วแต่ยังไม่ได้ขับเคลื่อน ได้แก่
เครือข่ายปุยพังงา เครือข่าย สินค้า OTOP พังงา เครือข่ายยางพาราพังงา

บทที่ 4

เครือข่ายที่เกิดขึ้น

4.1 จำนวนและรูปแบบเครือข่ายที่เป็นผลงานของทีมวิจัย

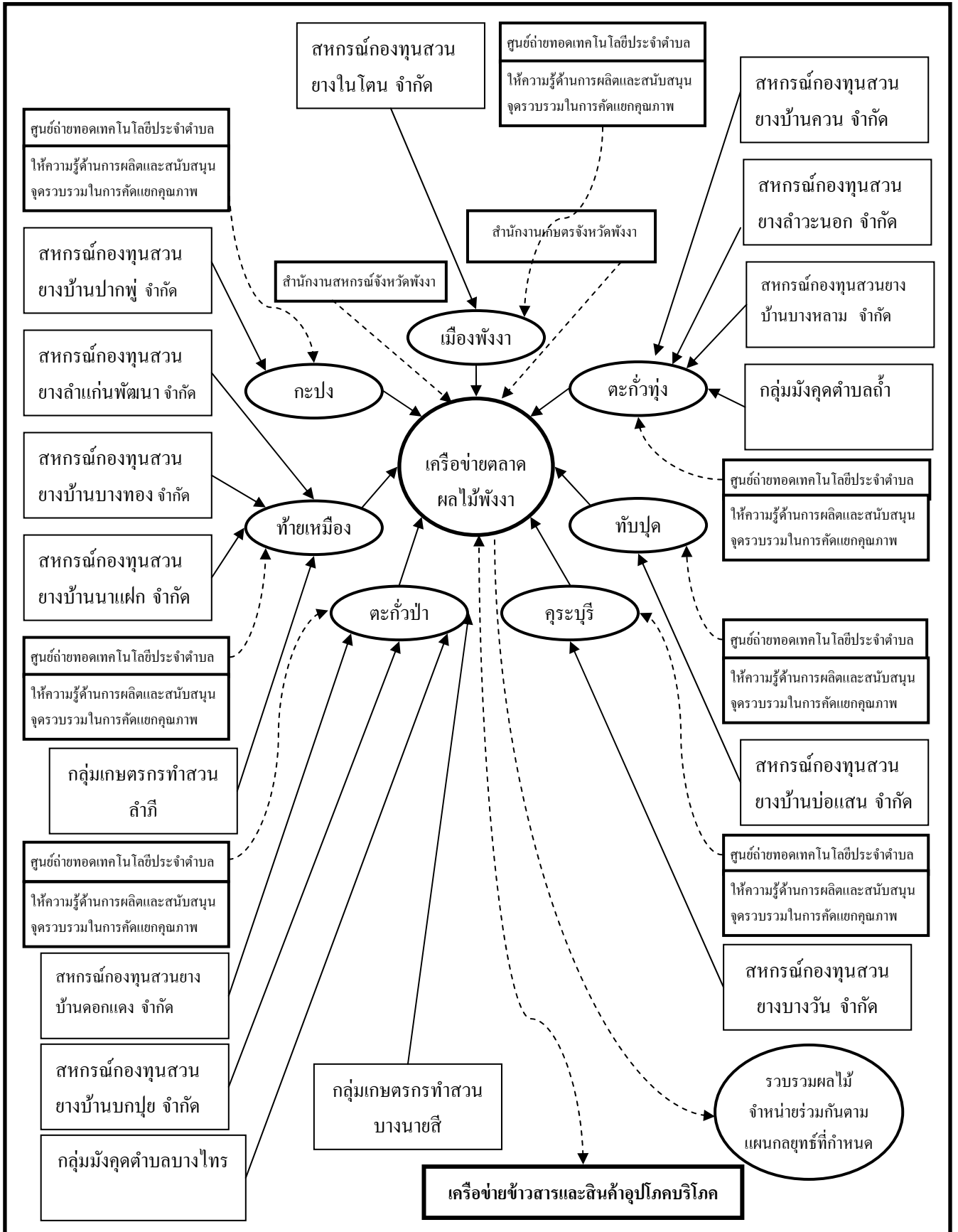
จากการดำเนินการวิจัย โครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริม ให้กลุ่มต่างๆ ที่สมัครใจ ที่สมัครเข้าโครงการวิจัยและกลุ่มอื่นที่สนใจและสมัครเข้าร่วมต่างๆ ภายหลัง รวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่าย จำนวน 6 เครือข่าย ดังนี้

- 4.1.1 เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา
- 4.1.2 เครือข่าย Home Stay พังงา
- 4.1.3 เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค
- 4.1.4 เครือข่ายปุยพังงา
- 4.1.5 เครือข่าย สินค้า OTOP พังงา
- 4.1.6 เครือข่ายยางพาราพังงา

การจัดตั้งเครือข่าย จำนวน 6 เครือข่าย ดังกล่าว ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมให้เกิดการจัดตั้งตามขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย รายละเอียดจาก บทที่ 3 ซึ่งสามารถอธิบายรูปแบบของการเกิดเครือข่ายแต่ละเครือข่ายได้ดังนี้

4.1.1 เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา

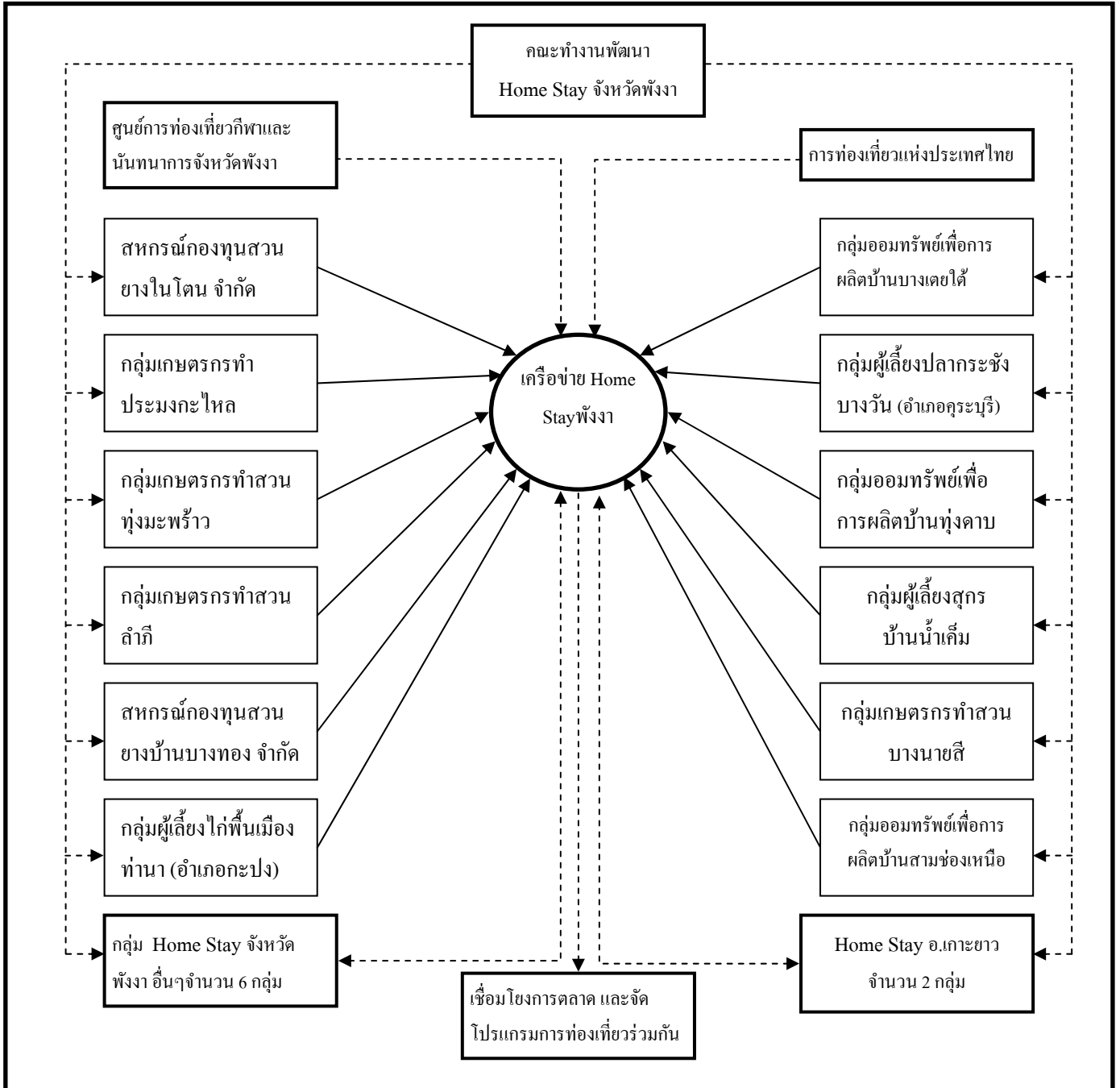
ภาพที่ 4.1 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา

จากภาพที่ 4.1 เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยในพื้นที่แต่ละอำเภอ จำนวน 15 กลุ่ม และกลุ่มที่สนใจสมัครเข้าร่วมเครือข่ายเพิ่มอีก 1 กลุ่ม รวมเป็น 16 กลุ่ม ซึ่งแต่ละอำเภอได้กำหนดจุดรับซื้ออำเภอละ 1 จุด และมีการแต่งตั้งคณะทำงานแต่ละจุดรับซื้อ เครือข่ายจะทำหน้าที่เฉพาะการตลาดโดยการรวบรวมผลไม้จากจุดรับซื้อเพื่อจำหน่ายตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนด เครือข่ายจะเชื่อมโยงกับเครือข่ายข่าวสาร เนื่องจากการไปเจรจาแลกเปลี่ยนสินค้ากับสหกรณ์นอกจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา มีบทบาทส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา สนับสนุนเครือข่ายในการรวบรวมผลผลิต และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล มีบทบาทในการสนับสนุนให้ความรู้ในการผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพ แก่สมาชิกและช่วยเหลือในการคัดแยกคุณภาพผลไม้ ณ จุดรับซื้อ

4.1.2 เครื่องข่าย Home Stay พังงา

ภาพที่ 4.2 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย Home Stay พังงา

จากภาพที่ 4.2 เครือข่าย Home Stay พังงา เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่างๆ ที่ประสงค์จะดำเนินกิจกรรม Home Stay ในพื้นที่จังหวัดพังงา จำนวน 12 กลุ่ม ประกอบด้วยสหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มอาชีพ

จำนวน 3 กลุ่ม โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมทางการตลาด (แนะนำลูกค้า ส่งลูกค้าให้กัน) และจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งมีกลุ่มและหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดทำเครือข่ายดังนี้

กลุ่ม Home Stay อำเภอเกาะยาว ซึ่งเป็นกลุ่ม Home Stay ที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เชื่อมโยงเกี่ยวข้องโดย เครือข่าย Home Stay พังงา ยี่ดื้อ Home Stay อำเภอเกาะยาว เป็นต้นแบบในการทำธุรกิจ เป็นสถานที่เรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการ คอยให้คำแนะนำแก่เครือข่าย

กลุ่ม Home Stay อื่นๆ จำนวน 6 กลุ่ม เป็นกลุ่ม Home Stay ซึ่งอยู่ในเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดพังงาอีกส่วนหนึ่ง เชื่อมโยงเกี่ยวข้องโดยได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม Home Stay แกนนำของแต่ละกลุ่มได้ทำความรู้จักกัน และมีแนวโน้มจะร่วมเป็นเครือข่ายร่วมกันในอนาคต

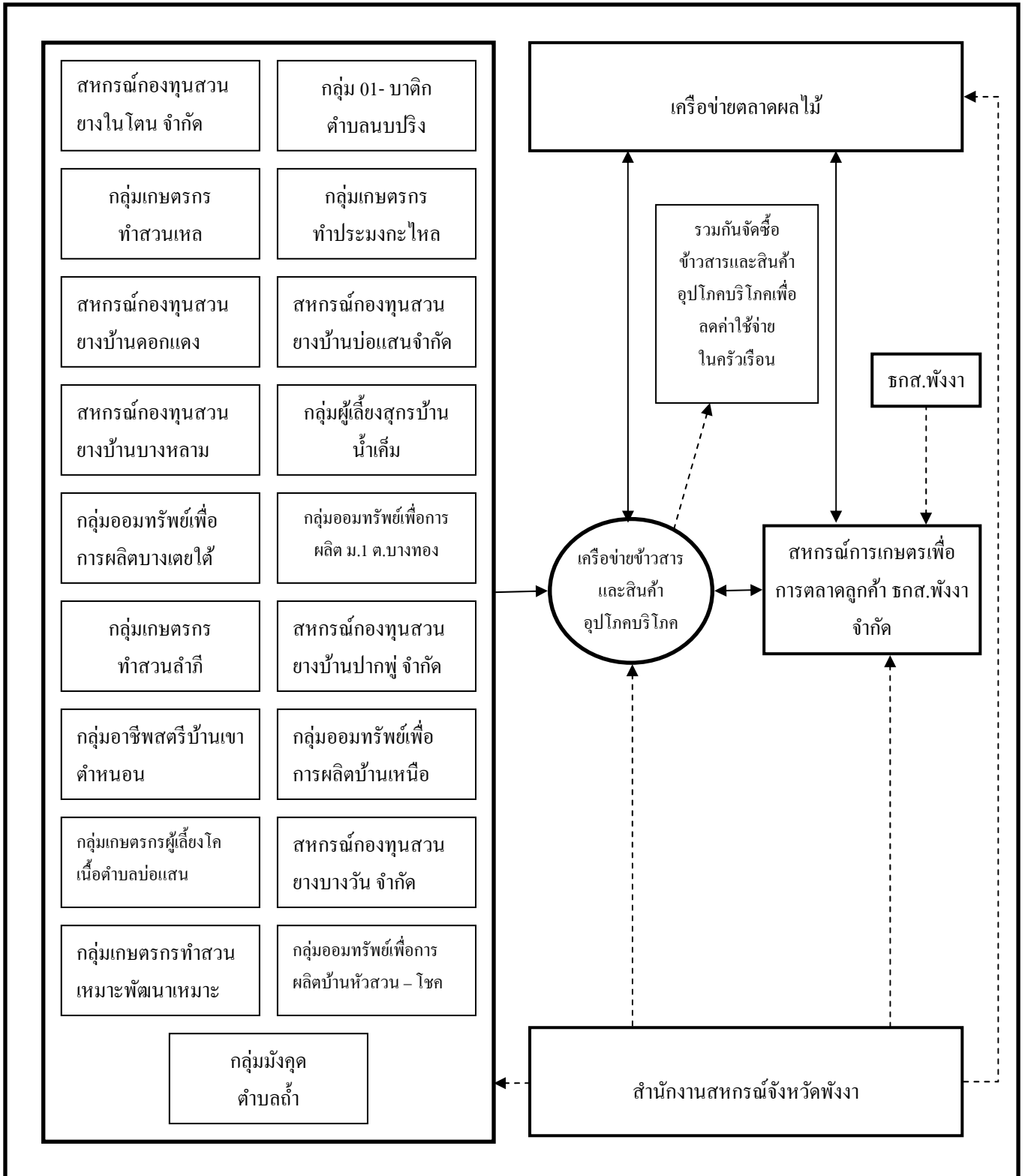
ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดพังงา เป็นหน่วยงานหลักที่จังหวัดพังงามอบหมายการรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนา Home Stay ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ทำหน้าที่ประสานคณะทำงานพัฒนา Home Stay จังหวัดพังงา

คณะทำงานพัฒนา Home Stay จังหวัดพังงา เป็นคณะทำงานที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา คำสั่งเลขที่ 2427/2548 ตั้ง ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2548 มีจำนวน 17 คน จาก 15 หน่วยงาน มีบทบาทในการพัฒนา Home Stay กลุ่มเป้าหมายให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน Home Stay ไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการตลาด ให้กลุ่ม Home Stay ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน Home Stay ไทย

4.1.3 เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา

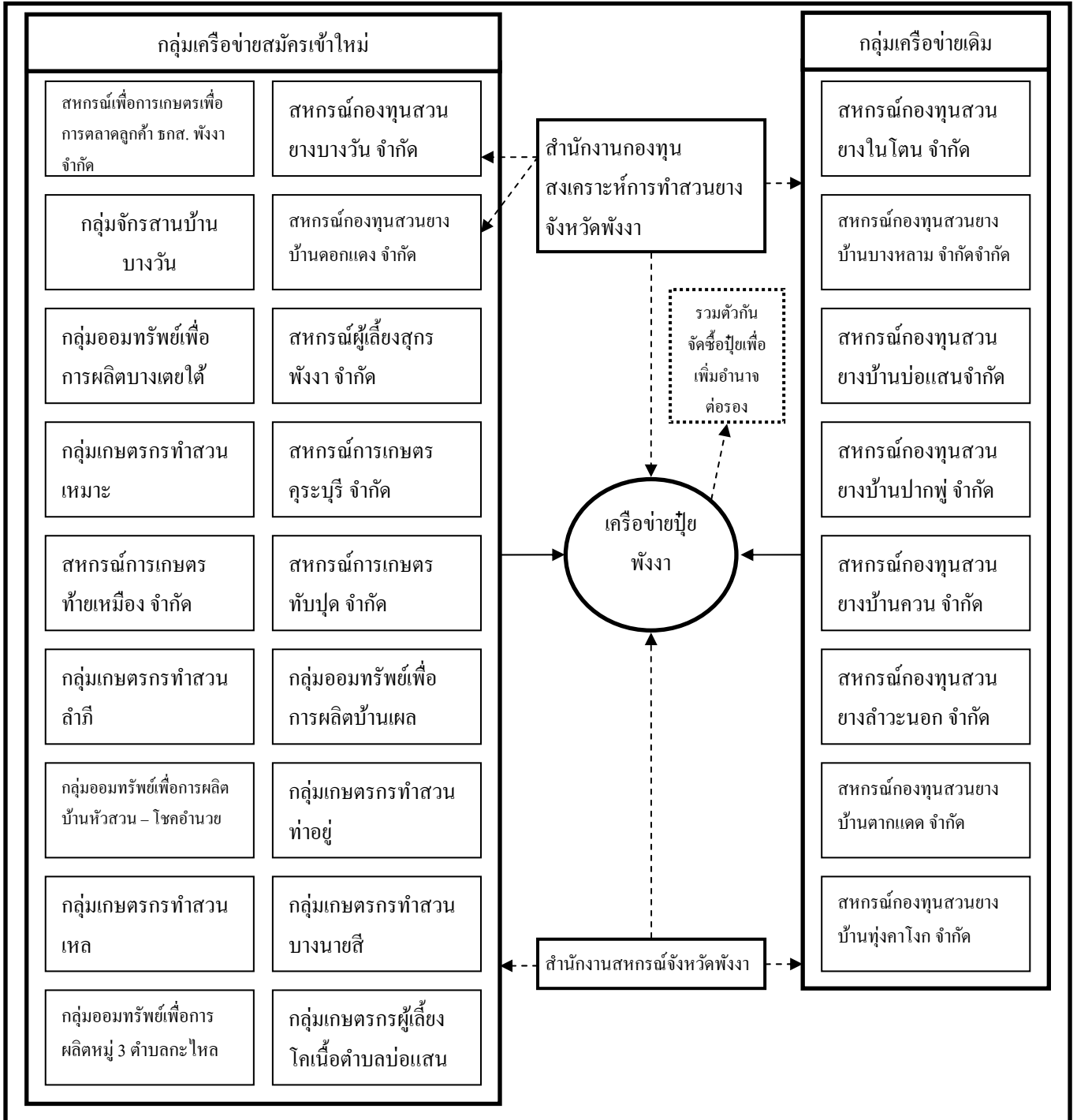
ภาพที่ 4.3 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา

จากภาพที่ 4.3 เครื่องข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 19 กลุ่ม ประกอบด้วยสหกรณ์ จำนวน 6 สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มอาชีพ จำนวน 4 กลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันจัดซื้อข้าวสารสินค้าอุปโภคและบริโภค เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน โดยมีรูปแบบการจัดตั้งเครือข่าย ดังนี้ กลุ่มซึ่งมีสมาชิกเป็นผู้บริโภค รวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อดำเนินการจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคร่วมกัน เครื่องข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา เชื่อมโยงกับเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เนื่องจากการเจรจาเพื่อหาตลาดจำหน่ายผลไม้ในพื้นที่จังหวัดภาคอีสาน เมื่อมีการเจรจาแลกเปลี่ยนสินค้า สหกรณ์ในภาคอีสานเสนอข้าวสารแลกเปลี่ยนกับผลไม้ เครื่องข่ายตลาดผลไม้จึงเชื่อมโยงกับเครือข่ายข้าวสาร โดยช่วยรับสั่งข้าวสารแทน สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด เชื่อมโยงกับเครือข่ายข้าวสาร ในลักษณะเป็นลูกค้า เป็นที่ปรึกษา และเป็นแกนนำในเรื่องข้าวสาร ธกส.พังงา สนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด และเครือข่ายด้วย

4.1.4 เครื่องข่ายปุยพังงา

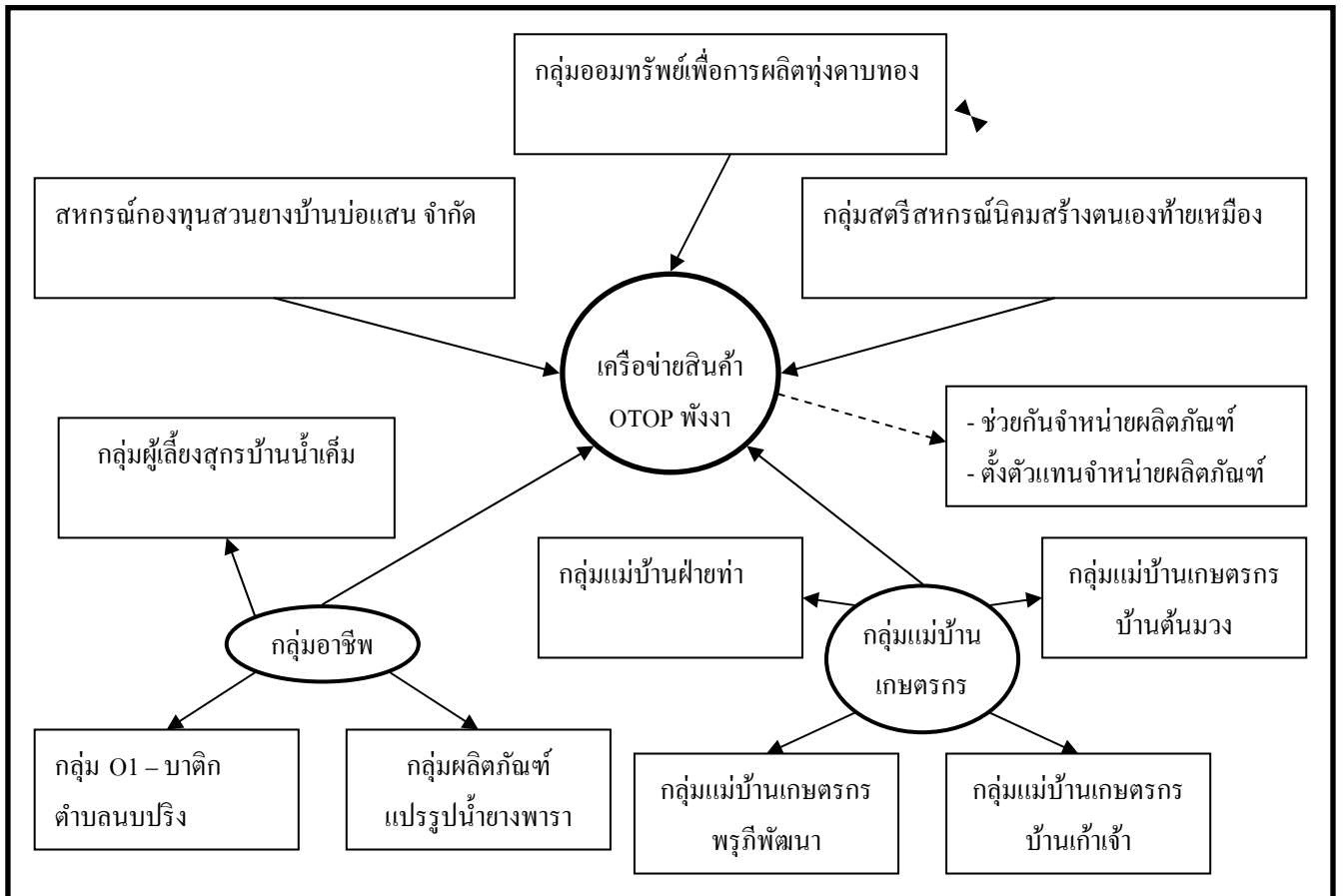
ภาพที่ 4.4 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายปุยพังงา

จากภาพที่ 4.4 เครื่องมือข่ายพุ่งงาเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 26 กลุ่ม วัตถุประสงค์เพื่อจัดซื้อปุ๋ยร่วมกัน เป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองและลดต้นทุนการผลิต ประกอบด้วยสหกรณ์ กองทุนสวนยาง จำนวน 10 สหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรอื่น ๆ จำนวน 5 สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มอาชีพ จำนวน 1 กลุ่ม โดยมีรูปแบบการจัดตั้ง เครื่องข่ายดังนี้ คือ สหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 8 สหกรณ์ ได้รวมกันจัดซื้อปุ๋ยร่วมกันอยู่ก่อนแล้ว โดยการ สนับสนุนของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพังงา เมื่อปี 2548 สั่งซื้อปุ๋ยมาจำหน่ายแก่สมาชิก ปริมาณ 1,000 ตัน สมาชิกสามารถซื้อปุ๋ยในคุณภาพเดียวกันได้ถูกลงกระสอบละ 30-50 บาท และกลุ่มมีกำไร จากการดำเนินการ เมื่อได้เปิดเวทีเสวนาที่มวิจัยได้นำข้อมูลเหล่านี้ชี้แจงกับกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยกลุ่มอื่น ๆ ปรากฏว่ามีกลุ่มที่สนใจขอเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับสหกรณ์กองทุนสวนยางเดิม เพิ่มอีก 18 กลุ่ม โดยให้กลุ่ม เครื่องข่ายเดิมเป็นแกนนำ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงามีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานเครือข่าย และ แนะนำส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มต่างๆ ตามภาระหน้าที่ และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพังงา มีบทบาทสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายและแนะนำส่งเสริมการดำเนินงานสหกรณ์กองทุนสวนยาง ด้วย

4.1.5 เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา

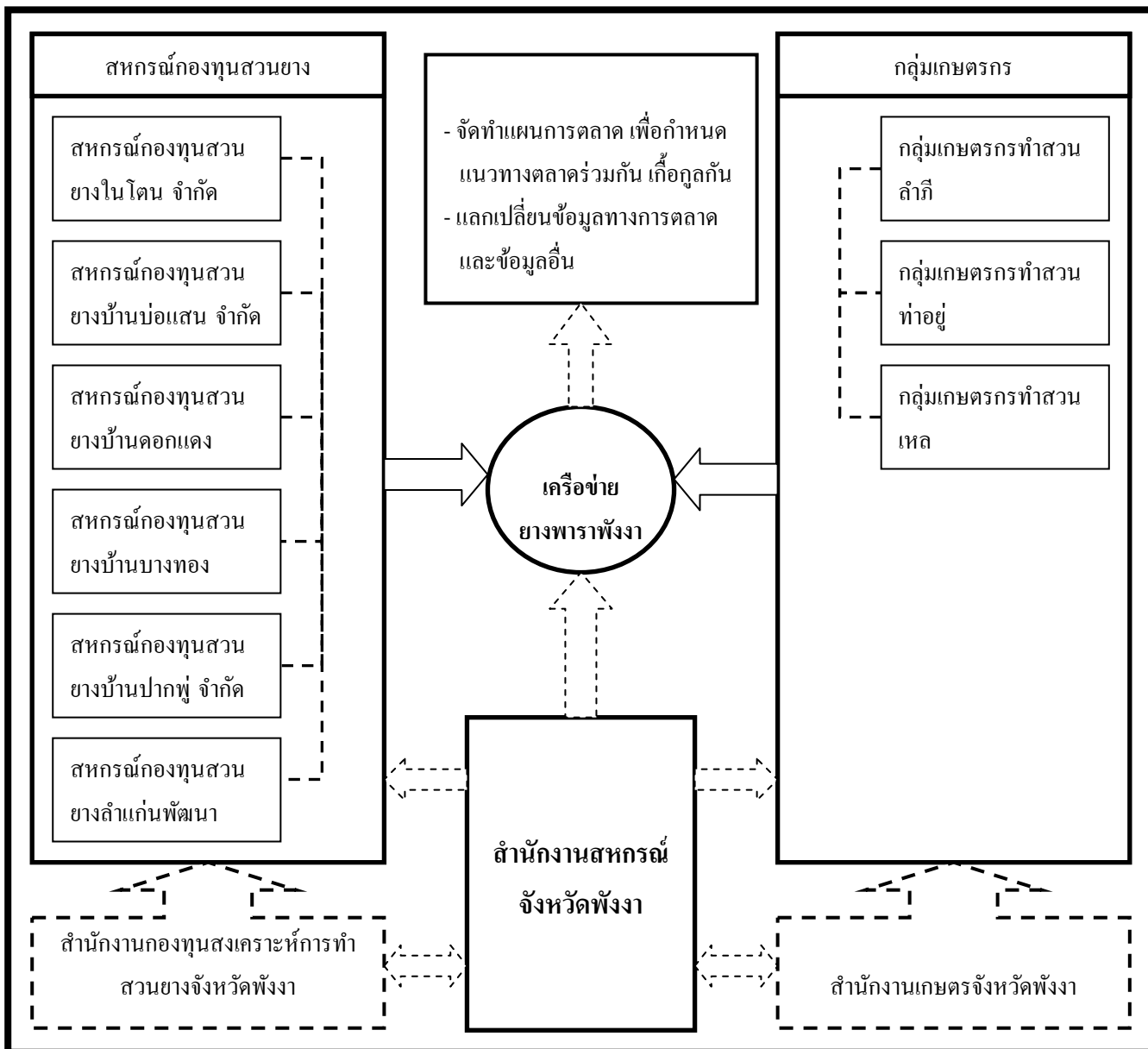
ภาพที่ 4.5 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายสินค้า OTOP พังงา

จากภาพที่ 4.5 เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่างๆ จำนวน 10 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มอาชีพ จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม เป็นสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มสตรีสหกรณ์ ประเภทละ 1 กลุ่ม มีการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยช่วยกันจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่ม โดยการให้ทุกกลุ่มรู้จักสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอื่นๆ เพื่อสามารถแนะนำสินค้าของกลุ่มอื่นได้ และการนำผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของกลุ่มในเครือข่ายไปวางจำหน่าย และดำเนินการตั้งตัวแทนของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไปจำหน่ายสินค้า เมื่อมีการจัดแสดงสินค้าตามสถานที่ต่างๆ เครือข่ายทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการประสานงานและเป็นเวทีการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4.1.6 เครือข่ายยางพาราพังงา

ภาพที่ 4.6 รูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายยางพาราพังงา

จากภาพที่ 4.6 เครือข่ายยางพาราพังงา เป็นเครือข่ายที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 9 กลุ่ม ประกอบด้วยสหกรณ์กองทุนสวนยาง จำนวน 6 สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 3 กลุ่ม เพื่อร่วมจัดทำแผนการตลาด เพื่อกำหนดแนวทางการตลาดร่วมกันและเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน การดำเนินการของเครือข่ายในเรื่องนี้โดยทุกกลุ่มที่รวมเป็นเครือข่าย ร่วมสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันจนในที่สุดเห็นว่าเพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการตลาดยางพาราภายในจังหวัด

ได้จัดทำแผนการรวบรวมและจำหน่ายยางพาราร่วมกัน และนำไปใช้แต่ละกลุ่ม โดยในขั้นแรกได้กำหนดแผนการรวบรวมยางพารา ดังนี้

การรวมยางแผ่นดิบ โดยการรวบรวมจากสมาชิกและเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง โดยกำหนดจุดรับซื้อในแต่ละสัปดาห์เป็นการประมูลและแต่ละกลุ่มจะแน่นอนตามความต้องการของแต่ละกลุ่มส่วนมากกำหนดวันพฤหัสบดี เมื่อดำเนินการรวบรวมเสร็จจะใช้วิธีประมูลและแจ้งข้อมูลแก่กัน ซึ่งบางกลุ่มอาจจะได้ราคาต่ำจะได้ต่อรองหรือยกเลิกการประมูล

การรับซื้อน้ำยางดิบ เพื่อแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน จะรับซื้อน้ำยางจากสมาชิกและเกษตรกรใกล้เคียง มาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน เพื่อจำหน่ายโดยการจำหน่ายให้พ่อค้าโดยการตกลงราคา ซึ่งอาศัยราคาประกาศตลาดกลางยางพารา เป็นราคาหลัก กลุ่มได้จำหน่ายราคาเท่าไรจะแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน เพื่อจะได้ต่อรองราคา พ่อค้าบริษัท โรงงาน ไหนที่ให้ราคาสูง ทุกกลุ่มจะนำไปจำหน่ายร่วมกัน การดำเนินการของเครือข่ายได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดพังงา สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา

4.2 ประเด็นสำคัญของแต่ละเครือข่าย

4.2.1 เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา

ความเป็นมาของเครือข่าย

เครือข่ายตลาดผลไม้เป็นเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการหนุนเสริมของทีมีวิจัยจังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2549 ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของสหกรณ์กองทุนสวนยางและกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอื่นๆ จำนวน 16 กลุ่ม ซึ่งสามารถลำดับความเป็นมาของเครือข่ายได้ดังนี้.

เมื่อปี พ.ศ. 2548 รัฐบาล โดยการนำของ พตท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกลำไยซึ่งปลูกมากในภาคเหนือของไทย รัฐบาลมอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้ดำเนินการประสานงานระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตในภาคเหนือ(ต้นทาง) กับจังหวัดผู้บริโภค(ปลายทาง)เพื่อระบายลำไยออกนอกแหล่งผลิต จังหวัดพังงาได้รับซื้อลำไยเพื่อจำหน่าย จำนวน 84 ตัน ในขณะเดียวกันผลไม้ในจังหวัดพังงา ซึ่งมีการปลูก มังคุด ลองกอง ทูเรียน เงาะ และผลไม้ท้องถิ่นรวมกันมากกว่า 40,000 ไร่ ประสบปัญหาาราคาตกต่ำ โดยเฉพาะมังคุดและลองกอง ราคาตกต่ำมาก เกษตรกรผู้ปลูกผลไม้และชาวบ้านทั่วไปรู้สึกว่าการราชการดูแลไม่ทั่วถึง

ในพื้นที่อำเภอกะปง และอำเภอตะกั่วป่าเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้ดำเนินการกิจกรรมการตลาดผลไม้โดยรวมตัวกันตามฤดูกาลผลิต รวบรวมผลไม้แล้วให้พ่อค้าคนกลางมารับซื้อ โดยวิธีการประมูล และเมื่อปลายฤดูกาลผลิต 2548 นายธีรพงศ์ ดันติเพชรภรณ์ ประธานกรรมการ สหกรณ์กองทุนรวมยางบ้านปากพู้ จำกัด ได้ทดลองรวบรวมลองกอง เพื่อส่งไปขาย ณ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสามารถนำไปจำหน่ายได้เพียง 2 ตัน ลองกองก็หมดฤดูกาล

จากเหตุการณ์ดังกล่าว กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเข้าร่วมโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา และมีสมาชิกปลูกผลไม้ จำนวน 15 กลุ่ม ได้นำปัญหาการขาดผลไม้ตกต่ำ โดยเฉพาะมังคุดและลองกอง มาพูดคุยในเวทีเสวนา เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2549 ซึ่งจากผลการเสวนาได้ข้อสรุปว่า กลุ่มต่างๆ จะรวมตัวเป็นเครือข่าย เพื่อแก้ปัญหาการขาดผลไม้ตกต่ำ ชื่อว่า “เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา” และมีกลุ่มสนใจที่ไม่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย ได้เข้ามาสมัครเพิ่มอีก จำนวน 1 กลุ่ม รวมเป็น 16 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด
2. สหกรณ์กองทุนสวนยางลำแก่นพัฒนา จำกัด
3. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จำกัด
4. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านดอกแดง จำกัด
5. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบกปุย จำกัด
6. สหกรณ์กองทุนสวนยางบางวัน จำกัด
7. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด
8. สหกรณ์กองทุนสวนยางลำวะนอก จำกัด
9. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านนาแฝก จำกัด
10. สหกรณ์กองทุนสวนยางในโดน จำกัด
11. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด
12. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควน จำกัด
13. กลุ่มเกษตรกรทำสวนลำภี
14. กลุ่มมังคุดตำบลถ้ำ
15. กลุ่มมังคุดตำบลบางไทร
16. กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางนายสี

การดำเนินการปัจจุบันของเครือข่ายในปัจจุบัน

1. เมื่อระหว่างวันที่ 21- 29 มกราคม 2549 เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา ร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา เดินทางไปเจรจาจับคู่ทางธุรกิจทำข้อตกลง แลกเปลี่ยนสินค้ากับสหกรณ์ในภาคอีสาน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม โดยในการเดินทางได้เชิญ สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด ไปร่วมด้วย เพื่อเป็นคู่เจรจา ในฐานะผู้มีประสบการณ์ในการค้าข้าวสาร ผลการเจรจา และสามารถทำข้อตกลง รายละเอียดดังนี้

1.1 จังหวัดนครพนม สามารถทำความตกลง เสนอขายลองกอง จำนวน 40 ตัน มูลค่า 1,400,000 บาท และเสนอซื้อข้าวสาร จำนวน 40 ตัน มูลค่า 800,000 บาท สหกรณ์ที่เป็นคู่ค้า จำนวน 2 คู่

ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรชาดพนม จำกัด จับคู่กับ สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด และ สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. นครพนม จำกัด จับคู่กับ สหกรณ์กองทุนสวนยาง-บ้านปากพู้ จำกัด

1.2 จังหวัดมุกดาหาร สามารถเจรจาทำความตกลง เสนอขายलगองได้รวม 40 ตัน มูลค่า 400,000 บาท และเสนอซื้อข้าวสาร จำนวน 40 ตัน มูลค่า 800,000 บาท คู่ค้าพร้อมร่วมเจรจา ได้แก่ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์มุกดาหาร สหกรณ์การเกษตรโนนสูง จำกัด สหกรณ์นิคมดอนตาลจำกัด สหกรณ์นิคมดงเย็น จำกัด สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด และ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด

1.3 จังหวัดอำนาจเจริญ สามารถเจรจาทำความตกลง เสนอขายलगอง จำนวน 30 ตัน และมังคุด 30 ตัน มูลค่ารวม 1,800,000 บาท และเสนอซื้อข้าวสารหอมมะลิ จำนวน 45 ตัน คู่ค้าที่ร่วมเจรจา ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. อำนาจเจริญ จำกัด สหกรณ์การเกษตรห้วยตะพาน จำกัด สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด และ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด

1.4 จังหวัดอุบลราชธานี สามารถเจรจาทำความตกลงเสนอขายलगอง จำนวน 30 ตัน มูลค่า 1,500,000 บาท และเสนอซื้อข้าวสารหอมมะลิ จำนวน 45 ตัน คู่ค้าที่ร่วมเจรจาทำความตกลง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเดชอุดม จำกัด กับ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด และ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรอุบลราชธานี จำกัด กับ สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด

2. เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2549 สหกรณ์จังหวัดพังงา และตัวแทนเครือข่ายตลาดผลไม้พังงาร่วมเจรจาทำความตกลง กับ คณะกรรมการร้านค้าสหกรณ์กรุงเทพ ฯ จำกัด ได้ซื้อสรุปเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา จะรวบรวมผลไม้จากจังหวัดพังงา ส่งให้ร้านสหกรณ์กรุงเทพฯ จำกัด ซึ่งจะรับเป็นผู้จำหน่ายในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด

3. เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2549 เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา ได้จัดประชุมจัดทำแผนการดำเนินการของเครือข่าย และกำหนดจุดรับซื้อผลไม้ของเครือข่าย จำนวน 7 จุด ได้แก่

จุดรับซื้อที่ 1 สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด

จุดรับซื้อที่ 2 ตลาดผลไม้ตำบลลำภี อำเภอท้ายเหมือง

จุดรับซื้อที่ 3 สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางวัน จำกัด อำเภอกระบุรี

จุดรับซื้อที่ 4 สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด อำเภอทับปุด

จุดรับซื้อที่ 5 สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านลำวะนอก จำกัด อำเภอตะกั่วทุ่ง

จุดรับซื้อที่ 6 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลบางไทร อำเภอตะกั่วป่า

จุดรับซื้อที่ 7 สหกรณ์กองทุนสวนยางในโดน จำกัด อำเภอเมือง

4. วันที่ 18 มิถุนายน 2549 คณะกรรมการเครือข่ายตลาดผลไม้จัดประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสดงการดำเนินการของเครือข่ายต่อกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเชิญชวนเข้าร่วมเครือข่าย ณ บ้านบางเตยใต้ หมู่ 7 ตำบลบางเตย อำเภอเมือง

5. วันที่ 3 สิงหาคม 2549 คณะกรรมการเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ณ บ้านนาใน หมู่ที่ 2 ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

6. จัดทำข้อมูลผลผลิต มังคุด และลองกอง

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

วัตถุประสงค์

การจัดตั้งเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เพื่อจัดเป็นกิจกรรมการตลาดผลไม้ มุ่งแก้ปัญหาราคาผลไม้ตกต่ำ และเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้

เป้าหมาย

ในปี 2549 คณะกรรมการเครือข่ายตลาดผลไม้พังงากำหนดเป้าหมาย รวบรวมผลไม้จำนวน 2 ชนิด ปริมาณดังนี้

- มังคุด จำนวน 750 ตัน
- ลองกอง จำนวน 150 ตัน

ซึ่งในการรวบรวมจะแบ่งเป็นเกรด โดยคาดหมายว่าจะรวบรวมผลไม้เกรด A 30% เกรด B 50% และตกเกรด 20%

แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายตามกรอบของทิมวิชัย

เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เป็นเครือข่ายหนึ่งที่ได้จัดตั้งขึ้นเนื่องจากการหนุนเสริมของทิมวิชัย จังหวัดพังงา โครงการวิชัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ซึ่งทิมวิชัยได้กำหนดขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายไว้ 11 ขั้นตอน (รายละเอียดในบทที่ 3) ในขั้นตอนที่ 1-7 เป็นขั้นตอนที่ทิมวิชัยได้เข้าไปดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มทุกกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิชัย ทั้งนี้ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 8 เป็นต้นไป อาจ会有ความแตกต่างกันในแต่ละเครือข่าย ซึ่งในการดำเนินการ แต่ละเครือข่ายอาจจะไม่เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง ตามขั้นตอนที่กำหนดแต่อาจสลับกันบ้าง สำหรับเครือข่ายผลไม้ หลังจากผ่านขั้นตอนการทำแผนทิศทางการดำเนินงานของแต่ละกลุ่ม ทิมวิชัยได้นำแผนทิศทางการดำเนินงาน ข้อมูลกิจกรรมของกลุ่มมาพิจารณาทำให้ทราบว่า มีปัญหาหนึ่งที่กลุ่มต่าง ๆ ประสงค์จะพยายามแก้ไขให้กับสมาชิก นั่นคือปัญหาราคาผลไม้ภายในจังหวัดพังงาตกต่ำ ซึ่งเป็นโจทย์ข้อแรกที่จะดำเนินการอย่างไร และเป็นที่มาของการเชิญกลุ่มต่าง ๆ ที่สนใจจะแก้ปัญหาราคาผลไม้ตกต่ำมาร่วมพูดคุย ในวันที่ 16 มกราคม 2549 ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 25 คน จาก 16 กลุ่ม ในพื้นที่ 7 อำเภอ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ร่วมโครงการวิชัย 15 กลุ่ม

และมีกลุ่มมั่งคุดตำบลบางไทร อีก 1 กลุ่ม จากการเสวนาได้นำแนวทางการดำเนินการของเกษตรกร ผู้ปลูก
ลำไยในภาคเหนือมาพิจารณา และได้ข้อสรุปในที่สุดว่าควรแก้ปัญหาทุเรียนผลไม้ดกต่ำ
โดยรวมกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายเพื่อกำหนดแนวร่วมกันในการแก้ปัญหา ได้ชื่อว่า “ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา ”
เมื่อจัดตั้งเครือข่ายแล้ว ได้ดำเนินการต่อไปดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเครือข่าย โดยกำหนดให้มีโครงสร้าง 2 ระดับ คือ
คณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด และคณะทำงานระดับอำเภอ

1.1 คณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัดจำนวน 10 คน โดยแต่งตั้งจากตัวแทนกลุ่ม แต่
ละอำเภอ ตามสัดส่วนที่กำหนดดังนี้

อำเภอเมือง	จำนวน	2	คน
อำเภอท้ายเหมือง	จำนวน	2	คน
อำเภอตะกั่วทุ่ง	จำนวน	2	คน
อำเภอตะกั่วป่า	จำนวน	1	คน
อำเภอคุระบุรี	จำนวน	1	คน
อำเภอกะปง	จำนวน	1	คน
อำเภอทับปุด	จำนวน	1	คน

1.2 คณะทำงานระดับอำเภอ มอบให้กรรมการแต่ละอำเภอ ร่วมกับกลุ่มในพื้นที่
ปรึกษารื้อกันจัดตั้งคณะทำงานตามจำนวนที่เห็นสมควร โดยพิจารณาจากปริมาณการผลิต จำนวนสมาชิก
จำนวนกลุ่มและปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะรวบรวมได้

2. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย ตัวแทนกลุ่มได้เลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายตลาด
ผลไม้พังงา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1. นายธีรพงษ์	ตันติเพชรภรณ์	ตำแหน่ง	ประธานเครือข่าย
2. นายบุญส่ง	ถาวร	ตำแหน่ง	รองประธานเครือข่าย
3. นายสุรสิทธิ์	หัตถ์	ตำแหน่ง	รองประธานเครือข่าย
4. นายศุภวัตร	คงสวัสดิ์	ตำแหน่ง	เลขานุการ
5. นางสาวปรีชา	กสิบาล	ตำแหน่ง	เหรัญญิก
6. นายแบบ	ศรีปราการ	ตำแหน่ง	กรรมการ
7. นายสาคร	ชมักการ	ตำแหน่ง	กรรมการ
8. นายนิยม	สังจักษ์	ตำแหน่ง	กรรมการ
9. นายประนอม	เพชรแก้ว	ตำแหน่ง	กรรมการ
10. นายนเรศ	ตาหลิ	ตำแหน่ง	กรรมการ

3. การจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย ซึ่งเครือข่ายได้ประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2549 และได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานไปบางส่วนแล้ว โดยได้กำหนดแผนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 กลยุทธ์ในการจัดหาช่องทางจำหน่าย

3.1.1 ตลาดในจังหวัด โดยรวบรวมผลไม้แล้วเสนอขายตามโรงแรม หน่วยงานราชการ ร้านอาหาร โรงงาน จัดตั้งจุดขายปลีกตามชุมชน และเชิญพ่อค้ามาซื้อ ณ จุดรวบรวม

3.1.2 การรวบรวมผลไม้ส่งตลาดไทย กรุงเทพ

3.1.3 การระบายสินค้าออกนอกจังหวัด โดยการเจรจาแลกเปลี่ยนสินค้าตามนโยบายของเครือข่าย จับคู่ทางธุรกิจของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยในส่วนนี้

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ได้นำตัวแทนเครือข่ายไปเจรจาแลกเปลี่ยนสินค้าในพื้นที่จังหวัดภาคอีสาน ระหว่าง 21- 29 มกราคม 2549 ได้รับ- ลองกองและมังคุดรวม 170 ตัน โดยเจรจาแลกเปลี่ยนกับข้าวสาร

3.1.4 ตลาดในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยการเสนอขายตามโรงแรม ห้างซูเปอร์ซีฟ ห้างโลตัส และการตั้งจุดขายปลีกตามชุมชนและสถานศึกษา

3.1.5 การรวบรวมลอง/มังคุด ส่งร้านสหกรณ์กรุงเทพ จำกัด เพื่อเป็นผู้จำหน่ายในพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งขณะที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2548 ของร้านสหกรณ์กรุงเทพฯ มีมติอนุมัติโครงการแล้ว

3.1.6 การรวบรวมส่งตลาดต่างประเทศ ซึ่งมีกลุ่มที่ดำเนินการรวบรวมมังคุดส่ง ประเทศญี่ปุ่น และได้หวั่น อยู่แล้ว

3.2 กลยุทธ์การรวบรวม

3.2.1 การรวบรวมผลไม้โดยใช้จุดรวบรวมแต่ละอำเภอจำนวน 7 จุด

3.2.2 การรวบรวมผลไม้ตามฤดูกาล

3.2.3 การรวบรวมมังคุด เพื่อส่งออกร่วมกับศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล

3.3 กลยุทธ์สนับสนุนวางแผนการขาย

3.3.1 การจัดเก็บข้อมูลการผลิตมังคุด ลองกองและผลไม้อื่นๆ ของสมาชิกแต่ละกลุ่ม

3.3.2 การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลผลไม้

4. การปฏิบัติตามแผน กระบวนการเครือข่ายร่วมกับกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ได้เดินทางไปเจรจาเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าในพื้นที่ภาคอีสาน จำนวน 4 จังหวัด ระหว่างวันที่ 21 – 29 มกราคม 2549 โดยเชิญตัวแทนจาก สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา

จำกัด โดยทำข้อตกลง สามารถขายได้ 170 ตัน การเจรจากับร้านสหกรณ์กรุงเทพ ให้เป็นตัวแทนจำหน่าย มังคุดและลองกองในพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2548 โดยอนุมัติแผนการดำเนินการแล้ว

5. การหนุนเสริม ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมเครือข่ายตลาดผลไม้พังงา ตามขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่ายที่ได้กำหนด สามารถสรุปประเด็นการหนุนเสริมหลัก ๆ ได้ดังนี้

5.1 การจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมให้กลุ่ม ที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยทุกกลุ่ม จัดทำแผนทิศทางการดำเนินงานโดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและ ภายใน (วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง อุปสรรคและโอกาส) กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดแผนทิศทางการดำเนินงาน กำหนดแผนปฏิบัติงาน ระยะเวลา 3 ปี

5.2 การเปิดเวทีชี้แจงข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม แผนทิศทางของแต่ละกลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจร่วมจัดตั้งเครือข่าย ในวันที่ 16 มกราคม 2549

5.3 การจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมให้เครือข่ายจัดทำ แผนการปฏิบัติงานเครือข่าย โดยเชิญแกนนำกลุ่มมาร่วมจัดทำแผน ในวันที่ 16 มกราคม 2549 และวันที่ 20 เมษายน 2549

5.4 ทีมวิจัยร่วมกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ได้พาคณะกรรมการเครือข่ายตลาด ผลไม้พังงา ไปเจรจาเสนอขายผลไม้ในพื้นที่ภาคอีสาน 4 จังหวัด และเจรจากับร้านค้าสหกรณ์กรุงเทพ เพื่อให้รับเป็นตัวแทน ในการจำหน่ายผลไม้ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 21-29 มกราคม 2549

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ผู้นำกลุ่มที่ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการเครือข่ายเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มต่าง ๆ ในระดับสูง มีประสบการณ์ในการรวบรวมผลไม้ส่งตลาดต่างจังหวัด ส่งตลาดไทยและส่งมังคุดไปจำหน่าย ต่างประเทศ เช่น นายธีรพงศ์ ตันติเพชรภรณ์ ประธานเครือข่ายเป็นผู้นำกลุ่มในพื้นที่อำเภอกะปงที่ดำเนินการ รวบรวมผลไม้อยู่แล้วและมีบทบาทการเป็นผู้นำในระดับสูง นางสาวปรีชา กสิบาล ตัวแทนจากกลุ่มมังคุด ตำบลบางไทร ดำเนินธุรกิจส่งมังคุดไปจำหน่ายต่างประเทศอยู่แล้ว

2. การสนับสนุนจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา รับเข้าไปหนุนเสริมการดำเนินการของเครือข่ายต่อจากทีมวิจัย เพราะสอดคล้องกับนโยบายของกรมส่งเสริม สหกรณ์ และกลุ่มต่างๆ ที่สมัครเข้าร่วมเครือข่ายโดยส่วนใหญ่ก็เป็นกลุ่มในการแนะนำส่งเสริมของสำนักงาน สหกรณ์จังหวัดอยู่ก่อนแล้ว

3. การสนับสนุนจากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลต่าง ๆ ในการแนะนำให้มีความรู้ ในการผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพ และการดำเนินการรวบรวมผลไม้ ณ จุดรวบรวม

4. การสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัด ซึ่งให้การสนับสนุนการดำเนินการของเครือข่าย

5. สภาพปัญหาที่แต่ละกลุ่มมีความจำเป็นต้องดำเนินการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกของตนเอง

ภายในกลุ่ม

4.2.2 เครือข่าย Home Stay พังงา

ความเป็นมาของเครือข่าย

เครือข่าย Home Stay พังงา เป็นเครือข่ายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการหนุนเสริมของทีมวิจัย จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 ซึ่งเกิดจากการร่วมตัวของกลุ่มในการจัดตั้งครั้งแรกจำนวน 7 กลุ่ม และต่อมาเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2548 ได้มีกลุ่มสนใจสมัครเข้าร่วมเครือข่ายเพิ่มอีก 5 กลุ่ม รวมเป็น 12 กลุ่ม สามารถลำดับความเป็นมาของเครือข่ายได้ดังนี้

เมื่อปลายปี 2548 รัฐบาลจัดพิธีรำลึกครบรอบ 1 ปี สี่นามิ โดยเชิญนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เป็นผู้ประสบภัยและญาติของครอบครัวนักท่องเที่ยวผู้เสียชีวิตให้กลับมาเที่ยวเมืองไทย ในฐานะแขกของ ประเทศไทย และเข้าร่วมพิธีในวันที่ 26 ธันวาคม 2548 ในการนี้รัฐบาล ได้มีนโยบายให้จังหวัดพังงา จัดเตรียม บ้านพักของประชาชนเพื่อรองรับให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก จำนวน 100 หลัง จังหวัดพังงาขอให้ สำนักงาน สหกรณ์จังหวัดและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบหน่วยงานละ 50 ยูนิต โดยมีแนวคิด ว่า ครัวเรือนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ หากสนใจพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นธุรกิจ Home Stay จังหวัดจะให้การ สนับสนุน

จังหวัดพังงา กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เป็นยุทธศาสตร์หนึ่ง ในการพัฒนาจังหวัด ประกอบกับผู้ว่าราชการจังหวัดพังงาได้มีนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมรับ ประโยชน์จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมให้ชุมชนจัดทำ Home Stay

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้กลุ่มต่างๆ ที่มีความสนใจจัดทำธุรกิจ Home Stay ตั้งแต่ต้นมี ความต้องการจะทำธุรกิจ Home Stay แต่เนื่องจากยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำธุรกิจ ประกอบกับกลุ่ม ต่างๆ เห็นว่าการดำเนินการแต่เพียงลำพังแต่ละกลุ่มจะไม่มีศักยภาพเพียงพอ เนื่องจากเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ดังนั้น เมื่อทีมวิจัยโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ได้เข้าไปหนุนเสริม โดยได้เชิญกลุ่ม ผู้สนใจกิจกรรม Home Stay ประชุมร่วมกันเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 ณ โรงแรมพังงาเบย์ มีกลุ่ม สนใจเข้าร่วมจำนวน 7 กลุ่ม โดยที่ประชุม ได้ตกลงร่วมกันจัดตั้งเป็นเครือข่าย ชื่อ “เครือข่าย Home Stay พังงา” และเพื่อให้กลุ่มต่างๆ ได้เรียนรู้กิจกรรม Home Stay ทีมวิจัยได้นำตัวแทนกลุ่ม Home Stay ทั้ง 7 กลุ่ม ไปร่วมศึกษาดูงาน Home Stay ต้นแบบพื้นที่อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา ระหว่างวันที่ 23 – 24 เมษายน 2549 และเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ทีมวิจัย ได้จัดเวทีเสวนา ณ บ้านบางเตยใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลบางเตย อำเภอ เมือง จังหวัดพังงา เพื่อชี้แจงกิจกรรมต่างๆ แก่ผู้ที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ เพื่อเชิญชวนร่วมกันจัดตั้ง เครือข่าย ซึ่งได้มีกลุ่มสนใจ เข้าร่วมเครือข่าย Home Stay พังงา เพิ่มอีก 5 กลุ่ม เครือข่าย Home Stay พังงา มีกลุ่มสมาชิก รวม 12 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) สหกรณ์กองทุนสวนยางใน โตนิน จำกัด
- 2) กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล
- 3) กลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้มมะพร้าว
- 4) กลุ่มเกษตรกรทำสวนลำไย
- 5) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จำกัด
- 6) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางเตยใต้
- 7) กลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองบ้านปากพู้
- 8) กลุ่มผู้เลี้ยงปลากระชังบางวัน
- 9) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุ้มคาบทอง
- 10) กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านน้ำเค็ม
- 11) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางนายสี
- 12) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามช่องเหนือ

การดำเนินการปัจจุบันของเครือข่าย

เครือข่าย Home Stay ได้จัดตั้งเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 โดยการหนุนเสริมของทีมวิจัยโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา กิจกรรมที่เครือข่ายได้ทำร่วมกันมีรายละเอียดดังนี้

1. การไปศึกษาดูงาน Home Stay ต้นแบบ พื้นที่อำเภอเกาะยาว ระหว่างวันที่ 23 – 24 เมษายน 2549 ร่วมกับทีมวิจัยจังหวัดพังงา
2. การร่วมเปิดกิจกรรม Home Stay บ้านบางเตยใต้ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางเตยใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา โดยกลุ่มต่างๆ ที่เป็นเครือข่าย Home Stay ได้ส่งตัวแทนเข้าพักในบ้านของสมาชิก Home Stay จำนวน 27 คน มีบ้านเปิดรับสมาชิกเข้าพัก จำนวน 9 หลัง
3. การร่วมเปิดกิจการ Home Stay บ้านนาใน หมู่ที่ 2 ของสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จำกัด ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยกลุ่มต่างๆ ที่เป็นเครือข่ายได้ส่งตัวแทนทดลองเข้าพักในบ้านของสมาชิก Home Stay จำนวน 27 คน มีบ้านเปิดรับสมาชิกเข้าพัก จำนวน 10 หลัง
4. การจัดทำแผนปฏิบัติงานของเครือข่าย เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549 ณ บ้านนาใน หมู่ที่ 2 ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
5. เลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย จำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1. นายวิรัตน์ จรุงการ	ประธานเครือข่าย
2. นายโกศล เอกอุดมพงศ์	รองประธานเครือข่าย
3. นายประนอม เพชรแก้ว	รองประธานเครือข่าย
4. นายวิศิษฐ์ ราษฎร์สภา	เหรัญญิก

5. นางสาวประภากร สมประกอบ	เลขานุการ
6. นายประพันธ์ เช้าห้อง	ประชาสัมพันธ์
7. นายบัญชา ขอสกุล	กรรมการ
8. นายสาคร ชมภ์การ	กรรมการ
9. นายอรัญ ออาจหาญ	กรรมการ
10. นางสาวสามิณะ หะยีปือราเฮง	กรรมการ
11. นายสุทนต์ หินเพ็ญ	กรรมการ
12. นายโสภณ ปานแก้ว	กรรมการ
13. นางขวัญเรือน พุดงาม	กรรมการ

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่ม
2. เพื่อเชื่อมโยงธุรกิจการท่องเที่ยวแบบ Home Stay
3. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวระหว่างกลุ่ม
4. เพื่อร่วมผลักดันและส่งเสริมการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อร่วมกันส่งเสริมฟื้นฟูรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตท้องถิ่น

เป้าหมาย

1. กลุ่ม Home Stay ทุกกลุ่มได้รับมาตรฐาน Home Stay ภายใน ปี 2552
2. กลุ่ม Home Stay ทุกกลุ่มสามารถเปิดกิจการภายใน ปี 2552

แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายตามกรอบของทีมวิจัย

เครือข่าย Home Stay พังงา เป็นเครือข่ายที่จะตั้งขึ้นจากการหนุนเสริมของทีมวิจัยจังหวัดพังงา ซึ่งมีขั้นตอน และกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจนถึงขั้นทำแผนทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม จะเป็นลักษณะเดียวกันกับเครือข่ายอื่น แต่เครือข่าย Home Stay พังงา จะเป็นเครือข่ายพิเศษ แตกต่างจากเครือข่ายอื่น เพราะว่าแต่ละกลุ่มที่รวมตัวเป็นเครือข่ายไม่ได้ทำกิจกรรม Home Stay มาก่อน ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มที่เกิดจากที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงาขอความร่วมมือจัดเตรียมห้องพัก เพื่อรองรับแขกชาวต่างชาติ ที่รัฐบาลมาร่วมพิธีรำลึกครบรอบ 1 ปี สีนามิ ตามที่จังหวัดพังงาซึ่งได้รับ นโยบายจากรัฐบาล มอบหมายให้ดำเนินการโดยจังหวัดได้ให้ความหวังว่าหลังจากเสร็จงานแล้ว หากกลุ่มใดมีความประสงค์จะยกระดับ เป็นการดำเนินธุรกิจก็จะสนับสนุนและอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในการดำเนินกิจกรรม Home Stay เนื่องจากได้รับคำชี้แจงจากทีมวิจัยในเรื่องการส่งเสริมของจังหวัด และเห็นว่าชุมชนของตนเองมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงชุมชน

ก่อนการจัดตั้งเครือข่าย ทีมวิจัยได้เข้าไปสนับสนุนเสริมให้ผู้สนใจกิจกรรม Home Stay ได้พบกันทำความรู้จักกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันหลายครั้ง และเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 ทีมงานวิจัยได้เปิดเวทีเสวนา (เวทีย่อย) ณ โรงแรมพังกาเบย์ โดยเชิญแกนนำกลุ่มผู้สนใจ เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งได้ข้อสรุปว่า จะร่วมกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรม Home Stay ชื่อว่า “เครือข่าย Home Stay พังงา” โดยเครือข่ายจะดำเนินเชื่อมโยงกัน 2 กิจกรรมคือ

1. เชื่อมโยงการตลาด หมายถึงการหาตลาดในการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ร่วมกัน การส่งลูกค้าให้กัน แนะนำลูกค้าให้กับกลุ่มในเครือข่าย เป็นต้น

2. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวโดยจัดโปรแกรมท่องเที่ยวร่วมกัน หมายถึง การที่กลุ่มจัดโปรแกรมท่องเที่ยวของกลุ่มตนเอง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มอื่นรวมอยู่ด้วย เช่น กลุ่มบางเตยใต้ จัดโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยนำไปเที่ยวชุมชนบ้านบางพัฒนา บ้านสามช่องเหนือ บ้านโนนโตน ซึ่งเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวซึ่งทุกกลุ่มจับมือกันเป็นเครือข่าย เมื่อจัดตั้งเป็นเครือข่ายแล้วก็ได้ดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย จากการประชุมเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ณ บ้านบางเตยใต้ เครือข่ายได้เลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายนั้น จำนวน 13 คน และผู้ได้รับเลือกเลือกตั้งกันเอง เป็นประธาน รองประธาน 2 คน เลขานุการ เหรัญญิก และประชาสัมพันธ์ ส่วนที่เหลือเป็นกรรมการ โดยให้คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี ประธานของเครือข่าย ได้แก่ นายวิรัตน์ จรุงการ

2. การจัดทำแผนปฏิบัติงานของเครือข่ายคณะกรรมการเครือข่ายได้จัดประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ในวันที่ 18 มิถุนายน 2549 วันที่ 29 มิถุนายน 2549 และในวันที่ 3 สิงหาคม 2549 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดดังนี้

2.1 การจัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่าย โดยในระยะแรกจะใช้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา เป็นศูนย์ประสานงานเพื่อเป็นศูนย์ในการรับข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวการทำกิจกรรมของแต่ละกลุ่มการศึกษา งาน พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเมื่อพัฒนาได้ระดับหนึ่งจะเป็นศูนย์ในการรับนักท่องเที่ยวด้วย

2.2 การศึกษาดูงาน Home Stay เนื่องจากกลุ่ม Home Stay ที่รวมตัวเป็นเครือข่าย ยังไม่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการกลุ่มเครือข่าย จึงได้จัดทำแผนการศึกษาดูงานจากกลุ่ม Home Stay อื่นที่ประสบความสำเร็จ ทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ โดยให้แกนนำและสมาชิกกลุ่มที่ทำกิจกรรม Home Stay ในเครือข่าย สมมุติบทบาทตัวเองเป็นนักท่องเที่ยวไปศึกษาดูงานร่วมกัน และเปิดเวทีเสวนาร่วมกันระหว่างกลุ่มต้นแบบและกลุ่มศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

2.3 การทดลองเปิดกิจการ เนื่องจากกลุ่มที่รวมตัวเป็นเครือข่าย Home Stay ไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรม Home Stay ดังนั้นเพื่อให้ทุกกลุ่มได้เรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมจึงกำหนด

ให้ทุกกลุ่ม ทดลองเปิดกิจการโดยให้ทุกกลุ่มส่งแกนนำหรือตัวแทนไปร่วมฝึกและทำกิจกรรม โดยสมมุติบทบาทเป็นนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งได้เชิญทีมวิจัย ผู้นำชุมชนเจ้าหน้าที่ศูนย์การท่องเที่ยว ฯ และบุคคลอื่น ๆ มาร่วมฝึกและประเมิน โดยเครือข่ายกำหนดแผนให้ทุกกลุ่มสามารถทดลองเปิดกิจการและดำเนินกิจกรรมให้ได้ภายใน ปี พ.ศ. 2552 ส่วนกลุ่มไหนจะดำเนินการก่อนหวัง ต้องคำนึงถึงความพร้อมของแต่ละกลุ่ม ขณะนี้ ได้ทดลองเปิดกิจการไปแล้ว 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบ้านบางเตยใต้ และกลุ่มบ้านนาใน ตำบลบางทอง

2.4 การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชน เครือข่ายวางแผนให้ทุกกลุ่มสำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่จะเป็นจุดขายภายในชุมชนเพื่อนำมา กำหนดเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยว และขณะเดียวกันต้องพัฒนาชุมชน เพื่อให้พร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การประเมินความพร้อม โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน Home Stay ไทย 8 ประการ เป็นตัวชี้วัด

2.5 การจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพกลุ่ม Home Stay เครือข่ายกำหนดแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแต่ละกลุ่มตามความจำเป็น อาจจะจัดเองหรือขอความช่วยเหลือจาก คณะทำงานพัฒนา Home Stay เช่น อาจจะฝึกอบรมหลักสูตร การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี การทำอาหารค่ำหรับตะวันตก การใช้ภาษา เป็นต้น ขณะนี้บางกลุ่มได้รับการฝึกอบรมหลักสูตร อาสาสมัครนำเที่ยวท้องถิ่น จากศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพังงา

2.6 การจัดทำเว็บไซต์และเอกสารประชาสัมพันธ์ เครือข่ายจะทำเว็บไซต์และเอกสารเพื่อเผยแพร่ แหล่งท่องเที่ยวของเครือข่าย เชิญชวนนักท่องเที่ยว โดยศูนย์การท่องเที่ยวจะเป็นผู้ดำเนินการ แต่ต้องขึ้นอยู่กับพัฒนาของกลุ่ม หากกลุ่มใดสามารถพัฒนาจนผ่านเกณฑ์มาตรฐาน Home Stay ไทย 8 ประการ จึงจะดำเนินการประชาสัมพันธ์

3. การหนุนเสริมของทีมิวิจัย ในการจัดทำเครือข่าย Home Stay พังงา นั้น ทีมิวิจัยพบว่าการพัฒนาเครือข่ายให้เข้มแข็ง สามารถดำเนินกิจการได้ เป็นประโยชน์กับสมาชิกและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนากลุ่ม Home Stay และการพัฒนากลุ่ม Home Stay เป็นเรื่องเดียวกับการพัฒนาชุมชน Home Stay หมายถึง การที่จะทำกิจกรรมในชุมชนได้ ต้องเตรียมชุมชนให้พร้อมเสียก่อน การหนุนเสริมของทีมิวิจัย จึงเป็นการดำเนินการหนุนเสริม ทั้งในส่วน of เครือข่าย และกลุ่มกับชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดการหนุนเสริมดังนี้

3.1. การเปิดเวทีเสวนาให้แกนนำกลุ่ม แกนนำเครือข่ายพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งก่อนและหลังการจัดตั้งเครือข่าย เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 และเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549

3.2. การนำแกนนำเครือข่าย Home Stay ไปศึกษาดูงาน Home Stay ต้นแบบ ณ อำเภอเกาะยาว ระหว่างวันที่ 23 – 24 เมษายน 2549 จำนวน 21 คน เพื่อให้กลุ่มแต่ละกลุ่มเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยให้ทุกคนสมมุติบทบาทเป็นนักท่องเที่ยวศึกษาระบบการบริหารจัดการกลุ่ม และการเปิดเวทีเสวนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างผู้ศึกษาดูงาน และกลุ่ม Home Stay ต้นแบบ

3.3. ทีมวิจัยได้ส่งรายชื่อกลุ่ม Home Stay จำนวน 7 กลุ่มแรก ที่รวมตัวเป็นเครือข่ายให้กับคณะทำงานพัฒนาโฮมสเตย์จังหวัดพังงา เพื่อรับเข้าเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการพัฒนาของจังหวัด

3.4. การนำสมาชิก กลุ่ม Home Stay ไปศึกษาดูงาน Home Stay เกาะยาว กลุ่มละ 5 คน ระหว่างวันที่ 30 – 31 กรกฎาคม 2549 โดยนำเฉพาะสมาชิกและแกนนำที่ไม่ได้ไปในครั้งแรก โดยการศึกษาดูงานครั้งนี้ จังหวัดพังงาเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ ผ่านทางศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดพังงา

3.5. การนำแกนนำ Home Stay จำนวน 7 กลุ่ม ประชุมสัมมนาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช และสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หัวข้อเรื่อง “ การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน” ในระหว่างวันที่ 29 – 30 มีนาคม 2549 ณ โรงแรมพังงาเบย์ อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

3.6. การทดลองเปิดกิจการ เนื่องจากกลุ่ม Home Stay ที่รวมตัวเป็นเครือข่าย ยังไม่ดำเนินการ ดังนั้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้กับกลุ่มในการดำเนินกิจการ Home Stay ทีมวิจัยจึงได้หนุนเสริมให้ กลุ่ม Home Stay ทดลองเปิดกิจการ Home Stay โดยให้กลุ่มในเครือข่ายช่วยเหลือกันในการเตรียมความพร้อมของกลุ่มและส่งตัวแทนของกลุ่มเข้ามาพัก โดยสมมุติบทบาทเป็นนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งเชิญทีมวิจัย เจ้าหน้าที่ศูนย์การท่องเที่ยว ฯ ผู้นำชุมชน เพื่อเข้าพักและประเมินเพื่อนำข้อเสนอและมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้ทดลองเปิดกิจการแล้ว 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบางเตยได้เมื่อวันที่ 17 – 18 มิถุนายน 2549 และกลุ่มบ้านนาในตำบลบางทอง เมื่อวันที่ 3 – 4 สิงหาคม 2549

3.7. การหนุนเสริมกลุ่มและชุมชน จากแนวคิดที่ว่าพัฒนา กลุ่ม Home Stay เป็นเรื่องเดียวกันกับการพัฒนาชุมชน การที่จะเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่ม Home Stay จำเป็นต้องเข้าไปพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน จากแนวคิดดังกล่าว ทีมวิจัยจึงได้เข้าไปหนุนเสริมในการพัฒนา กลุ่มโดยพิจารณาจากกลุ่มที่เห็นว่ามีความพร้อมก่อน โดยเข้าไปพบปะผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม Home Stay โดยเล่ารายละเอียดว่า การจัดการกิจกรรม Home Stay เป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ฉะนั้นบทบาทของชุมชน จะมีผลต่อความสำเร็จ เพราะนักท่องเที่ยวมาในชุมชนมาเรียนรู้วิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว และของดีของชุมชน ชุมชนต้องพร้อมต้อนรับและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว เมื่อทำความเข้าใจในกับผู้นำแล้ว ซึ่งต่อไปก็จะทำความเข้าใจกับราษฎรในชุมชน ในลักษณะเดียวกัน หลังจากชี้แจงจนผู้นำและราษฎรในชุมชน เห็นด้วยกับการดำเนินกิจกรรม Home Stay แล้ว ขั้นตอนไปเป็นขั้นตอนของการวางแผนการพัฒนาชุมชน ซึ่งต้องทำความเข้าใจและมอบหมายงานให้รับผิดชอบ ซึ่งชุมชนแรกที่ทีมวิจัย เข้าไปหนุนเสริม ได้แก่ ชุมชนบ้านบางเตยได้ ซึ่งเป็นชุมชนขนาดเล็ก มีพื้นที่ประมาณ 1,000 ไร่ มีบ้านเรือน จำนวน 60 หลัง มีครัวเรือน จำนวน 89 ครัวเรือน มีประชากรรวม 357 คน อยู่ห่างจากตัวเมืองพังงา ไปทางทิศใต้ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นชุมชนที่อยู่ในหุบเขา มีเส้นทางเข้าหมู่บ้าน 2 เส้นทาง ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบ

อาชีพรับจ้าง ทำนาผักบุง สวนยางพารา การเข้าไปหนุนเสริมของทีมวิจัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายในบ้าน บางเคยได้ โดยเฉพาะความร่วมมือของราษฎร ทั้งในการประชุมและการร่วมกันทำงาน แกนนำของชุมชนเล่า ว่า การประชุมประจำเดือนของทางราชการมีคนเข้าร่วมประชุมน้อยมาก บางเดือนต้องยกเลิกการประชุม แต่การประชุมที่จัดเวทีโดยทีมวิจัยจะมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก ร่วมเสวนาคำคิดเห็นทุกคนกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น และมีข้อสรุปการประชุม เทคนิคอย่างหนึ่งที่ทีมวิจัยใช้ คือ การเชิญประชุมในเวลากลางคืน หลังจากชาวบ้านรับประทานอาหารเย็นแล้ว และจากการมอบงานต่าง ๆ ทุกคนก็มีส่วนร่วมช่วยกัน การขนหินถมถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ การมุงหลังคาและซ่อมอาคารโรงเรียน การทำความสะอาดหมู่บ้าน ฯลฯ ทุกคนร่วมมือกันเป็นอย่างดี นอกจากการหนุนเสริมในเรื่องดังกล่าวแล้ว ทีมวิจัยเห็นว่า การประกอบอาชีพของชุมชนก็เป็นเรื่องสำคัญ จึงได้ประสานงานกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ของงบประมาณสนับสนุนของกลุ่มอาชีพ กลุ่มละ 40,000 บาท ได้แก่กลุ่มทำนาผักบุงและกลุ่มประมงบางเคยได้ ทีมวิจัยเห็นว่า “ชุมชนบางเคยได้เป็นเพชรเม็ดหนึ่งที่รอการเจียรไน”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. กิจกรรม Home Stay เป็นกิจกรรมที่เป็นนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดพังงา
2. กลุ่ม Home Stay ในเครือข่ายอยู่ในเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดพังงา ตามคำเสนอของคณะทำงานพัฒนา Home Stay จังหวัดพังงา จำนวน 7 กลุ่ม
3. ผู้นำกลุ่ม Home Stay มีความสนับสนุนคุ้นเคยกันดี มีการไปมาหาสู่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกิจกรรม การทดลองเปิด Home Stay
4. กิจกรรม Home Stay มีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพโดยตรง คือ ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการพังงา
5. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา รับเป็นศูนย์ประสานงานให้กับเครือข่าย
6. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนับสนุนการประชาสัมพันธ์เฉพาะกลุ่มที่สามารถพัฒนาจนได้เกณฑ์มาตรฐาน Home Stay ไทย
7. กลุ่มต่าง ๆ มีจุดขายเพียงพอ ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว
8. การแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนา Home Stay จังหวัดพังงา เพื่อทำหน้าที่สนับสนุนและพัฒนา Home Stay โดยตรง

4.2.3 เครื่องขายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค

ความเป็นมาของเครื่องขาย

เครื่องขายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นเครื่องขายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการหนุนเสริมของ ทีมวิจัยจังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 19 กลุ่ม ซึ่งสามารถลำดับความเป็นมาของเครื่องขายได้ดังนี้

ปัจจุบันจังหวัดพังงา มีพื้นที่ทำนาเพียงประมาณ 7,000 ไร่ ไม่สามารถปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในจังหวัด ข้าวสารที่ใช้เพื่อการบริโภคเกือบทั้งหมด มาจากตลาดต่างจังหวัด ราคาค่อนข้างสูง คุณภาพไม่แน่นอน กลุ่มต่างๆ ได้พยายามดำเนินการจัดซื้อข้าวสารมาบริการแต่สมาชิกของกลุ่มตนเอง เช่น ร้านค้าชุมชนต่างๆ สหกรณ์การเกษตรประจำอำเภอ แต่ก็อยู่ในวงจำกัดไม่สามารถขยายธุรกิจให้กว้างขวางออกไปได้ กลุ่มที่ทำธุรกิจจัดจำหน่ายข้าวสารปริมาณมากที่สุด ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด ธุรกิจข้าวสารส่วนใหญ่อยู่ในมือของภาคธุรกิจเอกชน

ระหว่างวันที่ 21 – 29 มกราคม 2549 เครื่องขายตลาดผลไม้พังงา ได้เดินทางไปเจรจาทำความตกลงในการเสนอขายผลไม้กับจังหวัดพื้นที่ ภาคอีสาน จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยมี สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด ร่วมเดินทาง ปรากฏว่าสินค้าที่กลุ่มหรือสหกรณ์ต่างๆ เสนอขายเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลไม้ คือ ข้าวสาร ซึ่งปริมาณที่เสนอขายมีจำนวนมาก เครื่องขายตลาดผลไม้เองไม่สามารถจะรับรองในการซื้อเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลไม้ตามที่เจรจาได้ทั้งหมด จำเป็นต้องขอความร่วมมือจาก สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด ในการสั่งซื้อข้าวสาร เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2549 เครื่องขายตลาดผลไม้พังงาได้จัดประชุมและนำเรื่องดังกล่าวมาหารือร่วมกับทีมวิจัย โครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา และกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงาซึ่งได้ข้อสรุปว่า ควรจะได้มีการดำเนินธุรกิจข้าวสารร่วมกัน ในระยะแรกจะพยายามสั่งซื้อข้าวสารตามที่ได้เจรจาทกลงกันไว้ โดยให้กลุ่มสมาชิกเครื่องขายตลาดผลไม้พังงา ช่วยกันสั่งซื้อและโอกาสต่อไปจะนำเรื่องดังกล่าวไปชี้แจงในเวทีเจรจาเพื่อขยายแนวคิด ให้กับกลุ่มอื่นๆ รับทราบ เพื่อจะได้ร่วมกันจัดซื้อข้าวสาร ในลักษณะแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นๆ เช่นผลไม้ อาหารทะเล เป็นต้น และจะเชิญ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด ร่วมด้วย

วันที่ 18 มิถุนายน 2548 ทีมวิจัยโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ได้จัดเวทีเสวนา ได้นำแนวคิดเรื่องข้าวสารแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่น ๆ การดำเนินการร่วมส่งข้าวสารเพื่อลดค่าใช้จ่ายได้ข้อสรุปเวทีเสวนา ให้จัดตั้งเป็นเครื่องขายข้าวสาร และสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา ซึ่งมีสมาชิกแรกตั้ง จำนวน 19 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. สหกรณ์กองทุนสวนยางในโตนจำกัด
2. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านดอกแดง จำกัด
3. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด
4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางเตยใต้
5. กลุ่มเกษตรกรทำสวนลำไย
6. กลุ่มอาชีพสตรีบ้านเขาตำหนอน
7. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคตำบลบ่อแสน
8. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหมาะพัฒนา
9. กลุ่ม 01- บาติก ตำบลนบปริง
10. กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล
11. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสนจำกัด
12. กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านน้ำเค็ม
13. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ม.1 ตำบลถ้ำทองกลาง
14. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู่ จำกัด
15. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหนือ
16. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางวัน จำกัด
17. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวสวน – โขคอำนวนาย
18. กลุ่มมังคุดตำบลถ้ำ
19. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหล

การดำเนินการปัจจุบันของเครือข่าย

1. สหกรณ์ซึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายตลาดผลไม้จังหวัดพังงา จำนวน 4 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู่ จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางลำวระนอก จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด และ สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า รกส.พังงา จำกัด ได้ดำเนินการส่งข่าวสารในรอบ 6 เดือน (กุมภาพันธ์ – กรกฎาคม 2549) จำนวน 50 ต้น/เดือน มูลค่าประมาณ 900,000 บาท/เดือน

2. กลุ่มแกนนำได้นำความคิดไปชี้แจงไปชี้แจงขยายผล ในเวทีเสวนามีกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมจัดตั้งเป็นเครือข่าย จำนวน 19 กลุ่ม

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค ที่มีคุณภาพ ราคายุติธรรม มาบริการแก่กลุ่มสมาชิกและผู้บริโภค
2. เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสมาชิก
3. เพื่อกลุ่มมีธุรกิจเพิ่ม รายได้เพิ่มมีความเข้มแข็ง สามารถบริการสมาชิก ได้ทั่วถึง

เป้าหมาย

1. ในปี 2549 จะจัดขายข้าวสารบริการแก่กลุ่มสมาชิก ไม่น้อยกว่า 100 ตัน มูลค่า 1.85 ล้านบาท/เดือน
2. มีสมาชิกผู้บริโภคครัวเรือนไม่น้อยกว่า 3,500 ครอบครัวย

แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายตามกรอบของทีมวิจัย

ทีมวิจัยได้กำหนดขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน จำนวน 11 ขั้นตอน ซึ่งรายละเอียดการปฏิบัติดังกล่าวอาจจะไม่เรียงลำดับก่อนหลัง เหมือนกับทุกเครือข่าย แต่อาจสลับกันบ้าง สำหรับเครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1- 7 สามารถดำเนินการได้ตามลำดับ หลังจากนั้นกลุ่มต่างๆที่ได้ร่วมโครงการวิจัย และผ่านการทำแผนทิศทางการทำงานแล้ว ร่วมกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ซึ่งมีกลุ่มเข้าร่วม จำนวน 19 กลุ่ม ซึ่งมีลำดับการปฏิบัติตามกรอบของทีมวิจัยดังนี้

1. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย กำหนดให้มีคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัดคณะหนึ่ง มีจำนวนคณะกรรมการเท่ากับจำนวนกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมเครือข่าย โดยแต่ละกลุ่มจะส่งตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการกลุ่มละ 1 คน และให้เลือกตั้งกันเองเป็นประธาน รองประธาน เหนียวินิจ เลขานุการ ตามความจำเป็น ให้คณะกรรมการเครือข่ายดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ให้คณะกรรมการมีการจัดประชุมทุก 2 เดือน และหากมีความจำเป็นอาจเรียกประชุมได้เป็นกรณีเฉพาะ ประธานเครือข่ายได้แก่นายบุญส่ง ถาวร

2. การจัดทำแผนปฏิบัติงาน ให้จัดทำแผนปฏิบัติงานแล้วเสร็จ เมื่อ 3 สิงหาคม 2549 โดยมีรายละเอียดแผนปฏิบัติงานดังนี้

- 2.1 แผนการจัดการและขึ้นทะเบียนลูกค้า โดยเครือข่ายจะติดต่อสหกรณ์ กลุ่ม ห้างร้าน บริษัท ที่มีสินค้าตามความต้องการของสมาชิก แล้วทำการเจรจาทำความตกลงในเบื้องต้นตามเงื่อนไขที่ตกลงร่วมกัน แล้วขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าไว้

- 2.2 แผนการสำรวจความต้องการสินค้า โดยเครือข่ายกำหนดให้แต่ละกลุ่ม สำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิกแต่ละประเภท เพื่อเป็นข้อมูลในการสั่งซื้อสินค้า

2.3 แผนการส่งมอบสินค้า เครื่องข่ายกำหนดแผนการส่งมอบ โดยกำหนดจุดส่งมอบ สินค้าของกลุ่มต่าง ๆ เป็นจุด ๆ เพื่อบริการสมาชิก

2.4 แผนการสั่งซื้อข้าวสารบริการแก่สมาชิก ในปี 2550 ปริมาณ 100 ตัน

3. การปฏิบัติงานตามแผน ขณะนี้ยังไม่ปฏิบัติงานตามแผน เพียงแต่ให้สหกรณ์ซึ่งเป็นสมาชิก เครื่องข่ายตลาดผลไม้ และเป็นสมาชิกเครื่องข่ายข้าวสาร สั่งซื้อข้าวสารไปบริการแก่สมาชิกไปก่อน

4. การหนุนเสริม ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมการดำเนินงานของเครื่องข่ายข้าวสาร ดังนี้

4.1 การจัดทำแผนทิศทางกลุ่ม ก่อนการรวมตัวเป็นเครื่องข่าย โดยการเชิญตัวแทน กลุ่มละ 5-10 คน มาร่วมเสวนา วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดแผน ทิศทางการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติงาน

4.2 การจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยเปิดเวทีเสวนา เชิญคณะกรรมการเครื่องข่ายมาจัดทำ แผนปฏิบัติงานเครื่องข่าย

4.3 การชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ของกลุ่มก่อนจัดตั้งเครื่องข่าย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความสามารถของเครื่องข่าย ในการจัดหาสินค้าที่มีคุณภาพ และยุติธรรม
2. การสนับสนุนของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ซึ่งรับเครื่องข่ายไว้ในความแนะนำ ส่งเสริม
3. ความร่วมมือระหว่างสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด กับเครื่องข่ายข้าวสาร
4. ผลการดำเนินการของเครื่องข่ายตลาดผลไม้พังงา เพราะมีการเชื่อมโยงกัน

4.2.4 เครื่องข่ายปื๊ยพังงา

ความเป็นมาของเครื่องข่าย

เครื่องข่ายปื๊ยเป็นเครื่องข่ายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการหนุนเสริมของทีมวิจัยจังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของสหกรณ์กองทุนสวนยางและกลุ่มเกษตรกร จำนวน 26 กลุ่ม ซึ่งสามารถลำดับความเป็นมาของเครื่องข่ายได้ดังนี้.

ปี 2548 สหกรณ์กองทุนสวนยางจำนวน 5 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางในโดน จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด สหกรณ์กองทุน สวนยางบ้านควน จำกัด และสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด ได้ตกลงสั่งซื้อปื๊ยเพื่อจัดจำหน่าย ให้แก่สมาชิก และบุคคลทั่วไปร่วมกัน โดยไปตกลงทำสัญญาจัดซื้อปื๊ยกับบริษัทผู้ผลิต และในปลายปี 2548 ได้ มีสหกรณ์กองทุนสวนยาง สมัครเข้าร่วมเพิ่มจำนวน ได้แก่ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งคาโงก จำกัด

สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านลำวะนอก จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านตากแดด จำกัด รวมเป็น 8 สหกรณ์ เมื่อสิ้นปีสามารถตั้งซื้อปุ๋ยมาจำหน่ายได้ประมาณ 1,000 ตัน

ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2548 และระหว่างเดือนมกราคม – เมษายน 2549 ทีมวิจัย จังหวัดพังงา ได้เข้าไปจัดเก็บข้อมูลและจัดเวทีเสวนา จัดทำแผนทิศทางการดำเนินงานของกลุ่มต่าง ๆ ที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย พบว่าสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย ส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจจัดหาปุ๋ยมาจำหน่ายแก่สมาชิกทั้งในรูปปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์

วันที่ 18 มิถุนายน 2549 ทีมวิจัย จัดเวทีเสวนา ณ บ้านบางเตยใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ได้นำข้อมูลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ มาชี้แจงเพื่อให้แต่ละกลุ่มรับทราบการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอื่น และเสวนา เรื่องการจัดซื้อปุ๋ยร่วมกันของสหกรณ์กองทุนสวนยาง มาเล่าให้เวทีรับทราบ ซึ่งที่ประชุมได้ร่วมกันอภิปราย และมีความเห็นว่า หากจะได้มีการรวมตัวจัดซื้อปุ๋ยร่วมกัน จะเกิดพลังในการต่อรอง ซึ่งได้ตกลงร่วมกันจัดตั้งเป็นเครือข่าย ชื่อ “เครือข่ายปุ๋ยพังงา” โดยมีกลุ่มสมัครใจเข้าร่วมเครือข่าย จำนวน 26 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) สหกรณ์กองทุนสวนยางในโดนจำกัด
- 2) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด
- 3) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสนจำกัด
- 4) สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. พังงา จำกัด
- 5) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านดอกแดง จำกัด
- 6) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางนายสี
- 7) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคตำบลบ่อแสน
- 8) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านผล
- 9) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู่ จำกัด
- 10) กลุ่มสตรีทำหยาบบางวัน(กลุ่มจักรสาน)
- 11) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางเตยใต้
- 12) กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหมาะสมพัฒนา
- 13) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางวัน จำกัด
- 14) กลุ่มเกษตรกรทำสวนลำภี
- 15) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวสวน – โขคอำนวนย
- 16) กลุ่มเกษตรกรทำสวนแหล
- 17) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหมู่ 3 ตำบลกะไหล
- 18) สหกรณ์การเกษตรท้ายเหมือง จำกัด

- 19) กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่
- 20) สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรพังงา จำกัด
- 21) สหกรณ์การเกษตรคุระบุรี จำกัด
- 22) สหกรณ์การเกษตรทับปุด จำกัด
- 23) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งคาโงก จำกัด
- 24) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควน จำกัด
- 25) สหกรณ์กองทุนสวนยางลำวนนอก จำกัด
- 26) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านตากแดด จำกัด

การดำเนินการปัจจุบันของเครือข่าย

1. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการตามจำนวนกลุ่มที่สมัครใจเข้าร่วมเครือข่าย และตัวแทนกลุ่ม ได้เลือกตั้งกันเอง เลือกคณะกรรมการ บริหารจำนวน 4 คน ประกอบด้วย นายสุรสิทธิ์ หัสณี เป็นประธานเครือข่าย นายประนอม เพชรแก้ว เป็นรองประธานเครือข่าย นายนิศ จิตรแก้ว เป็นเลขานุการ และนางสุกัลยา ทองเรือง เป็นเหรัญญิก

2. การประชุมเพื่อร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549 ณ บ้านนาใน หมู่ที่ 2 ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในการจัดซื้อปุ๋ยร่วมกัน
2. เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต ให้กับสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ
3. เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมขององค์กร

เป้าหมาย

1. สมาชิกลดต้นทุนการผลิต สามารถซื้อปุ๋ยราคาถูกลงร้อยละ 2
2. สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับเครือข่าย ร้อยละ 50
3. กลุ่มสามารถดำเนินธุรกิจบริการสมาชิกได้เพิ่มขึ้น
4. กลุ่มมีรายได้เพิ่ม

แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายตามกรอบของทีมวิจัย

ทีมวิจัยจังหวัดพังงา ได้กำหนดกรอบการดำเนินการไว้ 11 ขั้นตอน เครือข่ายปุ๋ยพังงา สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1-7 สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน และทุกเครือข่าย
2. จัดตั้งเครือข่ายเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 มีกลุ่มร่วมจัดตั้ง จำนวน 26 กลุ่ม

3. เลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด โดยให้ตัวแทนกลุ่มที่สมัครในเข้าร่วม เครือข่าย เป็นกรรมการกลุ่มละ 1 คน และได้เลือกตั้งเป็นเอง เป็นประธานเครือข่าย รองประธานเครือข่าย เลขานุการ และ ทรัพย์ุติก ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อ 18 มิถุนายน 2549

4. การจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย ได้จัดทำแล้วเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549 ณ บ้านนาใน หมู่ที่ 2 ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน กิจกรรมที่กำหนดในแผน

4.1 แผนการหาผู้ค้าและจัดทำทะเบียนผู้ค้า

4.2 แผนสำรวจความต้องการปุ๋ยเคมี

4.3 แผนการให้ความรู้การใช้ปุ๋ยเคมีแก่สมาชิก

4.4 แผนรณรงค์การใช้ปุ๋ยเคมีควบคู่ปุ๋ยอินทรีย์

4.5 แผนให้รับสมาชิกเพิ่ม

5. การหนุนเสริม ทีมวิจัยเข้าได้เข้าไปหนุนเสริมเครือข่าย ปุ๋ยพังงา ตามกรอบที่กำหนดทุก ขั้นตอนซึ่งสามารถสรุป ได้ดังนี้

5.1 การหนุนเสริมในการจัดทำแผนทิศทางการดำเนินการของกลุ่มก่อนการจัดตั้งเครือข่าย โดยการเชิญแกนนำกลุ่ม ๆ ละ 5-10 คน มาร่วมเปิดเวทีเสวนา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก (วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรคบริโกล) กำหนดวิสัยทิศทาง กำหนดแผนทิศทางการดำเนินการ กำหนดแผนปฏิบัติงาน ระยะ 3 ปี

5.2 การเปิดเวทีชี้แจงข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มที่ร่วมโครงการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ จัดตั้งเครือข่าย

5.3 การเปิดเวที เสวนา จัดทำแผนการปฏิบัติงานเครือข่ายโดยการเชิญคณะกรรมการเครือข่าย ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความสามารถของเครือข่ายในการต่อรองกับบริษัทผู้ผลิต

2. ราคาและคุณภาพของปุ๋ยที่เครือข่ายจัดซื้อ

3. ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของกลุ่ม

4. ศักยภาพของตัวแทนกลุ่มที่ร่วมเป็นกรรมการเครือข่าย

5. การหนุนเสริมของหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานกองทุน

สงเคราะห์การทำสวนยาง

6. สมาชิกของกลุ่มที่ร่วมเครือข่ายมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมีอยู่แล้ว ในปริมาณมาก

4.2.5 เครื่องขายสินค้า OTOP พังงา

ความเป็นมาของเครื่องขาย

เครื่องขายสินค้า OTOP เป็นเครื่องขายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการหนุนเสริมของทีมวิจัยจังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 โดยมีสมาชิกแรกตั้งจำนวน 8 กลุ่ม และมีกลุ่มสมัครเข้าร่วมใหม่จำนวน 2 กลุ่ม รวมเป็น 10 กลุ่ม สามารถลำดับความเป็นมาของเครื่องขายได้ดังนี้

ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2548 และระหว่างเดือน มกราคม – เมษายน 2549 ทีมวิจัยโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ได้ดำเนินการไปจัดเก็บข้อมูลและจัดเวทีเสวนา ทำแผนทิศทางการดำเนินงานของกลุ่มทำให้ได้รับทราบ การดำเนินงานของกลุ่ม กิจกรรมของกลุ่ม ตัวสินค้า และผลิตภัณฑ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของกลุ่ม ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มที่ผลิตสินค้า OTOP ของผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม คือ ปัญหาการตลาด สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ผลิตออกมาแล้วจำหน่ายไม่ได้ ขายได้ราคาไม่คุ้มต้นทุน และทีมวิจัยได้ศึกษาต่อไป ทำให้ได้ทราบว่า กลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ได้พยายามรวมตัวเป็นเครื่องขายทั้งระดับอำเภอและระดับจังหวัด โดยการผลักดันของหน่วยงานราชการ เช่น เครื่องขายผู้ผลิตและจำหน่ายดอกไม้ใบยางพารา แต่ยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

วันที่ 18 มิถุนายน 2549 ทีมวิจัยจังหวัดพังงา โครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ได้จัดเวทีเสวนาและนำปัญหาที่พบมาพูดคุยกับกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP และสินค้าอื่นๆ เช่น ฟ้าบาดติก ดอกไม้ใบยางพารา ขนม เครื่องแกง ฯลฯ เพื่อกำหนดแนวทางร่วมกัน ในการแก้ปัญหาการตลาดของสินค้า OTOP โดยจัดเครื่องขายสินค้า OTOP ซึ่งมีกลุ่มที่สนใจเข้าร่วมเครื่องขายครั้งแรก จำนวน 8 กลุ่ม และกลุ่มสมัครเข้าร่วมเครื่องขายเพิ่มอีก 2 กลุ่ม รวมเป็น 10 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด
2. กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านน้ำเค็ม
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุ้งคาบทอง
4. กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง
5. กลุ่ม O1 – บาดติก ตำบลนบปริง
6. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นม่วง
7. กลุ่มแม่บ้านฝ้ายท่า
8. กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำยางพารา
9. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเก้าเจ้า
10. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพริกพัฒนา

การดำเนินการปัจจุบันของเครือข่ายปัจจุบัน

1. เลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด จำนวน 5 คน ได้แก่

1.1. นางจิตรา	เทพบุตร	ประธานเครือข่าย
1.2. นางอุทัยวรรณ	ผลประการ	รองประธานเครือข่าย
1.3. นางสุกัญญา	ชำนาญกิจ	เลขานุการ
1.4. นางน้ำอ้อย	หกหนู	ประชาสัมพันธ์
1.5. นางสาวพูนทวี	เมืองแก้ว	เหรัญญิก
2. ให้กลุ่มทุกกลุ่มจัดทำเอกสารแนะนำสินค้าของกลุ่ม เพื่อจะได้ช่วยการประชาสัมพันธ์
3. จัดทำแผนปฏิบัติงานของเครือข่าย
4. รับสมาชิกเพิ่มจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรแก้ว และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

พัฒนา

วัตถุประสงค์ / เป้าหมาย

1. เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มในการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาสินค้า
3. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิด และการแก้ปัญหาต่างๆ

เป้าหมาย

1. กลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP และสินค้าอื่นๆ มารวมตัวเป็นเครือข่ายทั้งหมด
2. จัดตั้งศูนย์แสดงสินค้าของเครือข่าย

แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายตามกรอบของทิมวิจย

ทิมวิจยจังหวัดพังงา ได้กำหนดกรอบการดำเนินการไว้ 11 ขั้นตอน เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 – 7 สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน
2. การจัดตั้งเครือข่าย จัดตั้งเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 โดยมีกลุ่มร่วมจัดตั้งเครือข่าย ครั้งแรก จำนวน 8 กลุ่ม และมีกลุ่มสมัครเพิ่มภายหลังจำนวน 2 กลุ่ม รวมเป็น 10 กลุ่ม
3. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย เครือข่ายกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารเครือข่าย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ตำแหน่งประธานเครือข่าย รองประธานเครือข่าย เลขานุการ เหรัญญิก อยู่รับตำแหน่งวาระละ 2 ปี ให้มีการประชุมคณะกรรมการเครือข่ายทุก 3 เดือน
4. การจัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย จัดทำแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549

โดยมีแนวทางในการดำเนินการเครือข่าย เครือข่ายสินค้า OTOP เป็นการรวมตัว เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการจำหน่ายสินค้า เป็นการเพิ่มช่องทางการตลาด ลดภาระการตลาด โดยทำการประชาสัมพันธ์สินค้าเพื่อ

ส่งเสริมการขายร่วม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนารูปแบบคุณภาพสินค้าใช้เครือข่ายเปิดเวทีในการพบปะแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการ ได้แก่

4.1 แผนการแลกเปลี่ยนข้อมูลสินค้าของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ทุกกลุ่มรู้จัก สินค้า ของกลุ่ม อื่น เพื่อสามารถช่วยเสนอขายสินค้า

4.2 แผนจัดสถานที่แสดงผลผลิตภัณฑ์ ร่วมกันโดยประสานงานกับหน่วยงานราชการที่สนับสนุนส่งเสริม

4.3 แผนการรับสินค้าของกลุ่มอื่นๆ ไปวางจำหน่าย ณ จุดวางขายสินค้าของกลุ่ม

4.4 แผนจัดทำเพิ่มเสนอขายสินค้าร่วมกันเพื่อแนะนำสินค้าของเครือข่าย

4.5 แผนจัดเวทีเสวนา แลกเปลี่ยน พัฒนาการของสินค้าสรุปผลการดำเนินการ และปัญหาอุปสรรคของกลุ่มของเครือข่ายปีละ 1 ครั้ง

4.6 แผนการตั้งตัวแทนเพื่อทำตลาดร่วมกันหรือแต่งตั้งตัวแทนเครือข่าย ไปขายหรือแสดงสินค้าตามงานต่างๆ

4.7 แผนการจัดทำเว็บไซต์ของเครือข่าย เพื่อเสนอขายสินค้า

5. การหนุนเสริม ทีมวิจัยเข้าไปหนุนเสริมเครือข่ายสินค้า OTOP พังงา ตามขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายตามกรอบที่กำหนด สามารถการหนุนเสริม ได้ดังนี้

5.1 การจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงาน ทีมวิจัยเข้าไปดำเนินการหนุนเสริมจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงาน ของกลุ่มต่าง ๆ ก่อนจัดตั้งเป็นเครือข่าย โดยเชิญแกนนำกลุ่ม ๆ ละ 5 – 10 คน มาร่วมเสวนาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ภายใน (วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค โอกาส) กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดแผนทิศทางการดำเนินงาน กำหนดแผนทิศทางการดำเนินงาน กำหนดแผนปฏิบัติงานระยะ 3 ปี

5.2 การเปิดเวทีแจ้งข้อมูลต่างๆ ของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ เข้าร่วมจัดตั้งเครือข่าย

5.3 การเปิดเวทีเสวนา จัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่ายโดยการเชิญคณะกรรมการเครือข่าย มาจัดทำแผนปฏิบัติงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. คณะกรรมการเครือข่าย เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และเป็นที่ยอมรับ ของกลุ่มและเครือข่าย
2. การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นผู้ส่งเสริมกลุ่มอย่างจริงจัง
3. กลุ่มมีการพัฒนารูปแบบสินค้าอย่างต่อเนื่อง และทันต่อความเปลี่ยนแปลงต่อความต้องการของลูกค้า

4. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา รับในการหนุนเสริมเครือข่ายต่อจากทีมวิจัย

5. กลุ่มมีความไว้วางใจกัน และสามารถตั้งตัวแทนในการจำหน่ายสินค้า

4.2.4 เครื่องขยายยางพาราพังงา

ความเป็นมาของเครื่องขยาย

เครื่องขยายยางพาราพังงา จำกัด เป็นเครื่องขยายที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยการหนุนเสริมของทีมีวิจัย จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของสหกรณ์กองทุนสวนยาง และกลุ่มเกษตรกรที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการรวบรวมยางพารา จำนวน 9 กลุ่ม ซึ่งสามารถลำดับความเป็นมาของเครื่องขยายได้ดังนี้-

เมื่อปี พ.ศ. 2536 – 2537 รัฐบาลภายใต้การนำของ ฯ พลจ. นายกรัฐมนตรีนายชวน หลีกภัย ได้จัดสรรงบประมาณผ่านสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางสร้างโรงงานแปรรูปน้ำยางโดยนำน้ำยางสดมาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน และยางแผ่นอบแห้ง กำลังการผลิตโรงงานละ 1,500 กิโลกรัมต่อวัน แล้วมอบให้เกษตรกรชาวสวนยาง ซึ่งรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง เป็นผู้บริหาร ในจังหวัดพังงามีสหกรณ์กองทุนสวนยาง รวม 31 สหกรณ์ แต่มีเพียง 16 สหกรณ์ ที่สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน สหกรณ์เหล่านี้ได้ดำเนินธุรกิจในการรวบรวมน้ำยางสด มาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน รวบรวมยางแผ่นดิบ เมื่อผลิตหรือรวบรวมได้แล้ว สหกรณ์จะนำไปขายให้กับบริษัทเอกชน ตลาดกลางยางพารา หรืออาจจะให้พ่อค้ามาประมูลรับซื้อในพื้นที่ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในเขตพื้นที่อำเภอเมืองได้พยายามประสานเพื่อให้สหกรณ์กองทุนสวนยาง ได้มาร่วมมือกันหลายกิจกรรม เช่น การร่วมจัดซื้อปุ๋ยร่วมกัน การพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลการตลาด การผลิตและปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน แต่ยังไม่ถึงขั้นการรวบรวมผลผลิตเพื่อขายร่วมกัน

ขณะเดียวกันกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพังงาส่วนหนึ่งก็ได้ดำเนินการรวบรวมยางแผ่นดิบจากสมาชิก บางกลุ่มมีการรวบรวมน้ำยางสดมาแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบ เพื่อจำหน่ายร่วมกัน โดยวิธีนำไปขายให้กับบริษัทเอกชน ที่เสนอราคาดี ตลาดกลางยางพาราหรือวิธีให้พ่อค้า เข้ามาประมูลซื้อในพื้นที่ กลุ่มเกษตรกรที่มีปริมาณธุรกิจมาก ได้แก่กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่ กลุ่มเกษตรกรทำสวนท้ายเหมือง กลุ่มเกษตรกรทำสวนโลกกลอย

การดำเนินธุรกิจการรวบรวมยางพาราในจังหวัดพังงาของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร อยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ แม้จะมีความพยายามจะร่วมจัดตั้งเป็นเครื่องขยาย แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จากการเปิดเวทีเสวนาในการจัดทำแผนทิศทางงานของกลุ่ม ได้มีการเสนอแนวคิดการรวบรวมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อจัดตั้งเป็นเครื่องขยาย แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 ทีมีวิจัยได้จัดเวทีเสวนาได้นำแนวคิดเรื่องดังกล่าวไปชี้แจงต่อเวที ที่ประชุมได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและได้ข้อสรุปให้จัดตั้งเครื่องขยาย ชื่อ “เครื่องขยายยางพาราพังงา” มีกลุ่มสมัครเข้าร่วมเครื่องขยาย จำนวน 9 กลุ่มประกอบด้วย

1. สหกรณ์กองทุนสวนยางในโตน จำกัด
2. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด
3. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคอกแดง จำกัด
4. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จำกัด
5. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด
6. สหกรณ์กองทุนสวนยางลำแก่นพัฒนา จำกัด
7. กลุ่มเกษตรกรทำสวนลำภี
8. กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่
9. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหล

การดำเนินการปัจจุบันของเครือข่าย

1. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด จำนวน 9 คน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการเครือข่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง โดยคณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งกันเองเป็นประธาน หนึ่งคนรองประธานสองคน เจริญฤทธิหนึ่งคน และเลขานุการหนึ่งคน ส่วนที่เหลือเป็นคณะกรรมการ
2. ร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่าย เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดให้มีแผนการตลาดในลักษณะเกื้อกูลกัน มีการจัดทำแผนการตลาดร่วมกัน
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการตลาดข้อมูลการผลิต ปัญหาอุปสรรค และแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม

เป้าหมาย

1. แสวงหาความร่วมมือจากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้ได้ 52 ครั้ง
2. การสร้างมาตรฐานผลผลิตยางโดยการคัดเกรดให้เป็นที่น่าเชื่อถือ

แนวทางการดำเนินการของเครือข่ายตามกรอบของทีมวิจัย

ทีมวิจัยจังหวัดพังงา ได้กำหนดกรอบการดำเนินการไว้ 11 ขั้นตอน เครือข่ายยางพาราพังงา สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 – 7 สามารถดำเนินการได้ครบถ้วน
2. การจัดตั้งเครือข่าย จัดตั้งเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 โดยมีกลุ่มร่วมจัดตั้งเครือข่าย

จำนวน 9 กลุ่ม

3. การเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่าย การเลือกตั้งคณะกรรมการ ได้ดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด จำนวน 9 คน เพื่อดำเนินการบริหารจัดการเครือข่าย เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549

4. การจัดทำแผนการปฏิบัติงาน ได้จัดทำแผนปฏิบัติงานโดยเชิญกลุ่มต่าง ๆ ที่ร่วมจัดตั้งเครือข่ายจัดทำแผนปฏิบัติงาน เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549 โดยมีรายละเอียดกิจกรรมดังนี้

- 4.1 แผนการจัดทำแผนการตลาดร่วมกัน
- 4.2 แผนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูล
- 4.3 แผนการประชุมทำความเข้าใจกับลูกค้า
- 4.4 แผนการประสานงานกับสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
- 4.5 แผนการรับสมาชิกเครือข่ายเพิ่ม

5. การปฏิบัติตามแผนยังไม่ได้ดำเนินการ

6. การหนุนเสริม ทีมวิจัยได้เข้าหนุนเสริมเครือข่ายยางพาราตามขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่ายตามกรอบที่กำหนด สามารถสรุปการหนุนเสริมของทีมวิจัยได้ดังนี้

6.1 การจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงาน ทีมวิจัยเข้าไปดำเนินการหนุนเสริมจัดทำแผน ทิศทางการดำเนินงาน ของกลุ่มต่าง ๆ ก่อนจัดตั้งเป็นเครือข่าย โดยเชิญแกนนำกลุ่ม ๆ ละ 5 – 10 คน มาร่วมเสวนาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ภายใน (วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค โอกาส) กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดแผนทิศทางการดำเนินงาน กำหนดแผนทิศทางการดำเนินงาน กำหนดแผนปฏิบัติงานระยะ 3 ปี

6.2 การเปิดเวทีแจงข้อมูลต่างๆของกลุ่มที่เข้าร่วม โครงการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเข้าร่วมจัดตั้งเครือข่าย

6.3 การเปิดเวทีเสวนา จัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่ายโดยการเชิญคณะกรรมการเครือข่ายมาจัดทำแผนปฏิบัติงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การหนุนเสริมของทีมวิจัย ในการจัดแผนปฏิบัติงานเครือข่ายที่ชัดเจน
2. การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางและสำนักงานสหกรณ์จังหวัด
3. การปรับตัวในวิธีการทำงานและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ระหว่างองค์กรและกลุ่มเกษตรกร
4. ความตั้งใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกันของกลุ่ม

พึงงา

บทที่ 5

บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน

5.1 ตัวแบบในการวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ โครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม องค์กรประชาชนและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรในการแก้ปัญหาความยากจน จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทีมวิจัยได้เข้าไปหนุนเสริมตามขั้นตอน กระบวนการสร้างเครือข่ายที่กำหนด ซึ่งในการดำเนินการระยะแรกจะเข้าไปหนุนเสริมให้กลุ่มเข้มแข็ง โดยการจัดเวทีเสวนา วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมและจัดทำแผนทิศทางการดำเนินงาน และในระยะที่ 2 จะเป็นการหนุนเสริมให้กลุ่มเหล่านี้ รวมตัวเป็นเครือข่าย โดยทีมวิจัยเข้าไปหนุนเสริมให้เกิดการรวมตัวเป็นเครือข่ายจำนวน 6 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เครือข่าย Home Stay พังงา เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา เครือข่ายปุ๋ยพังงา เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา และเครือข่ายยางพาราพังงา ซึ่งเครือข่ายเหล่านี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกิจกรรมในการดำเนินการหนุนเสริมให้เกิดเครือข่ายจะบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาความยากจน ตามที่โครงการวิจัยฯ กำหนดหรือไม่ ในความเป็นจริงอาจจะไม่สามารถตอบได้โดยตรง เพราะว่าการแก้ปัญหาความยากจน ไม่สามารถจะแก้ได้ โดยใช้วิธีใด วิธีหนึ่ง เพียงวิธีเดียว ต้องใช้หลายวิธีร่วมกัน สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนที่รัฐบาลกำหนดมี 3 แนวทาง คือการเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย และการขยายโอกาส หากนำแนวทางการแก้ปัญหาดังดังกล่าว มาร่วมวิเคราะห์ร่วมกับการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของเครือข่าย แต่ละเครือข่าย ก็จะสามารถอธิบายได้ว่าเป็นกิจกรรมของเครือข่ายเหล่านั้นสามารถแก้ปัญหาความยากจน ตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนดได้อย่างไรซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

5.1.1 เครือข่ายกิจกรรมหลัก จำนวนกลุ่ม จำนวนสมาชิกและจำนวนสมาชิกของกลุ่มที่จดทะเบียนคนจน ซึ่งเข้าร่วมเครือข่าย

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลเครือข่ายกิจกรรมหลัก จำนวนกลุ่ม จำนวนสมาชิกและจำนวนสมาชิกของกลุ่มที่จดทะเบียนคนจน ซึ่งเข้าร่วมเครือข่าย

เครือข่าย	กิจกรรมหลัก	จำนวนกลุ่มที่ ร่วมเครือข่าย	จำนวนสมาชิก (คน)	สมาชิกกลุ่มที่จดทะเบียนคนจน	
				จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา	- การรวบรวมผลไม้ของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อจำหน่ายร่วมกัน	16(1)	1,591	506	31.80
2. เครือข่าย Home Stay พังงา	- เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกัน) - เชื่อมโยงกิจกรรมการตลาด (ส่งลูกค้าให้กัน)	12 (0)	1,053	256	24.31
3. เครือข่ายข้าวสารและสินค้า อุปโภคบริโภค	- รวมกันจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อลด ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	20 (1)	2,021	527	26.08
4. เครือข่ายปุยพังงา	- รวมกันจัดซื้อปุย เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง ลดต้นทุนการผลิต	26 (2)	6,382	1,415	22.17
5. เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา	- สนับสนุนซึ่งและกัน ในการช่วยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มในเครือข่าย - ตั้งตัวแทนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มในเครือข่าย	10 (0)	344	152	44.19
6. เครือข่ายยางพาราพังงา	- จัดทำแผนการตลาดเพื่อกำหนดแนวทางการตลาดร่วมกัน เกื้อกูลกัน	9 (0)	1,215	448	36.87

หมายเหตุ ข้อมูลจำนวนกลุ่มภายในวงเล็บ เป็นจำนวนกลุ่มที่ร่วมจัดตั้งเครือข่ายโดยไม่สมัครเข้าร่วม โครงการวิจัย จึงไม่นำข้อมูลจำนวนสมาชิกมาแสดงในตารางนี้

จากตารางที่ 5.1 พบว่าเครือข่ายที่จัดตั้งจำนวน 6 เครือข่าย แต่ละเครือข่ายกำหนดกิจกรรมหลัก จำนวนกลุ่มที่เข้าร่วมเครือข่ายจำนวนสมาชิก กลุ่มรวม และจำนวนสมาชิกกลุ่มที่จดทะเบียนคนจน ซึ่งเข้าร่วม เครือข่าย โครงการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละเครือข่าย ดังนี้

1. เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา กิจกรรมหลักได้แก่ การรวบรวมผลไม้ของสมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อจำหน่ายร่วมกัน โดยกำหนดจุดรับซื้อของเครือข่ายทุกอำเภอ ๑ละ 1 จุด (ยกเว้นอำเภอเกาะยาว) รวม 7 จุด กลุ่มเข้าร่วมเครือข่ายจำนวน 16 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 15 กลุ่ม และเป็นกลุ่มที่ไม่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมังคุดตำบลบางไทร มีสมาชิกรวม 1,591 คน เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 506 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80

2. เครือข่าย Home Stay พังงา กิจกรรมหลักได้แก่ เชื่อมโยงกิจกรรมการตลาด(ส่งลูกค้าให้กับสมาชิก) และกิจกรรมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้ลูกค้าร่วมกัน) มีกลุ่มเข้าร่วมเครือข่ายจำนวน 12 กลุ่ม สมาชิกรวม 1,053 คน เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 24.31

3. เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา กิจกรรมหลักได้แก่ การรวมกันจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภค บริโภค เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน มีกลุ่มสมัครเข้าร่วมเครือข่าย 20 กลุ่ม โดย เป็นกลุ่มที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 19 กลุ่ม และเป็นกลุ่มที่ไม่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด มีสมาชิกรวม 2,021 คน คน เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 527 คน คิดเป็นร้อยละ 26.08

4. เครือข่ายปื๋ยพังงา กิจกรรมหลักได้แก่ การรวมกันจัดซื้อปื๋ย เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองเป็นการลดต้นทุนการผลิตมีกลุ่มร่วมเครือข่าย 26 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 24 กลุ่ม และเป็นกลุ่มที่ไม่สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. พังงา จำกัด และ สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านตากแดด จำกัด มีสมาชิกรวม 6,832 คน คน เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 1,415 คน คิดเป็นร้อยละ 22.17

5. เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา กิจกรรมหลักได้แก่ สนับสนุนซึ่งกันและกันในการช่วยกันจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเครือข่าย และแต่งตั้งตัวแทนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเครือข่าย มีกลุ่มเข้าร่วมเครือข่ายจำนวน 10 กลุ่ม จำนวนสมาชิกรวม 344 คน เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 44.19

6. เครือข่ายยางพาราพังงา กิจกรรมหลักได้แก่ จัดทำแผนการตลาดเพื่อกำหนดแนวทางการตลาดร่วมกัน เกื้อกูลกัน มีกลุ่มเข้าร่วมเครือข่ายจำนวน 9 กลุ่ม จำนวนสมาชิกรวม 1,215 คน เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 448 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8

5.1.2 การวิเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน

ตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน

เครือข่าย / กิจกรรม	แนวทางแก้ปัญหาค่าความยากจน (ตัวชี้วัด)			จำนวนสมาชิกจดทะเบียน คนจนที่ร่วมใน เครือข่าย / กิจกรรม
	ลดรายจ่าย	เพิ่มรายได้	ขยายโอกาส	
1. เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา - กิจกรรมรวบรวมผลไม้ของสมาชิกแต่ละกลุ่มเพื่อจำหน่ายรวมกัน	✓	✓	-	506(506)
2. เครือข่าย Home Stay พังงา - กิจกรรมเชื่อมโยงกิจกรรมการตลาด (ส่งลูกค้าให้กัน) - กิจกรรมเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (จัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ร่วมกัน)	-	✓	✓	256(0)
3. เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค - กิจกรรมรวมกันจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	-	✓	✓	507 (507)
4. เครือข่ายปุ๋ยพังงา - กิจกรรมรวมกันจัดซื้อปุ๋ย เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อร่องราคาและเป็นการลดต้นทุนการผลิต	✓	-	-	1,415(1,415)
5. เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา - กิจกรรมสนับสนุนซึ่งและกัน ในการช่วยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มในเครือข่าย - กิจกรรมตั้งตัวแทนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มในเครือข่าย	✓	✓	-	152 (152)
6. เครือข่ายยางพาราพังงา - กิจกรรมจัดทำแผนการตลาดเพื่อกำหนดแนวทาง การตลาดร่วมกัน เกื้อกูลกัน	✓	✓	-	448 (448)
รวม (กิจกรรม)	5	7	2	

หมายเหตุ จำนวนสมาชิก จดทะเบียนคนจนนอกวงเล็บ เป็นจำนวนสมาชิกจดทะเบียนคนจนทั้งหมดของเครือข่าย และภายในวงเล็บเป็นจำนวนสมาชิกทะเบียนคนจนที่จะได้รับผลประโยชน์ จากการจัดตั้งเครือข่าย

จากตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์การสร้างเครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน เป็นการวิเคราะห์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเครือข่ายที่ทีมวิจัยหนุนเสริมให้จัดตั้งและกิจกรรมที่กำหนดสามารถ ช่วยแก้ปัญหาความยากจนตามแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนที่รัฐบาลกำหนดไว้ 3 แนวทาง ได้หรือไม่ อย่างไร แนวทางดังกล่าว ได้แก่ การลดค่าใช้จ่าย ซึ่งหมายถึง การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ การลดต้นทุนการผลิต (2) การเพิ่มรายได้ หมายถึงการทำให้มีรายได้มากขึ้น ทั้งการจำหน่ายสินค้าได้ราคาแพงขึ้น การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า หรือการหาช่องทางอื่น ๆ ที่ทำให้มีรายได้มากขึ้นและ (3) การขยายโอกาสการทำให้ผู้ประสบปัญหาความยากจน ได้มีโอกาสประกอบอาชีพใหม่ เปิดโอกาสให้เข้าถึงแหล่งทุนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรสินค้า แหล่งข้อมูลสามารถรับรู้ช่องทางการตลาด สามารถลงทุนในกิจการที่รัฐบาลสนับสนุนส่งเสริม ซึ่งสามารถวิเคราะห์แต่ละเครือข่ายได้ดังนี้

1. เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา ดำเนินกิจกรรมรวบรวมผลของสมาชิกแต่ละกลุ่มที่รวมตัวเป็นเครือข่าย การรวมกันขายเป็นการสร้างอำนาจการต่อรองเพราะสินค้ามีจำนวนมาก สามารถทำตลาดได้กว้างขึ้น สามารถขายสินค้าออกนอกแหล่งผลิต เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม ทำให้สมาชิกผู้ปลูกผลไม้สามารถจำหน่ายผลไม้ได้ราคาสูงขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน จากข้อมูลการไปเจรจาทำความตกลงแลกเปลี่ยนสินค้า สามารถตกลงขายมังคุดและลองกองในพื้นที่ภาคอีสาน 4 จังหวัด ราคาภิโกรัมละ 35 บาท และการรวมตัวกันขายเป็นการลดภาระในการดำเนินการ และลดค่าใช้จ่ายในการขายซึ่งถือเป็นการเพิ่มรายได้ในที่สุด

จากการดำเนินการดังกล่าว ของเครือข่าย จะช่วยสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 506 คน และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียนคนจน ในการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายในการขาย

2. เครือข่าย Home Stay พังงา ดำเนินกิจกรรม Home Stay โดยการเชื่อมโยงการตลาดส่งลูกค้าให้กัน หมายถึง การที่กลุ่มเครือข่ายส่งนักท่องเที่ยวจากกลุ่มของตัวเอง ไปกลุ่มเครือข่าย เมื่อโปรแกรมท่องเที่ยวในกลุ่มสิ้นสุดตามความประสงค์ของนักท่องเที่ยว โดยการช่วยแนะนำประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว ความสวยงาม จุดขายของแต่ละกลุ่ม และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกัน) หมายถึง การกำหนดโปรแกรมท่องเที่ยวโดยใช้แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มต่าง ๆ ร่วมกัน เช่นกลุ่ม Home Stay บางเตยใต้ ซึ่งมีธรรมชาติเป็นเมืองกลางภูเขา กับกลุ่ม Home Stay บางพัฒน์ ซึ่งมีธรรมชาติเป็นเมืองริมทะเล การจัดโปรแกรมของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่ม มาเป็นโปรแกรมเดียวกัน ซึ่งการเชื่อมโยงจะเชื่อมโยงกับกลุ่มนอกเครือข่ายด้วย

การดำเนินการของเครือข่ายดังกล่าว เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีรายได้จากอาชีพใหม่โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิตในชุมชน เป็นจุดขายเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นการขยายโอกาสให้กับชุมชน การดำเนินกิจกรรม Home Stay เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดพังงา จากการทดลองเปิดกิจกรรมของกลุ่ม Home Stay บางเตยใต้ ตำบลบางเตย อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2549 และกลุ่ม Home Stay บ้านนาโน ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2549 เป็นการขยายโอกาสให้กับสมาชิกของกลุ่ม ถึงแม้ในกลุ่มของ Home Stay จะไม่มีสมาชิกที่

จดทะเบียนคนจนร่วมอยู่เลย แต่หากกิจกรรม Home Stay จะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่ใด ผลประโยชน์จะขยายตัวให้ทุกคนได้ประโยชน์โดยทั่วกันในกิจกรรมอื่นๆ เช่น การมีงานทำเพิ่มขึ้น การทำของที่ระลึกเพื่อจำหน่าย การสร้างบริการต่าง ๆ เพื่อรับรองนักท่องเที่ยว ฯลฯ ทั้งสมาชิกคนจนจดทะเบียน จำนวน 256 คน และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียนคนจน

3. เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคและบริโภค พังงา ดำเนินกิจกรรมรวมกันซื้อ ข้าวสาร และสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของสมาชิก โดยเครือข่ายจะดำเนินการจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคตามความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ที่ร่วมเครือข่าย ซึ่งจะเป็นการสั่งซื้อรวมกันจำนวนมาก การสั่งซื้อในลักษณะดังกล่าวจะเพิ่มอำนาจต่อรอง จะได้สินค้าราคาถูก และคุณภาพตรงตามความต้องการ จะเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสมาชิก จากข้อมูลการค้าข้าวสาร การขายปลีกข้าวสาร จำนวน 1 ถึง (15 กิโลกรัม) พ่อค้าจะมีกำไรประมาณ 10 – 15 บาท

จากการดำเนินการดังกล่าวของเครือข่าย หากสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง จะเป็นประโยชน์กับสมาชิกที่จดทะเบียนคนจน จำนวน 527 คน และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียนคนจนทั้งหมด ในการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตามแนวทางที่รัฐบาลกำหนดอย่างมากมายมหาศาล

4. เครือข่ายปุ๋ยพังงา ดำเนินกิจกรรมรวมกันจัดซื้อปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการจัดซื้อ ซึ่งสามารถจะลดต้นทุนการผลิต โดยการให้ทุกกลุ่มที่รวมตัว เป็นเครือข่ายสำรวจความต้องการปุ๋ยของสมาชิก และดำเนินการจัดซื้อโดยเครือข่ายเป็นผู้เจรจาต่อรอง และทำข้อตกลงการจัดซื้อ ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกกลุ่ม ได้ปุ๋ยที่มีราคาถูกลง ได้ปุ๋ยที่มีคุณภาพ สามารถลดต้นทุนในการผลิตยางพาราของสมาชิกที่ซื้อผ่านเครือข่าย จากข้อมูลของ 8 สหกรณ์กองทุนสวนยางที่รวมตัวกันจัดซื้อปุ๋ยในปี 2548 ซึ่งมียอดปริมาณสั่งซื้อประมาณ 1,000 ตัน สามารถซื้อปุ๋ยในสูตรเดียวกัน ได้ต่ำกว่าราคาในท้องตลาดประมาณกระสอบ 30 – 50 บาท

การดำเนินการดังกล่าวของเครือข่าย ถือเป็นแนวทางในการช่วยลดค่าใช้จ่าย ทำให้ต้นทุนผลิตลดลง และทำให้มีรายได้เพิ่มเนื่องจากต้นทุนการผลิตลด ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับสมาชิกที่จดทะเบียนคนจน จำนวน 1,415 คน และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียนคนจนของเครือข่ายทั้งหมด

5. เครือข่ายสินค้า OTOP พังงา ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนซึ่งกันในการช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และจัดตั้งตัวแทนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่าย เมื่อสามารถขายได้มากขึ้น ผลตอบแทนผู้ผลิตสินค้าจะมากขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ และการตั้งตัวแทนของเครือข่าย เพื่อนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเครือข่ายเครือข่ายไปจำหน่ายในโอกาสต่าง ๆ จะลดภาระการดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการขาย เป็นการลดค่าใช้จ่าย

การดำเนินการดังกล่าวของเครือข่าย เป็นการเพิ่มรายได้จากการขายที่เพิ่มจำนวนขึ้น และทำให้สามารถลดภาระในการดำเนินการขาย และค่าใช้จ่ายในการขาย ซึ่งสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 152 คน และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียนคนจนทั้งหมดจะได้รับผลประโยชน์ จากการจัดตั้งเครือข่าย

6.เครือข่ายตลาดยางพารา ดำเนินกิจกรรมจัดทำแผนการตลาด เพื่อกำหนดแนวทางการตลาดร่วมกัน เกื้อกูลกัน หมายถึง กลุ่มที่จัดตั้งเครือข่าย ร่วมกันจัดทำแผนการตลาด รวบรวมยางพาราร่วมกัน โดยกำหนดแนวทางการตลาดให้เป็นแนวทางเดียวกัน เกื้อกูลกัน ในการจัดทำกิจกรรมแต่ละกลุ่ม จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการผลิต ข้อมูลการตลาด และปัญหาอุปสรรคต่างๆ เมื่อจัดทำแผนแล้วเสร็จ กลุ่มทุกกลุ่มจะนำไปดำเนินการ ซึ่งจะมีผลทำให้มีอำนาจกำหนดทิศทางทางการตลาด มีอำนาจต่อรองในการขาย สามารถจำหน่ายยางพาราได้ในราคาสูง

การดำเนินการดังกล่าวของเครือข่าย กลุ่มจะมีอำนาจในการต่อรองและกำหนดทิศทางทางการตลาดยางพาราในจังหวัดพังงา เพราะมีเครือข่ายหนุนหลังซึ่งสมาชิกจะสามารถเพิ่มรายได้จากการขายให้กับสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 448 คน และสมาชิกที่ไม่จดทะเบียนคนจนของเครือข่ายทั้งหมด

5.2 สรุปผลวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน

จากการวิเคราะห์บทบาทของเครือข่ายแต่ละเครือข่ายกับการแก้ปัญหาความยากจน สามารถสรุปได้ดังนี้

5.2.1 เครือข่ายผลไม้พังงา กำหนดกิจกรรมรวบรวมผลไม้ของสมาชิกแต่ละกลุ่ม จำหน่ายร่วมกัน เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรอง สามารถระบายออกแหล่งผลิต เป็นการเพิ่มมูลค่า ลดภาระการดำเนินการและค่าใช้จ่าย ผู้ได้รับประโยชน์เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 506 คน และสมาชิกไม่จดทะเบียนของเครือข่ายทั้งหมด

5.2.2 เครือข่าย Home Stay พังงา จัดกิจกรรม Home Stay โดยการเชื่อมโยงการตลาด (ส่งลูกค้าให้กัน) และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกัน) เป็นการเพิ่มรายได้จากการประกอบอาชีพใหม่โดยนำทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตในชุมชนมาเป็นจุดขาย เป็นการขยายโอกาสให้กับชุมชน ถือเป็น การแก้ปัญหาความยากจน แนวทางการเพิ่มรายได้และขยายโอกาส ผู้ได้รับประโยชน์เป็นสมาชิกกลุ่มสนใจกิจกรรม Home Stay ในเบื้องต้นซึ่งไม่ได้จดทะเบียนคนจนจำนวน 94 คน และหากกลุ่มต่างๆ สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ผลประโยชน์จะขยายตัวไปโดยทั่วถึงในลักษณะอื่นๆ เช่น การมีงานทำเพิ่มขึ้น การจัดทำของที่ระลึกจำหน่าย การสามารถขายผลผลิตได้มากขึ้นราคาสูงขึ้น การสร้างบริการในรูปแบบต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ฯลฯ

5.2.3 เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภคพังงา กำหนดกิจกรรมร่วมกันจัดซื้อข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเป็นการแก้ปัญหาความยากจนแนวทางการลดค่าใช้จ่ายผู้ได้รับประโยชน์เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจนจำนวน 527 คน และสมาชิกไม่จดทะเบียนคนจนในเครือข่ายทั้งหมด

5.2.4 เครือข่ายปื๋ยพังงา กำหนดกิจกรรมร่วมกันจัดซื้อปุ๋ยเพื่ออำนาจต่อรอง และลดต้นทุนการผลิตซึ่งสามารถลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงโดยการใช้ปุ๋ยราคาถูก การลดต้นทุนการผลิตทำให้มีรายได้จากการขายยางพาราเพิ่มขึ้น สามารถแก้ปัญหาความยากจน แนวทางการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ ผู้ได้รับประโยชน์เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 1,415 คน และสมาชิกไม่จดทะเบียนคนจนของเครือข่ายทั้งหมด

5.2.5 เครื่องขายสินค้า OTOP พังงา ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และตั้งตัวแทนในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องขาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ทำให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้จำนวนมากขึ้น ซึ่งผลตอบแทนมากขึ้นรายได้จะเพิ่มขึ้น และการตั้งตัวแทนเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะเป็นการลดภาระการดำเนินการและค่าใช้จ่ายในการขายและมีรายได้เพิ่มจากการผลิตสามารถแก้ปัญหาความยากจนตามแนวทาง เพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่าย ผู้รับประโยชน์เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจน จำนวน 152 คน และสมาชิกไม่จดทะเบียนคนจนของเครื่องขายทั้งหมด

5.2.6 เครื่องขายยางพาราพังงา ดำเนินกิจกรรมจัดทำแผนการตลาดเพื่อกำหนดแนวทางการตลาดร่วมกัน เกื้อกูลกัน เป็นจัดทำแผนเพื่อกำหนดทิศทางการตลาด เพิ่มอำนาจต่อรอง ทำให้จำหน่ายยางพาราได้ราคาสูงขึ้น เพราะมีเครื่องขายหนุนหลังเป็นการแก้ปัญหาความยากจน ตามแนวทางการเพิ่มรายได้ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นสมาชิกจดทะเบียนคนจำนวน 448 คน และสมาชิกไม่จดทะเบียนคนของเครื่องขาย

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการดำเนินงาน

6.1.1 เป็นไปตามแผนการวิจัยหรือไม่เพราะเหตุใด

ตามที่ทีมวิจัยได้กำหนดขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายไว้ 11 ขั้นตอน ทำให้เกิดเครือข่ายขึ้น 6 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เครือข่าย Home Stay พังงา เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เครือข่ายปุยพังงา เครือข่าย สินค้า OTOP พังงา เครือข่ายยางพาราพังงา นั้น ปรากฏการณ์ในเชิงวิวัฒนาการของแต่ละเครือข่ายเกิดขึ้นแตกต่างกัน จึงขอสรุปได้ดังนี้

- 1) ตามขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่ายตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 7 ทุกเครือข่าย ดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน
- 2) ขั้นที่ 8 ถึงขั้นที่ 10 เป็นการจัดตั้งเครือข่ายตามความสมัครใจให้มี คณะกรรมการขึ้นมาพร้อม ดำเนินการไปตามแผนที่แต่ละเครือข่ายได้ร่วมกันกำหนด
- 3) เครือข่ายที่ก่อตัวขึ้นแล้วขับเคลื่อน ตามที่ได้กำหนดแผนการไว้ ได้แก่ เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เครือข่ายข้าวสารและสินค้าอุปโภคบริโภค เครือข่าย Home Stay พังงา
- 4) เครือข่ายที่ก่อตัวขึ้น โดยมีแผนดำเนินงาน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ได้แก่ เครือข่ายปุยพังงา เครือข่าย สินค้า OTOP พังงา เครือข่ายยางพาราพังงา
- 5) ขั้นที่ 11 การปฏิบัติงานตามแผนเครือข่าย และการหนุนเสริมโดยทีมวิจัย ทำให้เครือข่าย ตามข้อ 3 ก้าวหน้าไปได้รวดเร็วขึ้น โดยมีการเจรจาขายผลไม้ข้าวสารและระบบ พัฒนาการส่งเสริมการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Home Stay ขึ้นในกลุ่มเครือข่าย

6.1.2 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากทีมวิจัย / ปัจจัยสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

- 1) ปัญหานักวิจัย ซึ่งเป็นข้าราชการได้รับคำสั่งย้ายไปปฏิบัติราชการ ต่างจังหวัด จำนวน 2 ราย ทำให้จำนวนนักวิจัยลดลง มีผลกระทบต่อแผนการดำเนินงาน ที่กำหนด เนื่องจากได้มีการมอบหมายหน้าที่ให้นักวิจัยทุกคนรับผิดชอบไว้ตั้งแต่ต้น
- 2) ปัญหาการสิ้นสุดสัญญา โครงการวิจัยใกล้กับวันสิ้นปีงบประมาณ ทำให้นักวิจัยซึ่งเป็นข้าราชการต้องเร่งงานประจำ ไม่สามารถปลีกตัวได้ทำให้กระทบต่อแผนดำเนินการ
- 3) ปัญหาความพร้อมของแกนนำกลุ่มในการร่วมเวทีเสวนา ผู้เข้าร่วมเสวนามีเวลาจำกัดทำให้การแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถจัดทำจดทำได้เต็มที่ อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุม

6.2 ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ

6.2.1 ชุดความรู้ใหม่

1) ด้านนักวิจัย

1.1 ด้านข้อมูลกลุ่มพื้นฐานมีความชัดเจนในจังหวัดพังงา มีจำนวน 526 กลุ่ม (อำเภอเกาะยาว มีอยู่ 7 กลุ่ม) ข้อมูลประชากรกลุ่มใน 7 อำเภอ มีจำนวน 519 กลุ่ม

1.2 กลุ่มพื้นฐานที่มีความสนใจ จำนวน 81 กลุ่ม ใน จำนวน 519 กลุ่ม เมื่อดำเนินการวิจัยจริง สามารถทำกิจกรรมได้เพิ่ม 65 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 80.25 ของกลุ่มผู้สมัครใจ

1.3 กลุ่มแต่ละกลุ่ม ต่างก็ดำเนินกิจกรรมของตนเอง โดยใช้แผนกลยุทธ์เข้ามาปรับใช้ในแผนการดำเนินงานของกลุ่ม เมื่อรู้ว่ามีกลุ่มอื่นๆ ทำกิจกรรมเหมือนๆ กัน ก็อยากเป็นมิตรติดต่อกันเป็นเครือข่ายด้วยความสมัครใจ

1.4 กลุ่มที่ไม่ได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ไม่มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีทุกกลุ่ม

2) ด้านทีมวิจัย

2.1 การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และทัศนคติการทำงานของกลุ่มซึ่งกันและกัน

2.2 การค้นคว้าเอกสารและทบทวนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม ต่างคนต่างก็มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

2.3 การสร้างคู่มือการวิวัฒนาการกลุ่ม และองค์กรให้กลุ่มนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

6.2.2 ทักษะและประสบการณ์ใหม่ด้านการวิจัย

1) ด้านนักวิจัย

1.1 การเสริมสร้างในการจัดเวทีชาวบ้านเสวนาเพื่อการพัฒนา

1.2 การจัดเวทีชาวบ้านเพื่อการพัฒนาเครือข่าย

1.3 การทบทวนและประยุกต์ใช้แผนกลยุทธ์ให้กับกลุ่มสมัครใจ

1.4 การแลกเปลี่ยนแนวคิดการวิจัยกับทีมนักวิจัย 36 จังหวัด

1.5 การเชื่อมโยงงานราชการส่งเสริมสหกรณ์กับโครงการวิจัยขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ให้เกื้อหนุนกันและกัน โดยอาศัยแผนงานและโครงการเป็นสะพานเชื่อมโยงต่อกัน

2) ด้านทีมวิจัย

2.1 มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกันเองในทีมวิจัย และกำหนดแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการวิจัยในแต่ละขั้นตอน

2.2 การกำหนดวันอังคารเป็นวันนัดพบนักวิจัย เพื่อทบทวนงานและขับเคลื่อนการปฏิบัติให้ตรงกับแผนงานวิจัยที่กำหนดไว้

2.3 การออกปฏิบัติงานในพื้นที่ มีโอกาสจัดทีมงานวิจัยไปร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ลักษณะการพักค้างคืนตามบ้านผู้นำกลุ่ม เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่สร้างความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ต่างก็เกื้อกูลให้ความช่วยเหลือ กันและกันทั้งในส่วนของกลุ่มและทีมงานวิจัย

6.3 ผลกระทบที่เกิดต่อหน่วยงาน

การดำเนินวิจัย เรื่อง การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา ทีมวิจัยส่วนใหญ่ (4 คนจาก 6 คน) เป็นข้าราชการสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา และหัวข้อและเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ในการดำเนินการวิจัยเกิดผลกระทบต่อสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ที่เห็นได้ชัดเจนดังนี้

1. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา สามารถสร้างมวลชน หรือแนวร่วมกับภาคประชาชน ได้เพิ่มขึ้นและลึกซึ้งมากขึ้นทำให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ไม่ใช่บุคคลแปลกหน้าอีกต่อไป ซึ่งปรากฏผลจากการที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา เชิญตัวแทนสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพมาประชุม แต่ละคราวจะมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก ครบตามจำนวนหรือบางครั้งมากกว่าหรืออย่างน้อยก็ใกล้เคียงกับจำนวนที่ขอเชิญ ทำให้ได้รับความร่วมมือมากขึ้น ทำงานได้ง่ายขึ้น ซึ่งต่างจากปรากฏการณ์ครั้งก่อนๆ ที่เชิญมาประชุมแล้ว จะมีผู้เข้าร่วมประชุมน้อยมาก

2. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา มีข้อมูลเชิงลึก สามารถใช้ข้อมูลในการช่วยเหลือกลุ่ม ในการตัดสินใจช่วยเหลือ และในการจัดทำโครงการเสนอของบประมาณสนับสนุนจากจังหวัด (งบ CEO) ซึ่งในปีงบประมาณ 2549 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา ได้รับงบประมาณจากจังหวัดพังงา จำนวน 4 โครงการ เป็นเงินงบประมาณจำนวน 3,545,000 บาท

3. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา สามารถเข้าไปมีบทบาทต่องานของจังหวัดในภาพรวมมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดตั้งเครือข่าย Home Stay พังงา ทำให้สหกรณ์จังหวัดพังงา ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา Home Stay จังหวัดพังงา และหัวหน้ากลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะทำงานพัฒนา Home Stay จังหวัดพังงา

6.4 ข้อเสนอแนะ

6.4.1 การปรับปรุงกระบวนการวิจัย

1) การสืบค้นข้อมูลกลุ่มพื้นฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ กลุ่มที่ทีมงานวิจัยได้รับเมื่อเข้าไปพบโดยบังเอิญ ปรากฏว่าบางกลุ่มไม่มีกิจกรรมต่อเนื่องและไม่สามารถติดต่อผู้นำกลุ่มได้อีกในช่วงเวลาที่จำกัด ทำให้ข้อมูลสมาชิกทุกกลุ่มในจังหวัดพังงาไม่สามารถจัดเก็บได้ครบถ้วน

ทีมงานวิจัยสามารถสืบค้นข้อมูลได้เฉพาะกลุ่มที่สมัครใจ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

2) การกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ เนื่องจากทีมวิจัยจังหวัดพังงาทุกคนมีอาชีพเป็นข้าราชการ ในช่วงระหว่างปี มีทีมวิจัยได้โยกย้ายไปรับราชการต่างจังหวัด 2 คน ในจำนวน 6 คน ไม่สามารถกลับไปช่วยงานได้ และช่วงปลายปีงบประมาณภาคราชการก็เร่งรัดงานและเรียกประชุมสัมมนามากกว่าตอนกลางปี

ควรกำหนดจังหวะการสิ้นสุดโครงการให้เข้าช่วงกลางปีงบประมาณ (เดือนมีนาคม) และควรขออนุมัติตัวบุคคลทำงานวิจัยจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของผู้วิจัยที่ต้องปฏิบัติงานสนองวัตถุประสงค์ของหน่วยงานทั้งในราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

บรรณานุกรม

- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท.2548.กรอบแนวคิดการเชื่อมโยงเครือข่ายคุณค่าเพื่อการแก้ปัญหาความ
ยากจน. กรุงเทพมหานคร:สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์.
- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ. 2549. “แนวทางพัฒนาเครือข่าย/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัด”.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.).
- สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2549.บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงาน
การวิจัย “แนวทางพัฒนาเครือข่ายกลุ่ม/องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัด” กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2549.การสร้างเครือข่ายการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน.

ภาคผนวก

บัญชีรายชื่อกลุ่มผู้สมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา

1. กลุ่มผลิตน้ำแข็งยูนิค	32/11	หมู่ 1	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
2. กลุ่มเกษตรกรทำสวนบางนายสี	15/3	หมู่ 5	ตำบลบางนายสี	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
3. กลุ่มเลี้ยงสุกร	38	หมู่ 2	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
4. กลุ่มเรืออนุรักษ์อันดามัน	3	หมู่ 2	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
5. กลุ่มทำลอบดักหมึก	15/1	หมู่ 2	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
6. กลุ่มเพาะเห็ด (ปลาตุก)	16/6	หมู่ 1	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
7. กลุ่มฟ้ามัดข้อม	77/22	หมู่ 4	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
8. กลุ่มช่าง (ผลิตประตูลูกแก้ว)	1/10	หมู่ 2	ตำบลบางม่วง	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
9. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านหัวขวาน	30	หมู่ 3	ตำบลบางไทร	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
10. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านดอกแดง จำกัด	4/9	หมู่ 5	ตำบลบางไทร	อำเภอตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
11. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลำแก่นรวมพลัง	79/4	หมู่ 3	ตำบลลำแก่น	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
12. กลุ่มไม้กวาด บ้านบงปุย	230	หมู่ 1	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
13. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านคลองห้าง	191	หมู่ 7	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
14. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเก้าเจ้า	97	หมู่ 6	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
15. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาแฝก	46/2	หมู่ 9	ตำบลนาเคย	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
16. กลุ่มทำสวนลำภี	97	หมู่ 1	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
17. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพริกพัฒนา	215	หมู่ 1	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
18. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบงปุย จำกัด	219	หมู่ 1	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
19. สหกรณ์กองทุนสวนยางลำแก่นพัฒนา จำกัด	79/4	หมู่ 3	ตำบลลำแก่น	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
20. สหกรณ์การเกษตรท้ายเหมือง จำกัด	2/3	หมู่ 2	ตำบลบางทอง	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
21. สหกรณ์ปศุสัตว์พัฒนาท้ายเหมือง จำกัด	41/4	หมู่ 5	ตำบลทุ่งมะพร้าว	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
22. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านนาแฝก จำกัด	45/9	หมู่ 9	ตำบลนาเคย	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
23. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางทอง จำกัด	18/6	หมู่ 2	ตำบลบางทอง	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
24. สหกรณ์กำนันผู้ใหญ่บ้าน	46	หมู่ 9	ตำบลทุ่งมะพร้าว	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
25. กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง	133	หมู่ 5	ตำบลลำภี	อำเภอท้ายเหมือง	จังหวัดพังงา
26. กลุ่มสตรีสหกรณ์รมณีย์	72/2	หมู่ 1	ตำบลรมณีย์	อำเภอกะปง	จังหวัดพังงา
27. กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่านา	64/1	หมู่ 3	ตำบลท่านา	อำเภอกะปง	จังหวัดพังงา
28. กลุ่มแม่บ้านฝ่ายท่า	201/6	หมู่ 2	ตำบลท่านา	อำเภอกะปง	จังหวัดพังงา
29. กลุ่มเกษตรกรทำสวนเหล	140	หมู่ 2	ตำบลเหล	อำเภอกะปง	จังหวัดพังงา

30. กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมืองบ้านปากพู้	27/1	หมู่ 5	ตำบลท่านา	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
31. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอกะปาง	15/1	หมู่ 4	ตำบลกะปาง	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
32. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำกะได	15/1	หมู่ 4	ตำบลกะปาง	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
33. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อและโคนมบ้านสะพานเสื่อ	30	หมู่ 3	ตำบลเหมาะ	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
34. ธนาคารหมู่บ้านตามแนวพระราชดำริ	13/1	หมู่ 1	ตำบลเหมาะ	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
35. กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านปากพู้	49/2	หมู่ 3	ตำบลท่านา	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
36. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู้ จำกัด	8/1	หมู่ 4	ตำบลท่านา	อำเภอกะปาง	จังหวัดพังงา
37. สหกรณ์กองทุนสวนยางในโตน จำกัด	14/2	หมู่ 3	ตำบลปากอ	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
38. สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรพังงา จำกัด	137	หมู่ 2	ตำบลปากอ	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
39. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางเตยใต้	4/2	หมู่ 7	ตำบลบางเตย	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
40. กลุ่มประมงเกาะเคียม	41/3	หมู่ 5	ตำบลบางเตย	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
41. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านผล	31/2	หมู่ 7	ตำบลนบปริง	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
42. สหกรณ์ประมงบ้านบางพัฒนา	29/3	หมู่ 8	ตำบลบางเตย	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
43. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งคาโงก	17/7	หมู่ 4	ตำบลทุ่งคาโงก	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
44. กลุ่ม 01- บาดิก		หมู่ 1	ตำบลนบปริง	อำเภอเมือง	จังหวัดพังงา
45. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	3	หมู่ 1	ตำบลถ้ำทองกลาง	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
46. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	41/1	หมู่ 5	ตำบลโคกเจริญ	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
47. กลุ่มอาชีพสตรีบ้านเขาตำหนอน	9/1	หมู่ 1	ตำบลถ้ำทองกลาง	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
48. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบ่อแสน จำกัด	8	หมู่ 3	ตำบลบ่อแสน	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
49. กลุ่มสตรีบ้านลุ่มเกียบ	1/3	หมู่ 4	ตำบลทับปุด	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
50. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทุ่งต่อเรือ จำกัด	13/4	หมู่ 2	ตำบลโคกเจริญ	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
51. สหกรณ์การเกษตรทับปุด จำกัด	50	หมู่ 1	ตำบลทับปุด	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
52. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรบ้านไทรมาศ	130/1	หมู่ 6	ตำบลทับปุด	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
53. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	1/3	หมู่ 4	ตำบลทับปุด	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
54. กลุ่มผู้เลี้ยงโคตำบลบ่อแสน	29	หมู่ 1	ตำบลบ่อแสน	อำเภอทับปุด	จังหวัดพังงา
55. สหกรณ์การเกษตรกระบรี จำกัด	4	หมู่ 5	ตำบลกระบรี	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา
56. กลุ่มกระชังปลา	40/7	หมู่ 1	ตำบลบางวัน	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา
57. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวสวน – โขคอำนวนย	10/1	หมู่ 5	ตำบลแม่นางขาว	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา
58. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	11	หมู่ 1	ตำบลเกาะพระทอง	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา
59. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรทรัพย์สวนใหม่	178/1	หมู่ 12	ตำบลกระบรี	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา
60. กลุ่มเกษตรกรอินทรี “บ้านบางวัน”	52/21	หมู่ 1	ตำบลบางวัน	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา
61. กลุ่มสตรีทำหวาย	55/2	หมู่ 1	ตำบลบางวัน	อำเภอกระบรี	จังหวัดพังงา

62. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวสวน	16	หมู่ 5	ตำบลแม่นางขาว	อำเภอกระบุรี	จังหวัดพังงา
63. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบางหว้า	103/1	หมู่ 9	ตำบลกระ	อำเภอกระบุรี	จังหวัดพังงา
64. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางวัน	24/22	หมู่ 7	ตำบลบางวัน	อำเภอกระบุรี	จังหวัดพังงา
65. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควน จำกัด	29/1	หมู่ 5	ตำบลหล่อยูง	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
66. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านต้นม่วง (ดอกไม้ใบยางพารา)	14/1	หมู่ 2	ตำบลท่าอยู่	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
67. กลุ่มเกษตรกรทำประมงทะเล	11/12	หมู่ 9	ตำบลทะเล	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
68. กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำยางพารา	55/1	หมู่ 2	ตำบลท่าอยู่	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
69. กลุ่มเกษตรกรบ้านโลกเหียง	75/4	หมู่ 7	ตำบลท่าอยู่	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
70. กลุ่มเกษตรกรทำสวนโคกกลอย	88	หมู่ 3	ตำบลโคกกลอย	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
71. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปากช่อง	88	หมู่ 3	ตำบลโคกกลอย	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
72. กลุ่มเกษตรกรทำสวนท่าอยู่	24/2	หมู่ 2	ตำบลท่าอยู่	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
73. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ม.3 ต.ทะเล	1	หมู่ 3	ตำบลทะเล	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
74. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านเหนือ	14/6	หมู่ 5	ตำบลทะเล	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
75. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขุมมุด	24	หมู่ 4	ตำบลถ้ำ	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
76. กลุ่มส่งเสริมพัฒนาโตนดิน	5	หมู่ 9	ตำบลถ้ำ	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
77. กลุ่มมังคุด	27/1	หมู่ 6	ตำบลถ้ำ	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
78. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านถ้ำระนอก จำกัด	50/1	หมู่ 8	ตำบลถ้ำ	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
79. สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านบางหลาม จำกัด	34/7	หมู่ 2	ตำบลท่าอยู่	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
80. กลุ่มดอกไม้ศรีพังงา	14/6	หมู่ 5	ตำบลทะเล	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา
81. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสามช่องเหนือ	25/8	หมู่ 9	ตำบลทะเล	อำเภอตะกั่วทุ่ง	จังหวัดพังงา

หมายเหตุ กลุ่มลำดับที่ 10, 43, 64, 65 เป็นกลุ่มที่สมัครเข้าใหม่

รายชื่อทีมวิจัย

ชื่อ - สกุล	นายนารถพงศ์ สุนทรนนท์
ตำแหน่ง	สหกรณ์จังหวัดพังงา
ที่อยู่	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา 18/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนบปริง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา โทร. 0-7641-5174 0-1271-3797
การศึกษา	- ปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์การคลัง มหาวิทยาลัยรามคำแหง - ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ชื่อ - สกุล	นายธีรพงศ์ ไกรนรา
ตำแหน่ง	นักวิชาการประมง 7 หัวหน้าฝ่ายพัฒนาและถ่ายทอด เทคโนโลยี
ที่อยู่	สำนักงานประมง จังหวัดพังงา สำนักงานประมงจังหวัดพังงา ศาลากลางจังหวัด (หลังใหม่) ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา 82000 โทร. 0-7641-2153 0-9645-4252
การศึกษา	- ปริญญาตรี วาริชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ - ปริญญาโท วิทยาศาสตร์การประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ - ปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช - ปริญญาตรี เกษตรศาสตร์ (การจัดการการผลิตพืช) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช - ปริญญาโท เกษตรศาสตร์ (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ชื่อ - สกุล นายฉัตรชัย สิงห์สุทธี
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารส่งเสริมสหกรณ์ 7
ที่อยู่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา
18/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนบปริง
อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
โทร. 0-7641-5174
0-4051-0449
- การศึกษา - ปริญญาตรี ส่งเสริมสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชื่อ - สกุล นางสาวโคกนิน ใจเย็น
ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน 6 ปฏิบัติหน้าที่นักวิชาการพัฒนาชุมชน
ที่อยู่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพังงา ศาลากลาง (หลังใหม่)
ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
โทร. 0-7641-2020
0-9729-1136
- การศึกษา - ปริญญาตรี รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชื่อ - สกุล นายภักดี เข็มขาว
ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์ 7 ว หัวหน้ากลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
ที่อยู่ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา 18/4 หมู่ที่ 6
ตำบลนบปริง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา 82000
โทร. 0-7641-5174
0-1970-3449
- การศึกษา - ปริญญาตรี เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ชื่อ นายชวรัตน์ มณีโลกย์
E-mail :chavarat_m@cpd.go.th

ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์ 7ว

ที่อยู่ - สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพังงา
18/4 หมู่ที่ 6 ตำบลนบปริง อำเภอเมือง
จังหวัดพังงา 82000
โทร 0-7641-5174 โทรสาร 0-7641-5174
- 29 หมู่ที่ 3 ตำบลนาท่อม อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 93000
โทร 0-4188-9627,0-7463-5644

การศึกษา เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ภาพกิจกรรมขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย

- เปิดตัวโครงการเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2549 โดยมีนายวินัย บัวประดิษฐ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา เป็นประธานพิธีเปิด

- สมาชิกแกนนำกลุ่มต่างลงทะเบียนร่วมเวทีเสวนา จัดทำแผนทิศทางการทำงานของกลุ่ม

ภาพกิจกรรมขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย

- เปิดเวทีเสวนา โดยแกนนำร่วมประชุมจัดตั้งเครือข่าย และร่วมเปิดกิจกรรม Home Stay ณ บ้านบางเตยได้ หมู่ที่ 7 ตำบลบางเตย อำเภอมือง จังหวัดพังงา ระหว่างวันที่ 17-18 มิถุนายน 2549

- ทีมวิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ติดตามผลการดำเนินงาน สร้างความเข้าใจและหนุนเสริมการดำเนินงานกิจกรรม Home Stay

ภาพกิจกรรมขั้นตอนกระบวนการสร้างเครือข่าย

- เครือข่ายตลาดผลไม้พังงา เดินทางไปเจรจาเสนอขายผลไม้ โดยการเจรจาแลกเปลี่ยนผลไม้กับข้าวสารในพื้นที่จังหวัดภาคอีสาน ระหว่างวันที่ 21-29 มกราคม 2549

- เปิดเวทีเสวนา จัดทำแผนปฏิบัติงานเครือข่าย และร่วมเปิดกิจกรรม Home Stay ณ บ้านนาใน หมู่ที่ 2 ตำบลบางทอง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ระหว่างวันที่ 3-4 สิงหาคม 2549

คู่มือการวิวัฒนาการกลุ่ม/องค์กร
ชื่อกลุ่ม.....

โดย

1.	นายนารถพงศ์	สุนทรนนท์
2.	นายธีรพงศ์	ไกรนรา
3.	นางสาวโสภิน	ใจเย็น
4.	นายชวรัตน์	มณีโลกย์
5.	นายฉัตรชัย	สิงห์สุทธิ
6.	นายภักดี	เข้มขาว

เอกสารประกอบการวิจัยการพัฒนากระบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดพังงา
สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สนับสนุนทุนวิจัยจากศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศจ.) และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ส่วนที่ 1

- การก่อตั้งกลุ่ม
- วิวัฒนาการของกลุ่ม/องค์กร

การก่อตั้งกลุ่ม

1. ชื่อ.....
2. สถานที่ตั้งกลุ่ม ที่อยู่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
3. ชื่อประธานกลุ่ม..... ที่อยู่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
4. ชื่อผู้ประสานงานกลุ่ม..... ที่อยู่..... หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
5. วัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่ม (จัดตั้งเพื่ออะไร).....
6. วันจดทะเบียน/ วันจัดตั้งกลุ่ม.....
7. วันประชุมครั้งแรก.....
8. วันเริ่มดำเนินการ.....
9. จำนวนสมาชิกแรกตั้ง.....คน จำนวนสมาชิกปัจจุบัน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2548..จำนวน.....คน
10. การถือหุ้นครั้งแรก.....บาท จำนวนหุ้นปัจจุบัน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2548.จำนวน.....บาท
11. แผนดำเนินงาน ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
12. การประชุมใหญ่ (นัดสมาชิกทั้งหมด) จำนวน.....ครั้ง
13. คณะกรรมการดำเนินการจำนวน.....ชุด/คณะ
14. ทำเนียบประธานกรรมการ.....
15. รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการชุดปัจจุบัน
ชื่อ.....ตำแหน่ง.....
แผนผังโครงสร้างองค์การ
16. ทำเนียบผู้จัดการ.....
17. ที่ปรึกษากลุ่ม (บุคคลหรือองค์กร).....
18. หน่วยสนับสนุน (ชื่อหน่วยงานหรือองค์กร).....
2. การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม
 - 2.1 การประชุมสมาชิก
 - 1) การประชุมก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย ปีล่าสุด (ตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2547 - 31 เดือน
กรกฎาคม 2548)ครั้ง
 - 2) การประชุมระหว่าง 15 สิงหาคม 2548 14 สิงหาคม 2549 รวมครั้ง ดังนี้
ครั้งที่ 1 เมื่อ.....

3) สาระสำคัญของการประชุม สรุปลงข้อสังเกต.....

2.2 การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

1) การประชุมก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย ปีล่าสุด (ตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2547 - 31 เดือนกรกฎาคม 2548)ครั้ง

2) การประชุมระหว่าง 15 สิงหาคม 2548 - 14 สิงหาคม 2549

รวมครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เมื่อ.....

3) สาระสำคัญของการประชุมสรุปลงข้อสังเกต.....

2.3 การประชุมใหญ่

1) การประชุมก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย ปีล่าสุด (ตั้งแต่ เดือน สิงหาคม 2547 - 31 เดือนกรกฎาคม 2548)ครั้ง

2) การประชุมระหว่าง 15 สิงหาคม 2548 - 14 สิงหาคม 2549

รวมครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่.....

3) สาระสำคัญของการประชุมสรุปลงข้อสังเกต.....

ประวัติการก่อตั้งกลุ่ม.....

ส่วนที่ 2**กลุ่มเข้มแข็ง**

1. คน
2. เงิน
3. วัสดุ/อุปกรณ์
4. การบริหารจัดการ
5. ผลิตภัณฑ์/ผลิตผล
6. การสนับสนุนจากภาครัฐ
7. บรรยากาศการทำงานของกลุ่ม

คน

1.1 ด้านผู้นำ มีบทบาทของนักบริหาร

	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่แน่ใจ (ระบุ)
1) เป็นตัวแทน	☐	☐
2) การชักนำและจูงใจ	☐	☐
3) นักประสานงาน	☐	☐
4) ติดตาม/รับฟังข้อมูล	☐	☐
5) การถ่ายทอดข้อมูล	☐	☐
6) การประชาสัมพันธ์	☐	☐
7) การริเริ่ม/ปรับปรุงงาน	☐	☐
8) การขจัดปัญหาความยุ่งยาก	☐	☐
9) การจัดสรรทรัพยากร	☐	☐
10) การเจรจาต่อรอง	☐	☐

สรุปสาระสำคัญโดยสังเขป.....

1.2 ด้านคณะกรรมการ มีบทบาทต่อกิจกรรมกลุ่ม

	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่แน่ใจ/เหตุผลอื่น
1) รับผิดชอบ/อำนาจหน้าที่	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
2) ร่วมประชุม	☐ สม่ำเสมอ	☐ บางครั้ง
3) การเสียดสี	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
4) ความซื่อสัตย์	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
5) การรักษาความสามัคคี	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
6) มีพลังดึงดูดให้คนร่วมงาน	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน

สรุปสาระสำคัญโดยสังเขป.....

1.3 ด้านเจ้าหน้าที่ มีบทบาทต่อกิจกรรม

	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	ไม่แน่ใจ (ระบุ)
1) รับผิดชอบ/อำนาจหน้าที่	☐	☐
2) การรักษาระเบียบวินัย	☐	☐
3) การเสียดสี	☐	☐
4) การรักษาความสามัคคี	☐	☐
5) ความซื่อสัตย์	☐	☐
6) สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี	☐	☐
7) ความรับผิดชอบ	☐	☐
8) ความคุ้มค่าในการทำงาน	☐	☐
9) การพูดจาไพเราะ	☐	☐
10) ตัวอย่างที่ดี	☐	☐

สรุปสาระสำคัญโดยสังเขป.....

1.4 ด้านสมาชิก

			ไม่แน่ใจ
1) รัฐบาล/อำนาจหน้าที่	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
2) การเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยร้อยละ 60	☐ สม่ำเสมอ	☐ บางครั้ง
3) การร่วมกำหนดนโยบาย/วางแผน	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
4) การร่วมกิจกรรมกลุ่ม	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน
5) การรับผลประโยชน์	☐ ชัดเจน	☐ ไม่ชัดเจน

สรุปสาระสำคัญโดยสังเขป.....

 ด้านการเงินของกลุ่ม

	ณ วันที่ 30 ก.ย. 2548	ณ วันที่ 30 พ.ค. 2549
1. หมวดทุน (หน่วย : บาท)		
1.1 ทุนเรือนหุ้น
1.2 ทุนสำรอง
1.3 ทุนขยายงาน
1.4 ทุนสาธารณประโยชน์
1.5 ทุนอื่น ๆ
รวมทุน
2. หมวดหนี้สิน		
2.1 เงินรับฝาก
2.2 เงินกู้
2.3 เจ้าหนี้อื่น ๆ
รวมหนี้สิน
3. หมวดทรัพย์สิน		
3.1 เงินสด
3.2 เงินฝากธนาคาร
3.3 ลูกหนี้
3.4 ครุภัณฑ์/ที่ดิน
3.5 อื่น ๆ
รวมทรัพย์สิน
	ณ วันที่ 30 ก.ย. 2548	ณ วันที่ 31 พ.ค. 2549
4. หมวดรายได้		
4.1 เฉพาะธุรกิจด้านสินเชื่อ
4.2 เฉพาะธุรกิจด้านการจัดหา
สินค้านำจำหน่าย

- 4.3 เฉพาะธุรกิจด้านรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์
- 4.4 เฉพาะธุรกิจด้านบริการ
- 4.5 เฉพาะธุรกิจด้าน.....
- 4.6
- รวมเงินรายได้
5. หมวดย่อย
- 5.1
- รวมเงินรายจ่าย
6. เงินรับบริจาค/รับความช่วยเหลือ
- 6.1
- รวมเงินรับความช่วยเหลือ
7. กำไร/ขาดทุน (ประมาณการ)
3. วัสดุอุปกรณ์ มี ไม่มี
- 3.1 ที่ดิน
- แปลงที่ 1 ลักษณะการครอบครอง.....เนื้อที่...../...../.....
- การใช้ประโยชน์จากพื้นที่.....
- สถานที่ตั้ง หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดพังงา
- แปลงที่ 2 ลักษณะการครอบครอง.....เนื้อที่...../...../.....
- การใช้ประโยชน์จากพื้นที่.....
- สถานที่ตั้ง หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดพังงา
- แปลงที่ 3 ลักษณะการครอบครอง.....เนื้อที่...../...../.....
- การใช้ประโยชน์จากพื้นที่.....
- สถานที่ตั้ง หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดพังงา
- 3.2 อาคารสำนักงาน มี ไม่มี
- ลักษณะอาคาร (สำนักงาน).....
- ขนาด กว้าง * ยาว.....สร้างเมื่อ.....
- ลักษณะสาระสำคัญ(สร้างกี่ชั้น, วัสดุที่ใช้ก่อสร้าง.....
- อื่น ๆ.....
- 3.3 รถยนต์ มี ไม่มี
- จำนวน.....คัน
- คันที่ 1
- ลักษณะรถ.....อายุการใช้งาน.....ปี ลักษณะการใช้งาน.....
- คันที่ 2
- ลักษณะรถ.....อายุการใช้งาน.....ปี ลักษณะการใช้งาน.....

คันที่ 3

ลักษณะรถ.....อายุการใช้งาน.....ปี ลักษณะการใช้งาน.....

3.4 รถจักรยานยนต์ มี ไม่มี

จำนวน.....คัน

คันที่ 1

ลักษณะรถ.....อายุการใช้งาน.....ปี ลักษณะการใช้งาน.....

คันที่ 2

ลักษณะรถ.....อายุการใช้งาน.....ปี ลักษณะการใช้งาน.....

3.5 อุปกรณ์การเกษตร(ระบุชนิดของอุปกรณ์ เช่น เครื่องตัดหญ้า,เครื่องพ่นยา, เครื่องสูบน้ำ)

1.....2.....

3.6 อุปกรณ์การตลาด (ระบุชนิดของอุปกรณ์ เช่น (ฉาง,ตราซัง,ลานตาก,ลานเทปาล์ม, และสถานีบริการน้ำมัน ฯลฯ)

ฉางขนาด.....ตัน

ตราซัง.....ขนาด.....ตัน

ลานตาก.....ขนาด.....(กว้าง*ยาว)

ลานเทปาล์ม (ความสามารถในการรวบรวมผลผลิต).....ตัน/วัน

สถานีบริการน้ำมัน จำหน่ายน้ำมัน.....ชนิด ขนาด.....หัวจ่าย

3.6 อุปกรณ์การแปรรูป (ระบุชนิดของอุปกรณ์ เช่น โรงรมยาง, โรงอัดเบตลล์, เตอบขนม ฯลฯ)

โรงรมยาง กำลังการผลิต.....ตัน/วัน

โรงอัดเบตลล์ กำลังการผลิต.....ตัน/วัน

โรงตากยาง ความสามารถในการตากยาง.....ตัน/วัน

เตอบขนม.....ขนาด.....กำลังการผลิต.....

เครื่องบดพริกแกง ขนาด.....กำลังการผลิต.....กก./วัน

เฟรมผลิตผ้าบาติก ชนิด (ไม้/พลาสติก).....จำนวน.....เฟรม

เตาก๋าส แบบ.....หัว เต่า จำนวน.....เต่า

.....

3.8 อุปกรณ์สำนักงาน มี ไม่มี

คอมพิวเตอร์

โทรศัพท์

โต๊ะทำงาน

พิมพ์ดีด

โทรสาร

ตู้เก็บเอกสาร

เครื่องปรับอากาศ

- ห้องประชุม
- เครื่องขยายเสียง
- โทรทัศน์
- ผู้เขียน
- ผู้เซฟ
- เครื่องบันทึกเงินสด
-

4. การบริหารการจัดการ

4.1 การวางแผน จัดทำโดย (ใคร) ระบุ.....

1) แผนการดำเนินงาน	☐ มี	☐ ไม่มี
2) การนำแผนไปใช้	☐ มี	☐ ไม่มี
3) การติดตามการดำเนินงานตามแผน	☐ มี	☐ ไม่มี
4) การประเมินผลเปรียบเทียบกับแผน	☐ มี	☐ ไม่มี

4.2 การจัดแผนผังกลุ่ม

1) การกำหนดบทบาทหน้าที่	☐ มี	☐ ไม่มี
2) ผู้ได้รับมอบหมายทำตามหน้าที่	☐ มี	☐ ไม่มี
3) การอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่แต่ละตำแหน่ง เช่น การประสานงานระหว่าง การเงินและบัญชี, การเงินการตลาด หรือการตลาดและบัญชี	☐ มี	☐ ไม่มี

4.3 การจัดการเกี่ยวกับบุคคล

1) การชักจูงคนดีเข้าร่วมงาน	☐ มี	☐ ไม่มี
2) การแต่งตั้งดูความสามารถคน	☐ มี	☐ ไม่มี
3) การให้การศึกษอบรมสมาชิกในกลุ่ม	☐ มี	☐ ไม่มี
4) การให้การศึกษอบรมกรรมการกลุ่ม/ผู้มีบทบาท	☐ มี	☐ ไม่มี
5) การให้รางวัลบำรุงขวัญ	☐ มี	☐ ไม่มี
6) การจัดสวัสดิการ	☐ มี	☐ ไม่มี

4.4 การมอบหมายงาน

1) การสั่งงาน การมอบหมายงานครบถ้วน ถูกต้อง	☐ มี	☐ ไม่มี
2) การสั่งการเกินความสามารถบุคคล	☐ มี	☐ ไม่มี
3) การสั่งการให้ผู้รับงานเข้าใจ	☐ มี	☐ ไม่มี
4) มีระเบียบปฏิบัติของกลุ่ม	☐ มี	☐ ไม่มี

4.5 การติดตามประเมินผล

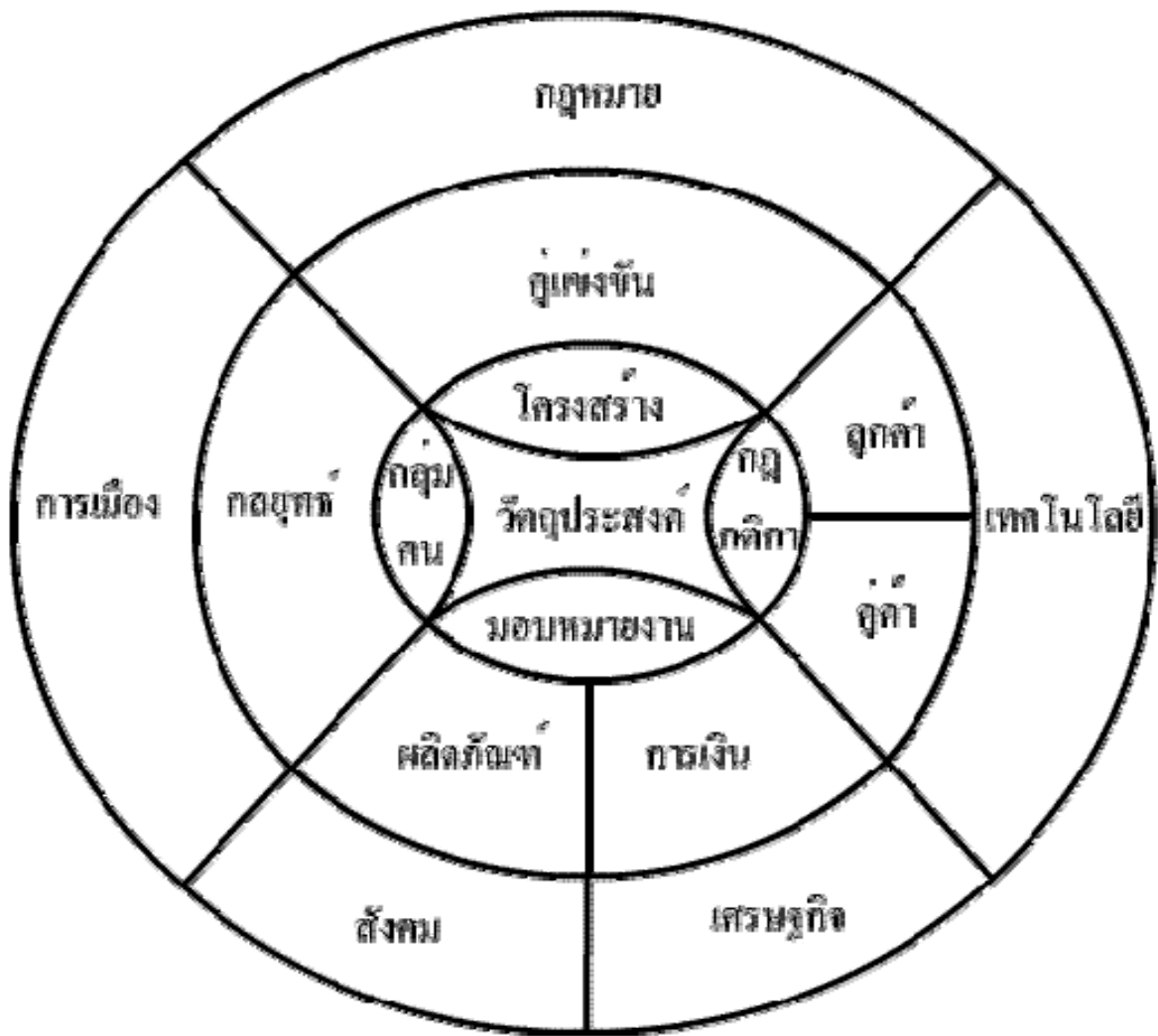
5) ปัญหาเกี่ยวกับบุคคล	☐ มี	☐ ไม่มี
6) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผน	☐ มี	☐ ไม่มี
7) ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์	☐ มี	☐ ไม่มี
8) ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร	☐ มี	☐ ไม่มี
9) ปัญหาเกี่ยวกับการทำงานให้ทันเวลา	☐ มี	☐ ไม่มี

- 10) ปัญหาในการสร้างบรรยากาศในการทำงาน มี ไม่มี
5. ผลิตผล/ผลิตภักดิ์
- 5.1 กลุ่มดำเนินธุรกิจอะไร.....
- 5.2 กลุ่มมีผลิตภักดิ์อะไร.....
6. การสนับสนุนจากภาครัฐ
- 1) ชื่อหน่วยงาน.....
- สนับสนุนด้าน.....มูลค่า.....
7. บรรยากาศการทำงานของกลุ่ม
- 1) การได้รับการยอมรับจากชุมชนและสมาชิก ได้ ไม่ได้
- 2) สถานที่ทำงาน เหมาะสม ไม่เหมาะสม
- 3) ความสะดวก มี ไม่มี
- 4) ความสะอาด มี ไม่มี
- 5) มีลักษณะการทำงานเป็นทีม มี ไม่มี
- 6) ข้อบกพร่องที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง มี ไม่มี
- ระบุสาเหตุ.....

ส่วนที่ 3

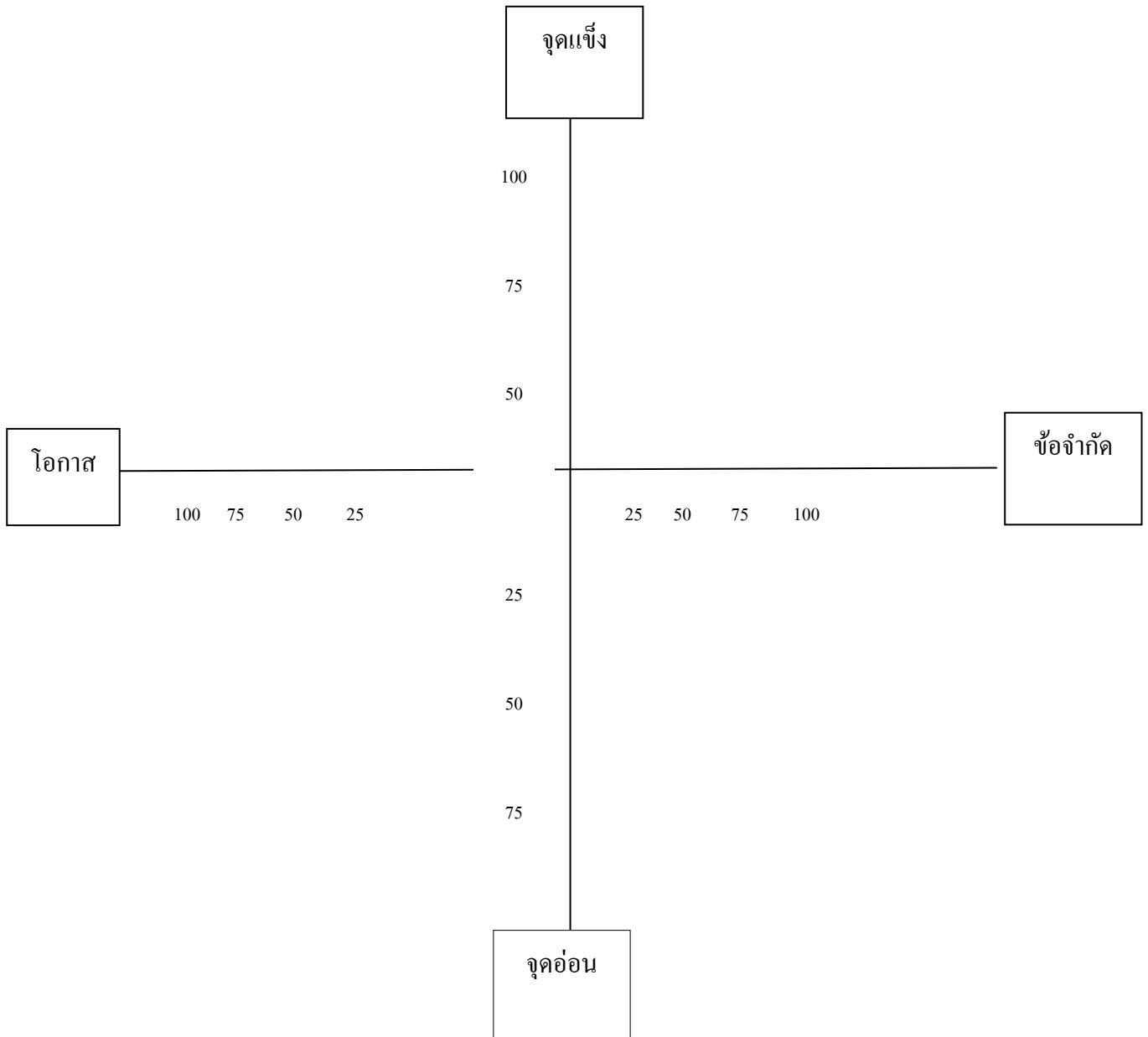
การจัดทำแผนกลยุทธ์

โมเดลปัจจัยภายในและสิ่งแวดล้อมกลุ่ม

การวิเคราะห์จุดแข็ง,จุดอ่อน,และโอกาส,ข้อจำกัดของกลุ่ม

จุดแข็ง	ปัจจัยภายใน	คะแนน	โอกาส	ปัจจัยภายนอก	คะแนน
1			1		
2			2		
จุดอ่อน			ข้อจำกัด		
1			1		
2			2		
	รวม	100		รวม	100

การกำหนดวิสัยทัศน์กลุ่ม (Vision).....

การกำหนดพันธกิจ (Mission).....

การกำหนดกลยุทธ์.....

การกำหนดแผนดำเนินงานตามกลยุทธ์ (Road Map)

.....